

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 26510 -74000 ΦΑΞ: 26510 -79286

Διαβάζεται από 2.000 Ζαγορίσιους στην Ελλάδα και σ' όλον τον κόσμο

ΕΤΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 372-373

ΙΟΥΝΙΟΣ - ΙΟΥΛΙΟΣ

2009

ΚΩΔΙΚΟΣ 2571

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΖΑΓΟΡΙ

Κάθε χρόνο στις αρχές Ιουνίου με τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος πολύς γίνεται λόγος για την προστασία της φύσης από τις αλόγιστες επεμβάσεις του ανθρώπου. Είναι γεγονός αναμφισβήτητο, πως τα τελευταία χρόνια με την αλματώδη τεχνολογική εξέλιξη και την απληστία του ανθρώπου, προξενήθηκαν ανεπανόρθωτες βλάβες στο φυσικό περιβάλλον και αν συνεχιστεί αυτή η κατάσταση, το μέλλον της ανθρωπότητας διαγράφεται ζοφερό.

Το περιβάλλον συνδέεται άρρηκτα με αυτή την ίδια την ύπαρξή μας και κατά συνέπεια οποιαδήποτε άστοχη επέμβαση στο περιβάλλον θα έχει δυσμενείς επιδράσεις στη ζωή μας.

Ευτυχώς για την περιοχή μας την Ήπειρο και ιδιαίτερα για το Ζαγόρι, που κυρίως μας ενδιαφέρει στο σημερινό μας σημείωμα, τα πράγματα δεν είναι και τόσο σοβαρά. Το τοπίο διατηρεί ακόμα την παρθενικότητά του και ελάχιστα επηρεάστηκε από τις γενικότερες καταστροφικές επιπτώσεις, που έγιναν ως τώρα στη φύση. Όμως αυτό δε σημαίνει πως πρέπει να μένουμε αδιάφοροι για ότι συμβαίνει γύρω μας, γιατί η όξινη βροχή, τα καυσαέρια γενικά, η μόλυνση του ευρύτερου περιβάλλοντος φτάνουν ως εδώ και δεν μπορεί παρά να επηρεάζουν και τη δική μας περιοχή σε μικρότερο ίσως βαθμό.

Η περιοχή του Ζαγορίου, για την οποία γίνεται λόγος, παρουσιάζει μια ιδιαιτερότητα. Έχει μια πλούσια χλωρίδα και άμεση συνάρτηση με αυτή είναι και η ύπαρξη πανίδας με σπάνια είδη ζώων καθώς και η παρουσία μοναδικών γαιολογικών φαινομένων. Οι Ζαγορίσιοι, που για όλα τα θέματα τους διακρίνει μια ιδιαίτερη ευαισθησία, ας δείξουν και τώρα την ίδια ευαισθησία και ασ συμβάλλουν στο μέτρο των δυνατοτήτων τους και όσο βέβαια εξαρτάται απ' αυτούς, για την προστασία του περιβάλλοντος.

Το Ζαγόρι το επροίκισε η φύση με σπάνιες ομορφιές.

Ψηλόκορφα βουνά, βαθύσκοινες λαγκαδιές, καταπράσινες πλαγιές, κρυστάλλινα νερά. Έτσι δίκαια πήρε την προσωνυμία «μικρή Ελβετία» ή πως αλλιώς το αποκάλεσαν άλλοι «παράδεισο αυτού του κόσμου». Και όλοι συμφωνούν πως στην όμορφη αυτή περιοχή θα βρει η κουρασμένη ψυχή του σύγχρονου ανθρώπου, ό,τι ζητάει για να ξεποστάσει από τον αγώνα της καθημερινότητας και της βιοπάλης.

Η μαγευτικότητα του Ζαγορίσιου τοπίου, χωρίς τα φκιασίδια της σύγχρονης τεχνολογίας φέρνει στον άνθρωπο ψυχική ηρεμία, που τόσο την έχει ανάγκη σήμερα. Κι αλήθεια πού αλλού θα βρει ο άνθρωπος τέτοια μαγευτικά τοπία σαν τον «Πλατανιά» του Βοιδομάτη, τα παρθένα δάση του Κοζιακού, τους κρυσταλένιους καταρράκτες στο Γρεβενί, το αλπικό τοπίο του Αι Γιάννη Δικόρφου, τη θάλασσα από πράσινο του Καστανώνα, την άγρια μεγαλοπρέπεια της χαράδρας του Βίκου, τις δαντελένιες λοφοσειρές των Ριζιανών το μοναδικό δάσος με τις φιλύρες των Νεγάδων, τη μυθική Δρασκόλιμνη, τα περήφανα βουνά της τύμφης Ζαγόρι, «η κορυφή του κόσμου», όπως επιγραμματικά αναφέρει άλλος επισκέπτης

για τον τόπο μας.

Αλλά πέρα από όλα αυτά. Το στίγμα του Ζαγορίου στον περιβαλλοντικό χάρτη το δίνουν τα περίφημα δάση του, που παράλληλα αποτελούν και μια αξιόλογη πηγή πλούτου για την εθνική μας οικονομία.

Γι' αυτά ακριβώς, ο κ. **MARVIN KLEMM** ειδικός επιστήμονας, δασολόγος από την Αμερική έγραφε τα εξής σε έκθεσή του το έτος 1960 με αντικείμενο: «την ανάπτυξη της περιοχής του Ζαγορίου». Παραθέτω στη συνέχεια ένα μικρό απόσπασμα αυτής της έκθεσης:

«Δεν έχω ιδεί τοιαύτας συστάδας εις κανέν άλλο μέρος της Ελλάδας. Αι εδαφολογικά και κλιματολογικά συνθήκαι αναπτύξεως του δάσους γενικώς είναι ιδεώδεις». Και συνεχίζει: «Εκεί ευρίσκει κανείς ρυάκια,

πηγάς, καταρράκτας, υψηλάς κορυφάς ορέων, απόκρημνους βράχους, αυχένες και αρκετά δάση, τα οποία κάμνουν την περιοχή ελκυστικήν. Η περιοχή αυτή θα έπρεπε να διατηρηθεί ως ένα εθνικόν πάρκον».

Ακριβώς αυτή η τόσο ευνοημένη από τη φύση περιοχή επέδρασε σημαντικά και στο χαρακτήρα των κατοίκων της και τους έκανε να είναι ήρεμοι, περισσότερο αναισθηματικοί, λεπτοί στους τρόπους και τη συμπεριφορά τους.

Το Ζαγόρι οφείλει την ανάπτυξή του, γιατί βρέθηκε σ' ένα τόπο όμορφο φυσικό περιβάλλον. ο πολιτιστικό περιβάλλον, που είναι ένα από τα κύρια στοιχεία της έννοιας περιβάλλον οπωσδήποτε επηρεάζεται από το φυσικό περιβάλλον. Η διαύγεια της Ζαγορίσιας ατμόσφαιρας μαζί με τις σπάνιες ομορφιές του τοπίου συνθέτουν ένα αρμονικό φυσικό σύνολο, όπου ήταν επόμενο οι κάτοικοι του

να δημιουργήσουν ένα πολιτισμό με ξεχωριστή σημασία.

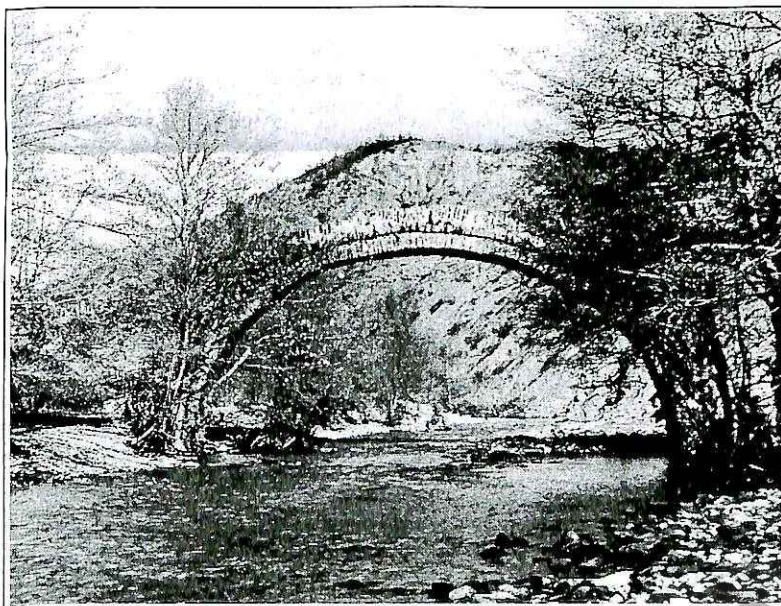
Χρέος μας λοιπόν να προσπαθήσουμε να μείνει ανέπαφο το μοναδικό σε ομορφιά φυσικό περιβάλλον του Ζαγορίου και να το διαφυλάξουμε «σαν τα μάτια μας», όπως λένε και οι γιαγιάδες μας, γιατί σε λίγα χρόνια μόνο σε τέτοιες περιοχές σαν το Ζαγόρι, θα μπορεί ο άνθρωπος ν' ανασάνει, να ανανεώσει τις σωματικές και ψυχικές του δυνάμεις ύστερα από ολιγοήμερη παραμονή του εκεί.

Οι πολίτες θα είναι τόσο κορεσμένες από τα καυσαέρια, που αναγκαστικά οι κάτοικοί τους θα τις εγκαταλείπουν γιατί δεν θα μπορούν πλέον να ζήσουν σ' αυτές.

Είναι πλέον βέβαιο πως η ύπαιθρος και συγκεκριμένα το βουνό –γιατί οι παραθαλάσσιες περιοχές καθημερινά επιβαρύνονται με ρύπους και διατυπώνονται ορισμένες επιφυλάξεις για την καθαρότητά τους – θα ξαναβρεί την παλιά ζωντάνια. Τα περιθώρια για τις πόλεις στένεψαν πολύ.

Τα θέρετρα τότε θα είναι πολύ ίγα και ένα από αυτά και το Ζαγόρι, όπου ψηλά στις βουνοκορφές του και «όπου λαμποκοπά σκληρό το χιόνι», θα μπορούμε να φτάσουμε μαζί με τους περήφανους αιτούς μακριά από τα καυσαέρια και το άγχος κι «όπου δεν έχει λάσπη ο δρόμος, όπου δεν φθάνει η μισητή φωνή του κόσμου».

ΣΑΒΒΑΣ Θ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Μια αρμονική συνύπαρξη του ανθρώπου με το περιβάλλον κάπου στο όμορφο Ζαγόρι.

Χρονογράφημα

Αντίο Άνοιξη!
Θα σε περιμένουμε ξανά το 2010

Σταύρου Συκιώτη

σαι συνέχεια «τῆδε κακείσε». Τι θέλεις, τέλος πάντων;

— Τίποτα για μένα. Απλώς να σου υπενθυμίσω πως οι μέρες του καινούριου μήνα προσπερνούν απαρατήρητα. Κάτι οι Ευρωεκλογές, κάτι που ο κόσμος «πάει κι έρχεται» γι' αυτές, κάτι οι ωραίες και ζεστερές μέρες του Ιουνίου, θα χάσεις το χρόνο για το χρονογράφημά σου. Το «Ζαγόρι μας» και το Τυπογραφείο έχουν δεδομένη χρο-

ού, χρειαζόμαστε κάποια φυσιολογική προσαρμογή. Προσαρμογή στην καθημερινότητά μας στη σκέψη μας, στην ενδυματολογία μας, στις συνθήκες του Καλοκαιριού. Παρά το γεγονός ότι η Άνοιξη εξακολουθεί να υπάρχει μέχρι τις 21 Ιουνίου, που θα μας κλείσει την πόρτα, το Καλοκαίρι με την άνοδο της θερμοκρασίας, τη σταθερότητα των καιρικών φαινομένων κλπ το ζούμε από τις αρχές του Ιουνίου.

νολογική πορεία στη δουλειά τους, δεν μπορούν να σε περιμένουν. Διανοείσαι να κυκλοφορήσει η δεύτερη σελίδα λευκή; Το διανοείσαι;

— Φυσικά, όχι! Άλλωστε είναι η υπόσχεση στον εαυτό μου. Αρκετά για σήμερα η ρέμβη.

Ο Ιούνιος, είναι κι αυτός μια μεταβατική περίοδος του χρόνου. Όπως στην αρχή της Άνοιξης, έτσι και τώρα στην αρχή του καλοκαιρι-

— Άλλωστε, ο ήλιος με την ανατολή του βρίσκεται ήδη στο σημείο του θερινού ηλιοστασίου, στο μέσον των βράχων του Πατίγκου (σε σχέση με τη δική μου θέση). Οι λίγες μέρες που υπολείπονται ως τις 21/6 δεν διαφοροποιούν τη θέση του. Δεν είναι ευδιάκριτη. Ίσως, να ξεκουράζεται ή να ανανεώνει τις δυνάμεις ου για την αντίστροφη πορεία του. Μια πορεία, που η δια-

μόρφωση της νοτιο-ανατολικής διάταξης των κορυφογραμμών επιτρέπει τη συνειδητοποίηση, τη χειροπιαστή έννοια του Χρόνου, σε κάθε εποχή, μήνα κι ακόμα, κάποιες στιγμές και της μέρας.

— Σ' αυτές τις στιγμές της ρέμβης και της χαλάρωσης, διαπίστωσα πως, εικονικά, περιδιάβαινες στο Χτες, στα περασμένα σου χρόνια, μηχανικά κι αβίαστα, παρενέβη η άλλη γαλιάντρα η Μνήμη μου.

— Έτσι είναι, είπα. Πράγματι, αυτός ο μήνας, ο Ιούνιος, δεν έχει κανένα γνώρισμα μ' εκείνον πριν δεκαετίες, πριν τον τελευταίο παγκόσμιο πόλεμο. Ο μήνας, ούτε το σημερινό του όνομα δεν είχε. Τον έλεγαν Θεριστή ή Θερτή, Λιοτρόπι, Ριγανά, Κλήδονα κ.λπ.

Οι προσωνυμίες αυτές σχετίζονταν με τις δουλειές της εποχής, την καλλιέργεια και την εκμετάλλευση της γης και της φύσης, γενικά. Οι άνθρωποι αποζούσαν από την «πρωτογενή εκμετάλλευση και παραγωγή της γης».

Σήμερα η κοιλάδα του Βοιδομάτη, χωρίς χωράφια, αμπέλια, κηπάρια κλπ έγινε ένας αδιαπέραστος «Λόγγος» από το φούντωμα της βλάστησης. Κι αν προσωποποιήσω αυτή την περιοχή η κάθε παρεμφερή περιοχή που έπαψε να υπάρχει η καλλιέργεια της γης, ίσως να νιώθουν χαϊρέκακι ικανοποίηση για τη δική μας τρέχουσα «οικονομική μας κρίση, ανεργία, δυσπραγία κλπ.».

Παλιά, δεν υπήρχε καιρός για τέτοια φαινόμενα. Η δουλειά συνεχής και επίπονη, για να καλυφθεί ο αγώνας της επιβίωσης. Χαρακτηριστική η παλιά παροιμία: «Από το θέρος ως τις ελιές δεν απολείπουν οι δουλείες».

Τώρα, χωρίς «Θεριστή, Αλωνάρη και Τρυγητή κλπ.» μόνη μας έγνοια ο «εκδρομικός Τουρισμός» φυσικά, για όσους, διαθέτουν ευρωβουλάκια.

Ωστόσο, μ' όποιο παραπάνω διαλογισμό μου, το περπάτημα του ήλιου προς τη δύση του, παράλληλα μ' αυτό της ρέμβης μου, έσβησε στις ψηλοκορφές της Τύμφης. Τότε, αναθυμήθηκα το «**Ηλιοδασίλεμα**» του Κ. Κρυστάλλη κι αποτέλειωσα τη μέρα μου τούτη.

«Πίσω από μακρινές κορφές ο ήλιος βασιλεύει και τ' ουρανού τα σύνορα χίλιες θαφές αλλάζουν, πράσινες, κόκκινες, ξανθές, ολόχρυσες γαλαζίες, κι ανάμεσά τους σκάει λαμπρός λαμπρός ο Αποσπερίτης,

.....
.....
.....
Καλό κι ευχάριστο καλοκαίρι.

«Σωματείο Πετροχελίδων»

Για την προστασία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς

Το ποτήρι ξεχειλίζει! Έφθασε πια η ώρα. Λίγο ακόμα και δεν θάχουμε λόγο να μιλάμε για πολιτιστική κληρονομιά, αφού τα μνημεία μας που είναι οι θησαυροί και οι Παρθενώνες μας, ανήμπορα κι αφύλακτα κι απροστάτευτα ένα-ένα απογυμνώνονται από ότι πολύτιμο κρατούν στα σπλάχνα τους. Οι αρχαιοκάπηλοι αλωνίζουν ανενόχλητοι την Ήπειρο. Τελευταία, στο μάτι του κυκλώνα έχουν μπει οι εκκλησίες του Ζαγορίου, λες και στοχεύουν στην πολιτιστική εξόντωση της περιοχής. Λες και μια βόσκανη μοίρα έχει ρίξει επάνω το μάτι της. Κατάσπαρτος από μνημεία ο Ζαγορίσιος τόπος. Τοξωτά γεφύρια θεμελιωμένα με δυσκολίες κι κόπους που έγιναν παραμύθια. Αγιασμένοι τόποι μοναστηριών που φέρουν στην κυρτωμένη πλάτη τους ιστορία αιώνων, κρυμμένοι ανάμεσα στα αιωνόβια δέντρα που τους κρατούν μαζί με τα πουλιά ολόχρονης συντροφιά.

Ξωκκλήσια και κονίσματα σπαρμένα εκεί που δεν περιμένεις σε ξαφνιάζουν και σε καλωσορίζουν. Σε προκαλούν να ανάψεις το καντηλάκι ή να χτυπήσεις το σήμαντρο, να κάνεις το σταυρό σου.

Στέκουν εκεί βουβά κι αλειτούργητα και καρτερούν. Ανοίγουν μια φορά το χρόνο, όταν γιορτάζει ο άγιός τους κι αν υπάρχει παπάς διαθέσιμος

Κανένας δεν τα νοιάζεται τον άλλο καιρό και μοναχά κάποιες πινακίδες στο δρόμο μαρτυρούν την ύπαρξή τους. Αλλά και μέσα στα χωριά, τα ολιγάνθρωπα σήμερα, περιλαμπρες εκκλησίες, σεράγια, σχολεία, πολύτιμες βιβλιοθήκες χωρίς καμία ιδιαίτερη φροντίδα και φύλαξη, όλα αφημένα στην τύχη τους, στο έλεος του Θεού!

Έτσι, μέσα σε δυο-τρεις μήνες βρέθηκαν λεηλατημένες κι ανοιχτές περιλαμπρες εκκλησίες του Αη-Δημήτρη (1859) στα Άνω Πεδινά και του Αη-Θανάση στα Κάτω Πεδινά. Δυστυχώς η λεηλασία δεν σταμάτησε εκεί. Γιατί τελευταία βρέθηκε γυμνός ο παλιός ναός της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, η Παναγιά όπως τη λέμε στον Ελαφότοπο.

Από την είσοδο του χωριού, ακολουθώντας το λιθόστρωτο καλοφτιαγμένο γκαλντερίμι που σαν φίδι κυλάει ανάμεσα από τα σοκάκια του χωριού καταλήγοντας στον Κάτω μαχαλά, φθάνεις στην παναγιά. Παλιά κι αγαπημένη εκκλησιά του χωριού, χτισμένη το 1100 μ.Χ. ήταν μοναστήρι όπου μόναζαν καλόγεροι ως τον 17ο αιώνα που ρήμαξε.

Εκεί γινόνταν ανέκαθεν το πανηγύρι του χωριού το 15Αύγουστο, εκεί κι ο Πασκαλιάτικος χορός με ντόπια όργανα, ως τα τελευταία

χρόνια.

Παλιά κι ωραία συνήθεια των γυναικών των χωριών μας «ν' ανάβουν τα καντήλια» που και που στις έρημες εκκλησίες μας και σήμερα.

Έτσι ανακαλύφθηκε η λεηλασία κι η γύμνια. Γυμνός ο νάρθηκας από πολύτιμες εικόνες, βγαλμένα και τα βημόθυρα της ωραίας Πύλης. Βαριά η θλίψη, κι η σκιά του φόβου στον Ελαφότοπο που κυριολεκτικά ρημάχτηκε.

Δίπλα στο ναό, το Λαογραφικό Μουσείο Ελαφοτόπου κι ο μικρός παλιός ναός των Ταξιαρχών, όλα μαζί ένα συγκρότημα.

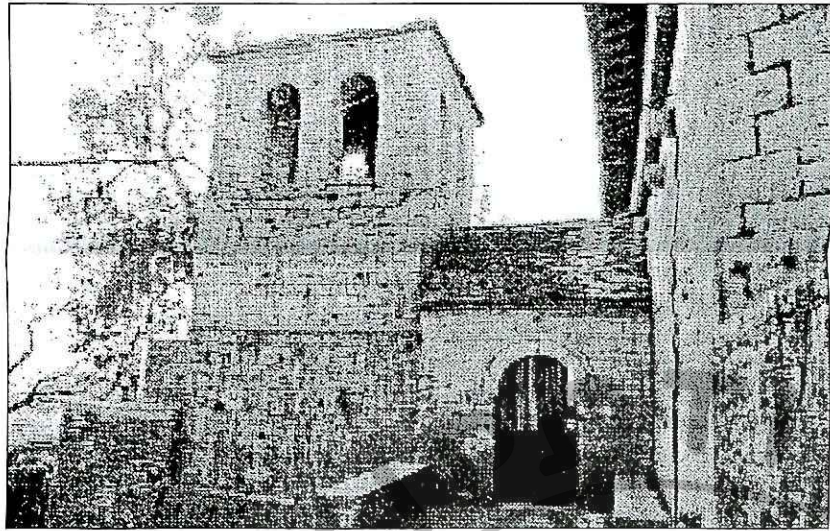
Ασήκωτη η θλίψη των χωριανών, των λίγων μόνιμων και των πολλών ξενιτεμένων που είχαν συνδέσει τη ζωή τους, με βαφτίσια και γάμους και πανηγύρια, πολύτιμα βιώματά τους.

Και το κακό δεν σταμάτησε. Την τελευταία εβδομάδα πάλι τυχαία βρέ-

Μήπως θα πρέπει, μήπως ήρθε επιτέλους ο καιρός να σταθούμε σοβαρά και υπεύθυνα, πολίτες και αρμόδιες αρχές, μπροστά στον μνημειακό πλούτο της περιοχής μας; Γιατί δεν μπορεί τη στιγμή που ακούμε κάθε τόσο να παραβιάζονται ναοί, να φυγαδεύονται κειμήλια αξίας, εμείς άβουλοι κι αδύναμοι, να μη πω αδιάφοροι, να καθό-

Γράφει η
Ελένη Οικονομίδου
- Δούβλη

μαστε με σταυρωμένα χέρια και να περιμένουμε την ... εξ ύψους βοήθεια και τιμωρία! Κάθε φορά ο τόπος μας γίνεται φτωχότερος, αφού τα μνημεία είναι η προίκα του, αψευδείς μάρτυρες του πολιτισμού μας. Ορθώνονται περήφανα, ανυπόταχτα, σε πείσμα των καιρών. Μνημεία που τα σεβάστηκαν αιώ-

Δεν μπορεί τη στιγμή που ακούμε κάθε τόσο να παραβιάζονται ναοί, να φυγαδεύονται κειμήλια αξίας, εμείς άβουλοι κι αδύναμοι, για να μη πω αδιάφοροι, να καθόμαστε με σταυρωμένα χέρια και να περιμένουμε την... εξ ύψους βοήθεια και τιμωρία!

ήκε λεηλατημένος κι ο μικρός ναός του Αγίου Γεωργίου. Κι από εκεί λείπουν εικόνες και βημόθυρα...

Θρηνούν οι Τσερβαριώτες: «Καλύτερα νάχαν κλέψει τα στήθια μας», ψελίζει καταλυπημένος και η χαρά της οικογένειας, για να προσφέρουν στην ιδιαίτερη τους πατρίδα. Κληρονομήσαμε έτσι ατέλειμα πράγματα κι αποδειχθήκαμε ανάξιγοι να τα φυλάξουμε και να τ' αφήσουμε στα παιδιά μας. Γι' αυτά περηφανευόμαστε, αυτά μας προβάλλουν και μας διαφημίζουν, αυτά είναι το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του τόπου μας, η ιδιαιτερότητα κι η ταυτότητά μας. Τα μνημεία σηματοδοτούν την πορεία κάθε τόπου στο διάβα των αιώνων. Στέκουν εκεί βουβά μαζί κι φυλάρα, οδοδείκτες και φάροι πολιτισμού.

Τα τελευταία κι απανωτά πολιτιστικά αρχαιοκαπηλείας στα μνημεία του Ζαγορίου έχουν κάνει την αγανάκτηση όλων να ξεχειλίζει. Επιτέλους, πού βρισκόμαστε; Ίσως όμως να ζωντανέψουν και τις ενοχές και τις ευθύνες και την αδιαφορία όλων των φορέων.

Κάθε φορά ο τόπος μας γίνεται φτωχότερος, αφού τα μνημεία είναι η προίκα του, αψευδείς μάρτυρες του πολιτισμού μας. Ορθώνονται περήφανα, ανυπόταχτα, σε πείσμα των καιρών. Μνημεία που τα σεβάστηκαν αιώ-

Ποιος θα προστατέψει λοιπόν τα μνημεία μας; Μήπως περιμένουμε από τους λίγους κατοίκους, οι περισσότεροι ηλικιωμένοι κι ανή-

Η λεηλασία των μνημείων μας είναι λεηλασία της ίδιας της ζωής,

«Περιδιαβαίνοντας στο Ζαγόρι, της πέτρας και των χρωμάτων»

Το σωματείο «Πετροχελίδων Βίτσας», προκηρύσσει Διαγωνισμό Ερασιτεχνικής Φωτογραφίας, με σκοπό την ανάδειξη του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος του Ζαγορίου.

Τίτλος του φωτογραφικού Διαγωνισμού είναι «Περιδιαβαίνοντας στο Ζαγόρι της πέτρας και των χρωμάτων» και εστιάζεται σε χώρους, γωνιές, μέρη, είδη της χλωρίδας και πανίδας που ευδοκίμουν και επιβιώνουν στον τόπο που αγαπάμε.

Οι 3 νικητές θα βραβευθούν στη θερινή εκδήλωση που θα πραγματοποιηθεί, το βράδυ της 12ης Αυγούστου 2009 στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας στη Βίτσα.

Όροι Συμμετοχής:

1. Στο διαγωνισμό μπορούν να

λάβουν μέρος όλοι ανεξαιρέτως με μία έως τρεις φωτογραφίες.

2. Η συμμετοχή γίνεται με την αποστολή φωτογραφίας, τυπωμένης σε φωτογραφικό χαρτί ελάχιστων διαστάσεων 10X15 εκ. έως 20X30 εκ., συνοδευόμενη ιδανικά από ένα CD ή μία δισκέτα (ώστε να μπορεί να προβληθεί στη συνέχεια στον τύπο). Δε γίνονται δεκτές φωτογραφίες χαμηλής ανάλυσης και δεν πρέπει να είναι κολλημένες σε χαρτί ή άλλο υλικό.

3. Οι φωτογραφίες θα εκτεθούν στο κοινό το απόγευμα της 11ης και 12ης Αυγούστου στο χώρο του νέου Μουσείου Φυσικής Ιστορίας.

4. Οι φωτογραφίες αποστέλλονται στη διεύθυνση: Ψαρών 17, 45221, Βρυσούλα Ιωάννινα, για το «Διαγωνισμό Φωτογραφίας», υπόψη κ. Στάθη Βασιλάκη, έως την

ΜΟΙΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Τα μοιρολόγια είναι μια σημαντική κατηγορία δημοτικών μας τραγουδιών. Είναι πολύ παλιά, τα πρώτα μοιρολόγια βρίσκονται στον Όμηρο, η Εκάβη, μητέρα του Έκτορα, πριν από τη μάχη του με τον Αχιλλέα του λέει χαρακτηριστικά: «*Αν σε σκοτώσω, δε μου μέλλεται, στην κάσση στολισμένο, να σε κλάψω...*». Τα μοιρολόγια απηχούν την πεποίθηση του ανθρώπου ότι ο νεκρός ακούει και γι' αυτό δεν πρέπει να πάει ασυνόδευτος και άκλαυτος στον άλλο κόσμο.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι στα περισσότερα μοιρολόγια κυριαρχούν οι απόψεις των αρχαίων Ελλήνων για το θάνατο, τους νεκρούς παίρνει ο χάρο-ντας και τους πηγαίνει στη μαύρη γη. Τα Ζαγορίσια μοιρολόγια είναι από τα πιο συγκινητικά που υπάρχουν στην Ελλάδα. Τα απήγγειλαν κυρίως γυναίκες πριν την ταφή του αγαπημένου τους νεκρού, το παράξενο όμως είναι ότι μοιρολόγια

ακούγονται και σε άλλες περιπτώσεις εκτός από τις κηδείες. Άλλωστε ο πόνος δεν έχει χρόνο... Οι Ζαγορίσιοι δεν ξεχνάμε ποτέ τους νεκρούς και τους ξενιτεμένους μας, ακόμα και στα γλέντια. Μια κατηγορία είναι τα οργανικά μοιρολόγια, με τα οποία άρχιζαν συνήθως τα πανηγύρια και τα παραδοσιακά γλέντια στο Ζαγόρι, σαν τιμή σ' αυτούς που έχουν «φύγει» και δεν ζουν πια για να γλεντήσουν. Ο ήχος του κλαρίνου σ' αυτά είναι λυπητερός, αργός και μακρόσυρτος. Τα υπόλοιπα μοιρολόγια έχουν στίχους, στους οποίους αναφέρεται η σχέση με τον νεκρό, που σε κάποια προσφωνείται με το μικρό του όνομα, επαινείται η ζωή και ο χαρακτήρας του, αναφέρονται επίσης και τα όσα γίνονται στον πάνω κόσμο και αυτός δεν μπορεί να τα ζήσει, όπως τα γλέντια και οι χοροί. Σε όλα πάντως κυριαρχεί ο πόνος που φέρνει ο θάνατος και ο παντοπινός χωρισμός από τους ζωντανούς, η αγάπη και η νοσταλγία για τον νεκρό. Ο στίχος τους είναι

λιτός, αλλά όμως περιεκτικός και πολύ συγκινητικός. Από α ωραιότερα Ηπειρώτικα μοιρολόγια είναι η «*Μαργιόλα*», δηλαδή, χαριτωμένη, που έγραψε ο παππούς Χαλκιάς για την γυναίκα του Μαρία, όταν εκείνη πέθανε: «*Σήκω Μαργιόλα μ' ρούσα μ' απ' τη γης κι από το μαύρο χύμα... Το μνήμα μ' εχορτάρισε κι έλα να βοτανίσεις, Μαριώ-Μαργιόλα μου, κι έλα να βοτανίσεις ψυχή, καρδούλα μου, να χύσεις μαύρα δάκρυα, ίσως και μ' αναστήσεις...*». Επίσης το μοιρολόγι που παίζει κλαρίνο και ραγουδάει ο εξαιρετικός Γ. Καψάλης: «*Σήκω αδερφέ μου από τη γη, να δεις χαρές που γίνονται εδώ στον πάνω κόσμο, χορεύουν νιες... κι εσύ τίποτε δε χάρηκες... σε πήρε ο Χάρος κι έφυγε...*».

Πολύ ωραίο είναι επίσης το τραγούδι-μοιρολόγι από τα Γιάννενα για τη Φροσύνη, που λέει χαρακτηριστικά: «*Να ήταν οι πέτρες ζάχαρη, να ρίχνανε στη λίμνη, για να γλυκάνει το νερό να πει η κυρά-Φροσύνη...*». Εκτός από το ζαγόρι

συγκινητικά μοιρολόγια απαγγέλλονται σε όλες τις περιοχές της Ελλάδας. Πολύ ιδιαίτερο είναι το τραγούδι-μοιρολόγι: «*Δε σε φοβούμαι Κυρ-Βοριά, φυσήσεις δε φυσήσεις, τι έχω κατάρτια μπρούτζινα κι αντένες ασημένιες κι έχω και ναύτες δυνατούς, όλους άντρες του πολέμου...*» (Νίσιυρος), το οποίο είναι πολύ παλιό, απαντά σε πολλές παραλλαγές στα Δωδεκάνησα και στην Κρήτη και το τραγουδούσαν στα μνημόσυνα ναυαγησάντων ναυτικών. Επίσης το τραγούδι-μοιρολόγι από τη Χίο: «*Δώδεκα χρόνιαν κορίτσι χήρα πάει στη μάνα της, τα στεφάνια στην ποδιά της κι έκλαιγε τον άντρα της...*».

Σίγουρα ο κόσμος των νεκρών είναι αυστηρά διαχωρισμένος από τον κόσμο των ζωντανών, όμως οι αγαπημένοι μας νεκροί είναι μέρος του εαυτού μας. Ο πόνος για τον θάνατο του υπάρχει πάντα μέσα μας και ένας τρόπος για να τον εκφράσουμε είναι τα μοιρολόγια...

ΤΖΑΜΠΟΥΡΑ ΧΑΡΑ

Για την προστασία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς

μποροι, που έμειναν να φυλάττουν Θερμοπύλες στα χωριά μας ή μήπως καρτεράμε να ... σηκωθούν οι νεκροί απ' τα κοιμητήρια, είναι περισσότεροι αυτοί...

Σίγουρα **το οργανωμένο κράτος, οι υπηρεσίες του, γιατί αυτός είναι ο σκοπός της ύπαρξής του**, πρέπει να είναι φύλακες άγρυπνοι ενός τόπου και να ανησυχούν όπως ανησυχούν για τα σπίτια τους.

Το κράτος με τους πολλούς υπαλλήλους, τα Ευρωπαϊκά κι άλλα προγράμματα, τους οργανωμένους και εξοπλισμένους Δήμους. Μέχρι πού φτάνει η οργάνωση και η φροντίδα; Δεν θάπρεπε νάναι μέλημά τους πώς νυχτοξημερώνουν τα ολιγάνθρωπα χωριά τους;

Η Εκκλησία να καρτερά τάχα τον ... αρχάγγελο με τη ρομφαία να κατέβει απ' τα ουράνια εκδικητής και τιμωρός ή τον φύλακα άγγελο να απλώσει τις φτερούγες του!

Η Εφορεία Βυζαντινών και Νεωτέρων Μνημείων κοιμάται ήσυχη όταν οι θησαυροί της παραμένουν αφύλακτοι, βορά του κάθε ασυνείδητου και πορωμένου αρχαιοκάπηλου; Και μην πει κανείς ότι χρειάζονται χρήματα και χρόνος και γνώσεις, στη σημερινή οργανωμένη κοινωνία, όλα υπάρχουν. Η **ευθύνη** λείπει, η έννοια του καθήκοντος. Μήπως οι υπηρεσίες μας πρέπει ν' αρχίσουν απ' το αλφαριθμητάρι, να αναδιοργανωθούν, να χρεωθούν υπεύθυνα, να βγουν επιτέλους απ'

τα άνετα γραφεία τους; Αν υπήρχε ένα αρχείο δεν θα δυσκολευόμαστε τώρα να βρούμε **τι μας λείπει**.

Σήμερα, στο ζενίθ της τεχνολογίας, τόσα μέσα ηλεκτρονικά, κάμερες, συναγερμοί, συστήματα διάφορα, δεν είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν για τα μνημεία μας; Είναι τόσο ακριβά ή μεις τα βρίσκουμε περιττά κι επουσιώδη; Και τι είναι τόχα πολυτιμότερο για ένα λαό απ' τα μνημεία του;

Όταν άλλες χώρες τα φροντίζουν σαν «κόρη οφθαλμού», τα συντηρούν, τα **αποκαθιστούν** κι όχι αβασάνιστα κι ανεπίτρεπτα -όπως συμβαίνει σε μας- τα εξωραίζουν, τα κάνουν επισκέψιμα, τα εκμεταλλεύονται τουριστικά, τα βάζουν στα προγράμματά τους οι τουριστικές και ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, προβάλλοντας την ιδιαιτερότητα του τόπου μας, καθώς είναι οι καλύτεροι πρεσβευτές, ζωντανή απόδειξη μιας ζωής περασμένης...

Γιατί τάχα εμείς αδιαφορούμε; Και ποιος μας βεβαίωσε ότι ο τουρισμός στον τόπο μας πρέπει να είναι φραγτό και ύπνος. Δυστυχώς δεν μας σώζουν ούτε οι ξενώνες ούτε τα εστιατόρια. Επίμονα οι επισκέπτες ζητούν «Τι μπορούμε να δούμε στον τόπο σας;». Κι εμείς ντρεπόμαστε γιατί συχνά δεν μπορούμε να δείξουμε τους θησαυρούς μας. Και μήπως δεν θα ήταν χρήσιμη μια άλλη οπτική του τουρισμού; Μέσα στις τόσες επιδοτήσεις, τα τόσα προγράμματα που «ελαφρά

τη καρδιά» καταφέρνουμε και παίρνουμε, δεν θάταν εξαιρετικής σημασίας ένας γενναίος σχεδιασμός για την ανάδειξη και προστασία του μνημειακού πλούτου της περιοχής;

Μήπως θα έπρεπε να γινόταν μέρος ενός φιλόδοξου όχι όμως ουτοπικού προγράμματος, ένας «**μνημειακός προορισμός**». Έτσι και τα μνημεία μας θα σώζονταν, αφού θα υπήρχε οργάνωση και φύλαξη και η προβολή το υπόπου μας θα αποκτούσε ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Κι αν με τις σημερινές συνθήκες χωριά που απέχουν 5-10 χλμ. από την έδρα του δήμου, με αρκετές ψυχές, δεν είναι ασφαλή, τι θα γίνει με τα απομακρυσμένα και τα έρημα;

Και ποια ανάπτυξη του Ζαγοριού διατυμπανίζουμε και περηφανευόμαστε όταν είμαστε απελπιστικά μόνοι, αδύναμοι κι απροστάτευτοι; Ακόμη μήπως θα έπρεπε να αποτελέσουν τα μνημεία μας πρωταρχικό μέλημα των κληροδοτημάτων μας; Γιατί όλους τους Ζαγορίσιους η άκρατη φιλοπατρία η «φιλότατη πατρίς» τους οδήγησε στην ευποιία και την ευεργεσία.

Ίσως το Ριζάριο να είναι ανάγκη να αξιολογήσει και να ιεραρχήσει τους σκοπούς του κι αντί για την Αθήνα στο Ζαγόρι να δείξει περίσσια τη φροντίδα του.

Η φροντίδα της ιστορικής μνήμης σε μια κοινωνία είναι απαραίτητη προϋπόθεση για το αύριο. Φαίνε-

ται όμως ότι η σύγχρονη κοινωνία το αγνοεί ή προσπαθεί να το αγνοήσει. Το μέλλον μπορεί να το ετοιμάσουν άνθρωποι που έχουν **σημείο αναφοράς** κι αλλοίμονο αν αυτά τα σημεία τ' αφήσουμε να γίνουν ερείπια, κουφάρια και λιθοσωριές.

Κι επειδή η «αλήθεια είναι μαλωτρα» κατά τον Κριαρά, ας σκύψουμε όλοι στο πρόβλημα όσο είναι καιρός για να μη καταντήσουμε εκτός από άβουλοι, εγωιστές κι αλλοτριωμένοι και γυμνοί κι αγνώριστοι και περιφρονημένοι.

Αρα δεν ωφελεί να «θρηνούμε στα τείχη της Ιεριχούς», ούτε να καρτερούμε οι αφελείς να ξαναγυρίσουν τα κειμήλια και να ντύσουν το γυμνωμένο τέμπλο της Παναγίας μας στον τόπο που γεννήθηκαν κι ούτε να ξαναμπούν στον τόπο τους τα ανεκτίμητα βημόθυρα.

Να ξυπνήσουμε χρειάζεται και να πιστέψουμε πως η διάσωση των μνημείων μας είναι υπόθεση σοβαρή, ευαίσθητη, δύσκολα αλλά όχι αδύνατη. Και σ' αυτή πρέπει να στρατευτούμε όλοι, σύλλογοι και οργανώσεις με δυναμισμό, ομοψυχία -πόσο μας λείπει!- υπεύθυνα, αυστηρά, επιθετικά, διεκδικητικά.

Να ορκιστούμε στα άγια και τα ιερά μας και να απαιτήσουμε απ' όλους τους «αρμόδιους» και συναρμόδιους, ως συνήθως, την προστασία τους αλλά και να τους **χρεώσουμε την λεηλασία** και την ορφάνια των χωριών μας.

ΤΟ ΡΙΖΑΡΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ

Το Ριζάριο Ίδρυμα αποτελεί υλοποίηση του κληροδοτήματος των αδελφών Ριζάρη. Η καταξιωμένη ιστορική διαδρομή που διήνυσε το «Ίδρυμα Ριζάρη» και η αντοχή του στο χρόνο, οφείλονται στην ορθή σκέψη και στη διορατικότητα του Γεωργίου Ριζάρη, ο οποίος φρόντισε από το 1841, όταν ολοκλήρωσε τη διαθήκη του, να διασφαλίσει όσο γίνεται καλύτερα το οικονομικό και λειτουργικό μέλλον της εθνικής προσφοράς του.

Ο Μάνθος και ο Γεώργιος Ριζάρης γεννήθηκαν στο Μονοδένδρι Ζαγορίου. Ήταν παιδιά του Ριζού Μάνθου και της Καλής.

Ο Μάνθος Ριζάρης, μη μπορώντας να αντέξει τον τουρκικό ζυγό, ξενιτεύεται στη Νίζνα της αχανούς τότε ρωσικής αυτοκρατορίας. Σύντομα τον ακολουθεί ο αδελφός του Γεώργιος.

Στη Ρωσία και τα δύο αδέρφια έγιναν γνωστά, όχι μόνον στον εμπορικό τομέα, αλλά και για την προσφορά τους στο κοινωνικό σύνολο. Φαίνεται όμως, ότι και το εμπόριο και η κοινωνική ανάδειξη των δύο αδελφών στη ρωσική κοινωνία, ήσαν τα μέσα και οι καταστάσεις με τις οποίες ήθελαν να εξυπηρετήσουν το μοναδικό σκοπό της ζωής τους, να βοηθήσουν δηλαδή αποτελεσματικά την υπόδουλη Ελλάδα να απελευθερωθεί.

Βλέπουμε λοιπόν τον Μάνθος να πρωτοστατεί στις μυστικές διεργασίες για τη σύσταση της Φιλικής Εταιρείας και κινείται ακατάπαυστα και ακαταπόνητα για να προετοιμάσει την εξέγερση.

Όμως αυτός ο μεγάλος ευεργέτης δεν προλαβαίνει να δει ελευθερωμένη την πατρίδα του. Πεθαίνει το 1824, πριν γίνει η Ελλάδα ανεξάρτητο κράτος και χωρίς να αξιωθεί να επισκεφθεί το αγαπημένο του Μονοδένδρι και το Ζαγόρι, που είχε να τα δει από την εποχή του μισεμού.

Αντίθετα, πιο τυχερός ο Γεώργιος, αξιώθηκε να επισκεφθεί το χωριό που τον γέννησε και να προσκυνήσει τους τάφους των γονιών του.

Ο νεώτερος Ριζάρης κληρονομεί από τον αδελφό του, εκτός από μια τεράστια περιουσία και τη φλόγα για την ίδρυση μιας σχο-

λής στο Μονοδένδρι.

Ενώ η αρχική σκέψη του Μάνθου ήταν να ιδρύσει μια και μόνη σχολή στο Μονοδένδρι, τελικά, με προτροπές του Αδαμάντιου Κοραή και του Κωνσταντίνου Οικονόμου, αποφασίζει να κάνει μια δεύτερη σχολή στην Αθήνα.

Το 1835 ευρισκόμενος ακόμη ο Γεώργιος Ριζάρης στην Οδηό, αποφασίζει να ιδρύσει στο Μονοδένδρι την «Κοινή σχολή των Ελληνικών Μαθημάτων», την οποία εγκαθιστά στο επισκευασμένο πατρικό του σπίτι. Εξοπλίζει τη Σχολή με σύγχρονα εργαστήρια και πλούσια βιβλιοθήκη.

Την ίδια χρονιά το 1835, αποφασίζει ο Γεώργιος Ριζάρης, να επιστρέψει στην Πατρίδα.

Γνωρίζοντας άριστα, ως επιτυχημένος έμπορος, ότι πρωταρχικό μέλημά του έπρεπε να είναι η εξασφάλιση της περιουσίας του και η αποδοτικότητα της στη συνέχεια, ο Γεώργιος Ριζάρης άρχισε να φροντίζει, αμέσως μετά τον ερχομό του στην Αθήνα, για την αγορά κτημάτων που η καρποφόρα απόδοσή τους συνεχίζεται μέχρι τις μέρες μας και αποδεικνύει την ορθή σκέψη και τη διορατικότητα με την οποία κινήθηκε ο μεγάλος ευεργέτης. Δεν προλαβαίνει όμως να δει ούτε την ανέγερση ούτε τη λειτουργία της σχολής, γιατί πεθαίνει το 1841.

Τρία χρόνια μετά το θάνατο του Γεωργίου Ριζάρη, έγιναν με

πρωτοφανή για την εποχή λαμπρότητα, τα εγκαίνια της Ριζαρείου Εκκλησιαστικής Σχολής στην Αθήνα. Εκτοτε η Ριζαρείος διήνυσε τα εκατόν εξήντα πέντε χρόνια της πολυκύμαντης και παραγωγικής ζωής της. Κατά διαστήματ απέτυχε υψηλού εκπαιδευτικού επιπέδου έργο το οποίο έχει αποσπάσει κατά καιρούς, επαίνους για την αποτελεσματικότητά του στο χώρο της εκπαίδευσης, όχι μόνον της Εκκλησιαστικής, αλλά και γενικότερα.

Παρούσα όμως ήταν και στους Εθνικούς αγώνες η Ριζαρείος Εκκλησιαστική Σχολή. Δεκάδες σπουδαστές της κατατάχθηκαν ως εθελοντές κατά την Κρητική Επανάσταση του 1866 και μετείχαν του Μακεδονικού Αγώνα. Το αυτό συνέβη στους Βαλκανικούς και στη Μικρασιατική Εκστρατεία, ενώ παράλληλα το Ίδρυμα Ριζάρη ενίσχυε οικονομικά την Εθνική προσπάθεια. Το 1941 επάχθηκαν τα κτίρια της Ριζαρείου για να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες του στρατού μας σε καιρό πολέμου.

Από της ιδρύσεώς της η Ριζαρείος στεγαζόταν στα κτήρια του μεγάλου οικοπέδου της Βασιλίσσης Σοφίας, που εξυπηρετήσαν την εκπαιδευτική της δραστηριότητα, επί 120 περίπου χρόνια. Εκεί λειτούργησε η Σχολή, κατά καιρούς ως Εκκλησιαστικό Γυμνάσιο, Ιεροδιδασκαλείο και Φροντιστήριο, με διακοπές, αναγκαστικούς κρατικούς παρεμβατισμούς και αυξομειώσεις του χρόνου φοιτήσεως των σπουδαστών.

Από τη σχολική περίοδο 1960-61 όμως, αρχίζει για τη Ριζαρείο Σχολή μια νέα εποχή, με την επαναλειτουργία της και μάλιστα σε νέα διδακτήρια.

Οι καινούριες εγκαταστάσεις έγιναν στο μεγάλο δενδρόφυτο κτήμα της Ριζαρείου στο Χαλάνδρι που αγοράστηκε από το Συμβούλιο το 1937. Ανάμεσα στους τρεις χιλιάδες περίπου αποφοιτήσαντες υποτρόφους της Ριζαρείου Εκκλησιαστικής Σχολής, από το 1844 έως και σήμερα, έχουμε να αναφέρουμε μεταξύ άλλων, έναν Πατριάρχη, έναν Αρχιεπίσκοπο, 53 Μητροπολίτες, 34 καθηγητές Πανεπιστημίου, 750 απόφοιτους σε κορυφαία στελέχη της δημόσιας και ιδιωτικής

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου των Λαίων Ελλάδος - Κύπρου κ. **Κώστας Μουσαμάς** (στο κέντρο), απονέμει τιμητική πλακέτα στους εκπροσώπους του Ριζαρείου Ίδρυματος κ.κ. **Γιώργο Ιωαννίδη** (Πρόεδρος - αριστερά) και **Αδωνη Κύρου** (Σύμβουλος - δεξιά).

Συνεχίζοντας τη δημοσίευση «Προικοσύμφωνα χωρίων Επαρχιακής Δημογεροντίας Ιωαννίνων» από το βιβλίο της κ. **ΜΑΙΡΗΣ Μ. ΚΩΣΤΗ**, παραθέτουμε στο σημερινό μας τεύχος, Προικοσύμφωνα από τα Κάτω Σουδενά.

Η Σ.Ε.

Κ. ΣΟΥΔΕΝΑ (Κ. Πεδινά)

26 Απριλίου 1884 Καταχώρησις Προικοσυμφώνου

Εν ονόματι της Αγίας Τριάδος Σήμερα την δεκάτην 7βρίου του χιλιουστού οκτακοσιοστού εβδομηκοστού ογδόου έτους, ο υποφαινόμενος Γεώργιος Α. Βαλάνη εκ Κάτω Σουδενών κάμνω γαμβρόν μου τον εξ Άνω Σουδενών Πολύχρονον Ν. Δημόπουλον, προς τον οποίον δίδω σύζυγον εις δευτέρον Γάμον την θυγατέραν μου Κασσιανήν και πρώτον μεν δίδω αυτή την από καρδίας πατρικήν μου Ευχήν, έπειτα δε διά προικειόν δίδω τα ακόλουθα. Εις μετρητά λίρας οθωμ. διακοσίας Αρ. 200 εις χωράφια δε εν χωράφι εις αγριομηλιάς συνορευόμενον με Γεώργιο Βαλάνου, Παππά Γιάννη Κυρίτη και δρόμον. Εν αμπέλι εις Βράστο-βον συνορευόμενον με της μητρός

Προικοσύμφωνα από το Ζαγόρι

της και Βασιλικής Σακελλαρίου, και εις φορέματα τα εξής. Εν φλωκωτόν καλόν πρώτης ποιότητας με οπατίλαν, εν κατώτερον φλωκωτόν με γαϊτάνια, εν φλωκωτόν με σιρέτια, εν φλωκωτόν ξεσερότωτον, εν διμητον ξεσερότωτον, εν ρούχον καλόν, ένα κορδώνη, ένα Κουτινί, μια φανέλα, ένα Κομάσι, δυο άλλα ρούχα, εν καλόν και το άλλο σαγία, εν κομάσι, μια ζώστρα μεταξωτή, μία ζώστρα μάλλινη, μία ζώστρα κατωτέρα, πέντε Μανδύλια Βιέννης, δύο Σαλταμάρες η μία γουνιασμένη. Τρία υποκάμισα καλά, επτά γιλέκια, εξ κοντά, ένα ζευγάρι τσαπράκια, ένα φέσι, και το συνηθισμένον κρεβατοστρώσι συγκεϊμένον από εν Κασσόνι, δυο εφαπλώματα, ένα σελτέν, ένα στρώμα γνεστικόν, ένα κιλύμι και τρία προσκέφαλα, κι' αυτά μεν δίδω εγώ με την Ευχήν μου, ο δε Πλουσιόδωρος δώη αυτοίς διά του αγίου Μεγαλομάρτυρος Προκοπίου, ευζώϊαν, ευτεκνίαν και μακροβιότητα, έγιναν δύο όμοια έγγραφα ίνα βαστά ανά εν έκαστον μέρος και υποφαινόμεθα.

Κάτω Σουδενά, την 10 δεκάτην

Σεπτεμ. 1878 /οκτώ/ (υπογρ.)

Γεώργιος Α. Βαλάνη υπόσχομαι τα άνωθεν

Π. Δημόπουλος παραδεχόμενος τα άνωθεν οικονόμος Α. Ζομπακίδης μαρτυρώ

Αναγνώστης Ηλίας μαρτυρώ, Α. Γόννης μαρτυρώ,

Δ. Α. Χαντέλης ομ. Ζήσης Αθανασιάδης μαρτυρώ

Οπισθογράφης Κάτω Σουδενά την 10 7βρίου.

Έλαβον τα ως όπισθεν συμφωνηθέντα φορέματα άπαντα το Κρεβατοστρώσι μεταχειρισμένα. Έλαβον εις μετρητά λίρας οθωμανικάς χρυσάς 40. Προσέτι Συνάλλαγμα εξ μήνας Αρ. 6 εκδόσεως υπό σημερινήν ημερ. λίρας έκαστον εξήκοντα Αρ. 160 ήτοι οθωμανικάς χρυσάς διακοσίας λίρας Αρ. 200. Προσέτι έλαβον χαλκόν εις Σαγάνια εις λεγ-γιέρες οκάδες 3 τρεις (υπογρ.)

Π. Δημόπουλος Οικονομ. Α. Ζαπακίδης μαρτυρώ, Αναγνώστης Ηλίας μαρτυρώ

Δημ. Α. Χαντέλης μαρτυρώ. Α. Γόννης μαρτυρώ. Ζ. Αναστασιάδης μαρτυρώ.

Κάτω Σουδενά την 4 ΑΠριλ.

ΤΟ ΡΙΖΑΡΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ

ζωής του τόπου, 300 και πλέον ιερεις.

Η Ριζάρειος Εκκλησιαστική Σχολή, παράλληλα με τη λειτουργία των Ιστορικών εκπαιδευτηρίων της στην Αθήνα και πιστή πάντα στο πνεύμα αλλά και το γράμμα του δωρητή, ειδικά τα τελευταία χρόνια αναπτύσσει σημαντική εκπαιδευτική, κοινωνική και πολιτιστική δραστηριότητα στα Ζαγοροχώρια.

Στη Χειροτεχνική Σχολή του Μονοδεντρίου, που είναι διετούς διαρκείας, φοιτούν κοπέλες κυρίως από τα Ζαγοροχώρια, αλλά και από την υπόλοιπη Ήπειρο και την Αλβανία, ηλικίας 13 έως 25 χρόνων. Στις μαθήτριες, εκτός από την υψηλού επιπέδου κατάρτιση, καταβάλλεται και μνηνιαίο εκπαιδευτικό επίδομα. Στο εργαστήρι εργάζονται σε μόνιμη βάση απόφοιτες της Σχολής στις οποίες, εκτός από την δωρεάν διαμονή και αίτηση, η Ριζάρειος εξασφαλίζει το βασικό ημερομίσθιο, με την ανάλογη ασφάλιστη στο ΙΚΑ. Όσες απόφοιτοι δεν επιθυμούν να ενταχθούν στο Εργαστήριο, μπορούν να συνεργαστούν με αυτό, μένοντας στα χωριά τους, ή την πόλη

της. Η Ριζάρειος τους παρέχει τα σχέδια και τις πρώτες ύλες και τους εξασφαλίζει τηνπώληση των παραγομένων προϊόντων σε τιμή προκαθορισμένη.

Στο Οικοτροφείο φιλοξενούνται δωρεάν, κάθε από άριστες συνθήκες και σε καινούργια κτιριακές εγκαταστάσεις οι μαθήτριες της Σχολής και οι τεχνίτριες του εργαστηρίου. Οι τελευταίες μπορούν και να μετακινούνται καθημερινά δωρεάν, όταν δεν επιθυμούν να μένουν στο Οικοτροφείο, από και προς τα Γιάννενα, με το λεωφορείο του Χειροτεχνικού Κέντρου.

Επίσης, ενδιαφέρον παρουσιάζει και το Οικοτροφείο του Δημοτικού Σχολείου Μονοδενδρίου. Στο Οικοτροφείο φοιτούν κυρίως μαθητές από τα Ζαγοροχώρια, των οποίων έχουν καταργηθεί τα δημοτικά σχολεία.

Απώτερη σκέψη της Ριζαρείου είναι, το Χειροτεχνικό Κέντρο Μονοδενδρίου να αποτελέσει, ένα πρότυπο Ίδρυμα επαγγελματικής κατάρτισης και απασχόλησης, για τον ανήλικο και ενήλικο γυναικείο πληθυσμό των Ζαγοροχωρίων, με στόχο τη διατήρηση

της παράδοσης, αλλά και την παραμονή του πληθυσμού στην ιστορική αυτή περιοχή.

Σημαντική είναι η προσφορά και στη διατήρηση, του μοναδικού, στο Ζαγόρι, Γυμνασίου-Λυκείου Τσεπελόβου, με τη μνημιαία οικονομική βοήθεια προς τους μαθητές και το επίδομα για τους καθηγητές, με στόχο την ανάπτυξη πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

Με πρωτοβουλία της Ριζαρείου, στο πλαίσιο της διατήρησης της πολιτιστικής παράδοσης του Ζαγορίου, ενισχύονται οικονομικά κάθε χρόνο εκκλησιαστικά συμβούλια και άλλοι φορείς στις προσπάθειές τους για τη συντήρηση των εκκλησιαστικών κυρίως μνημείων των χωριών τους. Κατά την τελευταία δεκαετία έχουν ενισχυθεί 130 περίπου τέτοιες αξιόλογες προσπάθειες.

Μια πολύ σημαντική πρωτοβουλία της Ριζαρείου, είναι η ίδρυση και λειτουργία του Πνευματικού Κέντρου «ΚΩΣΤΑΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ», στο χωριό Κουκούλι.

Στο Μονοδέντρι δημιουργείται κατά το έτος 2000, το **Ριζάρειο Εκθεσιακό Κέντρο**, το οποίο στε-

1879 εμέτρησεν από του Άνω Συναλλάγματος λίρας εννενήκοντα Αρ. 90/ υπογρ./ Π. Δημόπουλος 26 Απριλ. 1884 Ιωαν.

Ο του αγίου Ιωαννίνων Επίτροπος Σακελλάριος Ιερεύς Νικόλαος (Τ.Σ.) Βεβαιοί το γνήσιον των ανωτέρω υπογραφών.

Το ανωτέρω παρουσίασε διά καταχώρησιν και επικύρωσιν ο κ. Π. Δημόπουλος και Επικυρωθέν έλαβε τούτο και υπογράψοντες 26 Απριλ., 1884 Ιωανν. Π. Δημόπουλος

Κ. ΣΟΥΔΕΝΑ

2673 8 8/βρίου 1885 Ιωάννινα. Σήμεραρον ενεφανίοθη ο εκ του χωρίου Αρτζίστης Χαρίσης Χρήστου Τσουρίκας και επαρουσίασεν προς Επικύρωσιν έγγραφον Προγαμιαίας δωρεάς εκδιδόμενον τη 15 Ιανουαρίου 1885 της υπογραφής του προς την Μαρίαν Γ. Βάλλα εκ Κάτω Σουδενών, Εξετάσεως γενομένης περί της ταυτότητος αυτού Επιστοπιή-θιαν δωρεάν επί τω όρω, καθ' ην περίπτωσην προαποβιάσαντο του συζύγου της Χαρίση Χρήστου τα ως προγαμιαία δωρεά δοθέντα Αυτή μείνουςιν εις την Αποκλειστικήν Αυτής νομήν μέχρι του θανάτου Αυτής, μετά τον θάνατον Αυτής την Προγαμιαίαν Δωρεάν θέλουσι μοίραση τα τυχόν γενηρόμενα τέκνα και μετά των τέκνων του πρώτου γάμου του Χαρίστη Χρήστου. Υπό τους εκτεθέντας όρους συνεβλήθησαν οικειοθελώς και αυτοβούλως, και συνετάχθη το Παρόν εις διπλούν κατά τον Νόμον/ υπογρ./ Ο Κώστας Ιωάννου μαρτυρώ. Δημητ. Κωνστ. μαρτυρώ Κωνσταντίνος Γεωργίου Βάλλα μαρτυρώ.

Ο Ιωαννίνων Σωφρόνιος βεβαιοί το γνήσιον των υπογραφών.

γάζεται στο επιβλητικό αρχοντικό Πανταζή με συγχρηματοδότηση του **Ιδρύματος «Σταύρος Σ. Νιάρχο»**.

Όμως η πιο σημαντική προσφορά του Ριζαρείου Ιδρύματος στην ενημέρωση του λαού μας γύρω από ιστορικά θέματα μέσω φωτογραφικών και άλλων ντοκουμέντων και γενικότερα στην αισθητική καλλιέργειά του πραγματοποιείται με την **έκδοση των καλλιτεχνικών λευκωμάτων**, τα οποία συνοδεύουν τις περισσότερες εκθέσεις του.

Παραδόθηκε επίσης σε λειτουργία το **ανακαινισθέν εκ δάθρων στο Μονοδένδρι Πωλητήριο-Εκθετήριο των Χειροτεχνημάτων**, της Ριζαρείου Χειροτεχνικής Σχολής Μονοδενδρίου. Στον όροφο του αρχοντικού που στεγάζεται το Πωλητήριο-Εκθετήριο δημιουργήθηκε επίσης **Συνεδριακό Κέντρο** για συνάθροιση μικρών ομάδων με όλα τα σύγχρονα μέσα (κλιματισμό, καμπίνα διερμηνείας, πολυμέσα κλπ).

Το έργο συνεχίζεται με νέες καινοτόμες ιδέες και προγραμματισμούς.

Προικοσύμφωνα από το Ζαγόρι

Νικόλαος Δ. Βότσης Χαρίσης Χρήστου Πέτρος Π. Λογοθέτης

Εγγραον Προγαμιαίας Δωρεάς Κάτω Σουδενά σήμερα την 15 Ιανουαρίου 1885 Λέμπτην οι υποφαινόμενοι Χαρίσης Χρήστου Τζιορίκας υπήκοος οθωμαν. και κάτοικος Ρτζίστης αφ' ενός, και αφ' ετέρου Μαρία Γεωργίου Βάλλα εκ Κάτω Σουδενών συμβαλλόμεθα ως εξής.

Α"/ ο Χαρίσης Χρήστου ερχόμενος εις Γ. Δεύτερον μετά της μαρίας Γ. Βάλλα ερχομένης εις Γάμον Τρίτον δίδωσιν αυτή προγαμιαίαν Δωρεάν λίρας Τουρκίας τεσσαράκοντα Αρ. 40, εν χωράφιον ευρισκόμενον εις Αρτζίσταν και εν τη θέσει Καμποκούκια ένα όντα της εν Αρτζίστη ευρισκομένης οικίας τον καλλίτερον και Πέντε οκάδες μπακιρίου. Τα ανωτέρω δίδω αυτή κατέχη υπό την εξουσίαν της άρχχρς ου Ζήση Η η Μαρία Γ. Βάλλα αναδέχεται να λάβη σύζυγον τον Χαρίσην Χρήστου με την Προγαμιαίαν Δωρεάν επί τω όρω, καθ' ην περίπτωσην προαποβιάσαντο του συζύγου της Χαρίση Χρήστου τα ως προγαμιαία δωρεά δοθέντα Αυτή μείνουςιν εις την Αποκλειστικήν Αυτής νομήν μέχρι του θανάτου Αυτής, μετά τον θάνατον Αυτής την Προγαμιαίαν Δωρεάν θέλουσι μοίραση τα τυχόν γενηρόμενα τέκνα και μετά των τέκνων του πρώτου γάμου του Χαρίστη Χρήστου. Υπό τους εκτεθέντας όρους συνεβλήθησαν οικειοθελώς και αυτοβούλως, και συνετάχθη το Παρόν εις διπλούν κατά τον Νόμον/ υπογρ./

Ο Κώστας Ιωάννου μαρτυρώ. Δημητ. Κωνστ. μαρτυρώ Κωνσταντίνος Γεωργίου Βάλλα μαρτυρώ.

Ο Ιωαννίνων Σωφρόνιος βεβαιοί την Πράξιν και το γνήσιον των υπογραφών.

συζύγου μου καθώςον αφορά, την μνησθείσαν προγαμιαίαν Δωρεάν, κατά δε την επικρατούσαν τάξιν δεν Ενεκρίθη η Επικύρωσις αυτού ήτις γίνεται μόνον εν ωρισμέναις περιστάσεσιν οσάκις η χρεία καέση όπως σταλή προικοσύμφωνον τις εις το Εξωτερικόν, όποτε επικυρωμένον του προικοσυμφωνου εκδίδεται Επίσημον Αντίγραφον, Διά ταύτα εκδίδεται το παρόν έγγραφον προς εξασφάλισιν της ειρημένης συζήγου μου δι' ου βεβαιώ και διαδηλώ ότι προσφέρω εις την διαληφθείσαν σύζυγόν μου Ταρσίτσαν Αναστάσαινας Ζυγουράδα προγαμιαίαν Δωρεάν εξ εκατό εικοσαφράγκων Αρ. 100, προς ην επαφίεται το παρόν δυνάμει του οποίου αυτή εν καιρώ τω δέοντι δύνάται να ποιήση χρήσιν του δικαιώματός της τούτου και λάβη τούτου συμφώνως τω πνεύματι του προικοσυμφώνου έκτε της κινητής και ακινήτου περιουσίας μου και εις Ενδειξιν. Εν Ιωαννίν. τη 20 7βρίου 1886.

/υπογρ./Εμμανουήλ Κ. Καραγεώργη βεβαιοί τα άνωθεν.

Δημ. Α. Χαντέλης μαρτυρώ, Μιχ. Γ. Τζιόβας μαρτυρώ Ιωάννης Μ. Κοντούρης μαρτυρώ, Κωνστ. Ζ. Καπέλλου, ομ. Δ. Καζαντζής μαρτυρώ

† Ο Ιωαννίνων Σωφρόνιος βεβαιοί την Πράξιν και το γνήσιον των υπογραφών.

Κ. ΣΟΥΔΕΝΑ

Αρ. 52 20 Μαΐου 1891 Ιωάννινα. Καταχ. Προικοσυμφώνου Σήμερα την 8 του μην. Μαΐου του 1891 ημέρα τετάρτη εν τω χωρίων Κάτω Σουδενά του Τμήματος Ζαγορίου Επαρχ. Ιωαννίνων και ενώπιον των υποφαινόμενων αξιότιμων μαρτύρων, κατοίκων του διαληφθέντος χωρίου και οθωμανών υπηκόων και ενηλίων, δηλοποιούμεν οι υποφαινόμενοι αυτάδελφοι Αικατερίνα και Νούλα Ι. Νασιοπούλου κάτοικοι του χωρίου Κάτω Σουδενών ότι πλην των όσα ως προικ αέδωκεν ο αδελφός μας Κωνσταντίνος Ι. Νασιόπουλος (προικα) εις την θυγατέρα του Αλεξάνδρα ως διαλαμβάνει τα Προικοσύμφωνα υπό ημερ. 30 9βρίου 1873 (τρία) και ημείς αμφοτέρως σώας τας φρένας και υγιά τον νούν έχουσεσ, ιδία βουλήσει και Προαιρέσει Προικίζομεν εις την φιλάτην μας ταύτην ανεψιάν μας Αλεξάνδραν σύζυγον του εκ Μονοδενδρίου Νικολάου Γ. Πανταζή τα υπό την αναφάρετον εξουσίαν και κυριότητά μας επόμενα κτήματα ημών.

Εν πρώτοις εγώ η Αικατερίνα Ι. Νασιοπούλου τα επόμενα. α) Το εις θέσιν Αγριομηλιά χωράφιόν μου, συνορευόμενον εκ του ενός μέρους με χωράφιον Δ. Χ. Γκράτσιου, εκ του δευτέρου με χωράφιον Τόλη Ράμμου, εκ του τρίτου με χωράφιον Κώσταινας Γκριούρα και εκ του τετάρτου με χωράφιον. β) το εις θέσιν Κολυσική χωράφιόν μου, όπερ συνορεύει με χωράφιον της Εκκλ. του αγίου Αθανασίου, εκ του δευτέρου με χωρ. Κ. Μουλαίμη, και της Εκκλησίας του αγίου Αθανασίου, εκ του τρίτου με χωρ. Νικολ. Πίτσου και εκ του τετάρτου με κοινόν δρόμον, εκ δευτέρου εγώ η Νούλα Ι. Νασιοπούλου τα επόμενα. α) Το εις θέσιν Αγριομηλιάν χωράφιόν μου, όπερ συνορεύει με τα εξής χωράφια ήτοι Ιωάννου Κοντούρη, Βασ. Τζιούτη, Μάνθου Κοκλήτου και Α. Καζάνα, Τόλαινας Μπαγιάτου και της Εκκλησίας του Αγίου Αθανασίου. β) Το εις Μανοπήγαδα χωράφιόν μου, συνορευόμενον με τα επόμενα χωράφια ήτοι Χαλούλου κράτσου, Μάνθου Βλαδίκαι και με κοινούς δρόμους. γ) Το εις φτέρη χωράφιόν μου συνορευόμενον με τα εξής χωράφια ήτοι Χριστοδούλου Βαλάρα, Μάναινας Μουλαίμη, Κίγκου Κωτούλη και με ποταμόν. δ) Το εις θέσιν Μουτσιάλας χωράφιόν μου, συνορευόμενον με τα εξής χωράφια ήτοι Χριστοδούλου Βαλάρα, Μάναινας Μουλαίμη, Κίγκου Κωτούλη και με ποταμόν. ε) Το εις Ράχαις χωράφιόν μου συνορευόμενον με τα εξής χωράφια, ήτοι Γ. Στρίμα Μ. Βοσίκη, Ε. Παπανικολάου Αν. Λάζου Μπαλανού στ) τος εις Διράδα χωράφιόν μου συνορευόμενον με τα εξής χωράφια ήτοι Ιωάννου Κοντούρη, Δ. Χαλινόου και Αναστασίου Γονισή. ζ) Το εις θέσιν Παλουργιά αμπελιόν μου συνορευόμενον με τα εξής ήτοι Γ. Μπέλα, Γ. Τούσιου, και Γιαννάκη Αλέξη και με κοινούς δρόμους. Ταύτα πάντα δίδομεν σήμερον εις την φιλάτην μας Ανεψιάν Αλεξάνδρα ως προικα αυτής, όντα του λοιπού αναφάρετα κτήματα αυτής και των υιών κληρονόμων της μηδενός των άλλων συγγενών μας έχοντες το δικαίωμα να διαταράξη και ενοχλήση διά ταύτα την ανεψιάν μας ταύτην και τους κληρονόμους αυτής. Διό ενένετο το παρόν προικοσύμφωνον ενώπιον κ.λ.

8 Μαΐου 1891 (εν) Κάτω Σουδενά (αι αυτάδελφοι) Αικατερίνα και Νούλα Ιωάννου Νασιοπούλου βεβαιούμεν τα άνωθεν διά χείρς του εφημερίου μας

Κωνστ. Ιερέως, όστις κατά παράκλησίν μας μας υπέγραψε και διά το αγράμματον θέτομεν τον τύπον του σταυρού + Κωνστ. Ιερέυς οικονόμος τας υπέγραφα και μαρτυρώ. Οι Μάρτυρες Ιωάννης Μ. Κοντούρης Μ. Ιακωβάκης, Δ. Μ. Γκράτσιος, Μάνθος ΠαπαΓεωργίου. Οι Μουχτάρηδες Νικόλαος Α. Στάρρας (.) Χαλούσις Γκράτσιος (.)

Κ. ΣΟΥΔΕΝΑ

Αρ. 82 Καταχ. Προικοσυμφώνου Ζήση Λάμπρου Ντόβα εκ Κάτω Σουδενών

Εν ονόματι της Αγίας και Αδαιρέτου Τριάδος

Διά του παρόντος προικοσυμφώνου γίνεται δήλον ότι ευχαρίστως και θεληματικώς αρραβωνίζω σήμεραν ο υποφαινόμενος Ζήσης Λάμπρου Ντόβας από χωρίον Κάτω Σουδενών τον υιόν μου Εμμανουήλ λαμβάνω σύζυγον εις αυτόν τριτάγον όντα την εξ Αρτσίστης Ζωίτσαν Χρήστου Μόσχου δευτερογάμον με την ακόλουθον συμφωνίαν προσφέρω εις αυτήν με ευχαρίστησιν μου προγαμιαίαν Δωρεάν λίρας οθωμ. πεντήκοντα (Αριθ. 50) το ήμισυ του σπιτιού, ένα χωράφι εις Κερασίου σύνορον με Νούσια Κοντούρη, Α. Βασάνως και Αναστας. Χαντέλη και το αμπέλι εις Ρουμάνια, αν εις το διάστημα της ζωής της συμβή θάνατος εις αυτήν, αποθανούσα άτεκνος η δευτέρα προγαμιαία Δωρεά θα μείνη εις τον σύζυγόν της, χωρίς να έχη το δικαίωμα κανείς των εξ Αρτσίστης συγγενών της να κάμη την παραμικράν απαίτησιν, αν δε συμβή θάνατος εις τον σύζυγόν της αυτή θα μείνη ισοβίως εις το σπήτι μου ούσα οικοκυρά τελεία, συζώσα με μεε και γηροκομούσα με τον δευτέραν δε προγαμιαίαν Δωρεάν τας πεντήκοντα δηλαδή οθωμ. λίρας καθώς και τα κτήματα θα έχω εγώ υπό την κατοχήν μου εν όσω ζω μετά δε τον θάνατόν μου θα είνε αυτή κυρία, όσα δε πράγματα ιδικά της θα φέρη εξ Αρτσίστης εις το σπήτι μου θα σημειωθώσι μετά τον γάμον. Εγένοντο δε δύο όμοια έγγραφα εις ένδειξιν και ασφάλειαν αμφοτέρων των μελών και υποσημειούμεθα.

Κάτω Σουδενά τη 8 10βρίου 1895 Ζήσης Λάμπρου Ντόβας βεβαιώνω Εμμανουήλ Ζ. Ντόβας βεβαιοί Ζωίτσα Χρήστου Μόσχου στέρφω τα άνωθεν διά χείρς του υιού μου Μάνθου Μιχαήλ όστις και μαρτυρεί Παπά Κώστας εφημέριος μαρτυρώ Ανδρέας Ν. Οικονόμου μαρτυρώ Ιωάννης Κοντούρης μαρτυρώ Κωνσταντίνος Ιερεύς Οικονόμος Νικόλαος Χ. Μπέλλος Βεβαιούται κ.τ.λ. ο Ιωαννίνων Γρηγόριος

Των γειτόνων

ΤΗΣ ΕΛΕΝΗΣ ΣΚΟΥΡΤΗ

λόι του.

Πώς να ξεχάσω το Σόλωνα το μαργακό από τον Μεσοβούνι που με ένα μολυβάκι πάντα στ' αυτί του σχεδίαζε, έκοβε κι «έπλαθε» το ξύλο στρώνοντας πατώματα, στήνοντας ταβάνια, ντουλάπια, στριφογυριστές σκάλες με όμορφα κάγκελα;

Πώς να ξεχάσω αλήθεια τα δυο αδέρφια από τον Άγιο - Μηνά τον Αντρέα και τον Τόλη που στο πανηγύρι της Παλιουρής μάζευαν τα δέρματα των σφαγιασθέντων εριφίων αυτών που προσορίζονταν για γευστικές απολαύσεις;

Το βράδυ του πανηγυριού ο Τόλης έσπινε στην άκρη του χορού το μικρομάγαζό του και πουλούσε ψευτοκοσμήματα που έλαμπαν μεσ' τη νύχτα, μπαλόνια και γλιφιτζούρια.

Το πρόσωπό του ήταν πάντα σφιχτό, ανέκφραστο με μια μόνιμη θλίψη βαθειά χαρακωμένη, όλοι ξέραμε ότι ήταν από τον άδικο χαμό του παιδιού του, κανέναν όμως δεν του το συζητούσε ποτέ. Ο Αντρέας πουλούσε και μέλι, ένα μέλι μυρωδάτο από ανθούς πορτοκαλιάς κι ένα χρώμα κατακίτρινο. Κι όταν τον ρώτησε κάποτε ο πατέρας μου: Εί ωρέ είναι καλό το μέλι; — Λίρα κυρ-Σέα Λίρα!

Υπονοώντας προφανώς και το λαμπερό του χρώμα αλλά και τη γευστική του υπεροχή!

Μέσα στα βαθειά μονοπάτια της μνήμης μου έχει μείνει η εικόνα δυο ανθώπων απ' τα Γιάννενα αυτή τη φορά: ενός ψαρά που έφερνε τσίμες από τη λίμνη κι η γιαγιά μου τη μαγειρείρε στο φούρνο με καλαμποκήσιο αλεύρι κι ενός παπλωματά που με ένα περίεργο «μηχάνημα» σα μεγάλο τόξο, εκεί στο πίσω χαγιάτι της εκκλησιάς μας χτυπούσε το βαμβάκι απ' τα παλιά παπλώματα να αφρατέψει, να γίνει μαλακό. Γίομισε ο τόπος

άσπρες μεγάλες νιφάδες σαν τα άσπρα όνειρα της πρώτης μας νιότης.

Πώς να ξεχάσω αλήθεια τους γείτονες από τη Γορίτσα και την Κλειδωνιά που περπατώντας απ' τα χαράματα έφταναν στο χωριό με το άλογο το μουλάρη ή το γαϊδουράκι τους και μέσα στις σουπέτες κουβαλούσαν τους θροαυρούς του κάμπου της Κόνιτσας;

Ντομάτες, πιπεριές, καλαμπόκια, καρπούζια, τα περίφημα πεπόνια της, ροδάκια, γιαρμάδες. Τα διαλαλούσαν στη βρήση του Κωστάκη εκείμπροστά από το σπίτι μας, τ' απλώναν να τα ιδεί ο κόσμος, γίομιζε ο τόπος χρώματα, αρώματα, μυρωδιές, φωνές, γέλια.

Ήταν ο Ντίνος από τη Γορίτσα ένας μικροκαμωμένος χαμογελαστός άνθρωπος, που παλιότερα έρχονταν με ένα ζευγάρι βόδια για να οργώση τη σκληρή γη μας, σέμπρες το έλεγα. Τι πάει να πει σέμπρες ούτε που ξέρω.

Απ' την Κλειδωνιά προτού την εγκαταλείψουν οι κάτοικοί της και κατέβουν κάτω, στο δρόμο να χτίσουν τα σπίτια τους, ένα χωριό καινούργιο δηλαδή για νάναι κοντά στον κάμπο που τον πότιζε και τον ποτίζει ο ναυαγικός Αώος, απ' την Κλειδωνιά λοιπόν έρχονταν η Περσεφόνη, ο Σίβας, ο Γκάρτζος, ο Σιαμπέκας, ο Αντρέας.

Αυτόν τον τελευταίο πολύ τον συμπαθούσα, όχι μόνο για το καλοκάγαθο χαμόγελό του αλλά και για το γαϊδουράκι του. Ήταν δικός μας ο γαϊδαρος εκείνος και του τον είχε πουλήσει η γιαγιά μου.

Και κάθε φορά —πάνε πολλά χρόνια από τότε— που διδάσκω στους μαθητές μου εκείνο το συγκινητικό κείμενο του Αργύρη Εφταλιώτη για το γαϊδάρη του κυρ Ανέστη εγώ εκείνο το γαϊδάρικο σκέφτομαι που ήταν δικός μου και που υπομενετικά στέκονταν να

πουλήσει ο Αντρέας τις πολύχρωμες «πραμάτιες» του.

Απ' τις ανθρώπινες εκείνες παρουσίες δεν ξεχνώ βέβαια τη Βασίλω, την καπετάν Βασίλω. Αντρογυναίκα, ψηλή με σοβαρό πρόσωπο, κάπως στεγνό, με μια μόνιμη αγωνιώδη έκφραση στο βλέμμα. Τη θυμάμαι πάντα να συνομιλεί με τον πατέρα μου, όλο κάτι να του ψιθυρίζει, όλο κάτι να αναζητά. Το γιο της αναζητούσε να τον φέρει ο πατέρας μου με τις γνωριμίες που εκείνη πίστευε ότι είχε, πίσω στο χωριό απ' τη μακρινή Τασκένδη που βρίσκονταν. Γιατί η Βασίλω, όπως κι άλλοι απ' το χωριό της σε ιδεολογίες πίστεψε που θα έκαναν καλύτερο τον κόσμο μας, γι' αυτές αγωνίστηκε αλλά στα γρανάζια του αδαελοκτόνου πολέμου μπλέχτηκε. Κι αυτήνης ο γιος όπως και οι γιοι άλλων μανάδω σε τόπους μακρινούς βρέθηκε. Και μεσοσύσης της δικτατορίας των συνταγματαρχών ο γιος της ο Βύρωνας γύρισε.

Όμως ήταν κάπως, σα χαμένους αλλού ήταν κόνος περιφέρονταν με μια καπαρτίνα χειμώννα καλοκαίρι στο Άλσος στα Γιάννενα, έγραφε ποιημάτια σε φτηνές εκδόσεις και τα πουλούσε για να ζήσει, έμενε σε ένα παλιό Χάνι, το τέλος του ήρθε τραγικά και ύστερα ο Χουλιάρης τον έκανε διήγημα.

Ξαφνικά όλοι αυτοί έφυγαν. Άλλοι πήραν το δρόμο της Γερμανίας, άλλοι κουράστηκαν, άλλοι έφυγαν για πάντα μάλλον ξαφνικά, κάποιον ή καλύτερα τα παιδιά τους πουλάνε τα προϊόντα της γης τους στο δρόμο πλέον για την Κόνιτσα, εκεί πιο πέρα απ' το πέτρινο γιοφύρι όπου ξεφυτρώνουν ξενοδοχεία και ταβέρνες.

Στο χωριό μου δεν έρχονται πια μανβήδες, σε ποιους εξάλλου να πουλήσουν τα προϊόντα τους; Τα σπίτια και τους ξενώνες τα χτίζουν Αλβανοί μαστόροι, οι τελευταίοι Ξυλουργοί, ο Θύμιος κι ο Νίκος σταμάτησαν να δουλεύουν κι από τις χώρες του παρατετάσματος γύρισαν πλέον ελεύθερα όσοι τότε είχαν φύγει ή τους ανάγκασαν να φύγουν. Πολλά άλλαξαν από τότε που η Βασίλω αγωνιζόταν να φέρει το γιο της πίσω, πολλοί έφυγαν και πάνω από τον Κωστάκη μας ένας ξενώνας τερατούργημα —πλακώνει την ψυχή μας.

Είναι πολλά αυτά που με στενοχωρούν σήμερα στον τόπο μου. Δεν θέλω όμως να αρχίσω να τα απαριθμώ. Πονάει πολύ αυτό.

Γι' αυτό λέω καλύτερα να μένω με την ανάμνηση και τη νοσταλγία εκείνων των καλοκαιριών, εκείνων των ανθρώπων των αλλοτινών μου χρόνων.

Καλύτερα λέω με τους «γειτόνες» σε παρελθόντα χρόνο παρά με τους ξένους σε παρόντα.

«Πέφ'ν' χούνιν»¹

Όπως οι άνθρωποι θέλουν τα χαρμόσυνα γεγονότα της ζωής των να τα γιορτάζουν με έντονες εκδηλώσεις, δυνατές φωνές, γέλιο, επιδεικτικές κινήσεις, χορούς, δυνατόους θορύβους, (τουφεκιές, «κτσούφια»², βαρελότα³, κανονιές, βεγγαλικά, πυροτεχνήματα) και πολλά άλλα, έτσι και η Άνοιξη, όταν έρχεται στα βουνά του Παπίγκου, τα κάνει στην κυριολεξία να τραντάζονται και να βροντούν, καθώς «πέφ'ν' οι χούνιν».

Κι' εκεί που βλέπεις τα αγέρωχα βουνά παγωμένα και γεμάτα χιόνια, ιδίως όταν ο χειμώνας είναι βαρύς και παρατεταμένος και αισθάνεσαι μια μονότονη ψύχρα που να «σε πιάνη οριό»⁴, κάποια μέρα προς το τέλος του Μαρτίου συνήθως, καταφθάνει από την καρδιά της Αφρικής ο λίβας⁵ —όχι όπως έρχεται κάποτε το Καλοκαίρι «που καίει τα σπαρτά», ούτε όπως άλλοι δυνατοί αέριδες που σαρώνουν ό,τι βρίσκουν στο δρόμο τους—, αλλά ξαφνικά και εντελώς αθόρυβα, χαιδεύονται απαλά και ζεστά πρώτα τη Μάν γη κι' έπειτα όλα τα έμβια όντα, θερμόαιμα και ψυχρόαιμα (πανίδα) και κάθε είδους φυτού (χλωρίδα). Τότε στη φύση όλα ξυπνάν από την βαρεία χειμωνιατική νάρκη της και το ένα φύλο θέλει ν' ανταμώσει το άλλο με μια ακατανίκητη έλξη, με ένα και μοναδικό σκοπό,

τη διαιώνιση του είδους: εξαίρεση κάπως ο άνθρωπος, που «αμπώχνει»⁶ τη διαιώνιση και κρατάει ή προσπαθεί να σταθεί στην ηδονή της έλξης και να μεταθέσει το επακόλουθο.

Τον ερχομό του λίβα τον βλέπουμε αμέσως από την αλλαγή της όψης των απόκρημνων βουνών του Παπίγκου που από γκρίζα γίνονται μαυριδερά, καθώς το χιόνι που έχουν επάνω τους αρχίζει να λιώνει και να περιούει τις αχιόνιστες ορθές βραχοπλευρές. Ο ζεστός αυτός αέρας επίμονα και ανυποχώρητα διεισδύει ακόμα και στα σκληρά βραχόβουνα, αναγκάζει τις «πανωτιασμένες»⁷ από

όλο το χειμώνα μέσα στα βαθουλώματα κάθε χαράδρας μεγάλες ποσότητες χιονιού να λειώνει, να κατρακυλά, να ξεκόβει και να παρασύρει μαζί του μικρά και μεγάλα κομμάτια βράχων και χώματα, που πέφτουν από πολλά πατημένα (κάπως ομαλά) και απάτητα και καταλήγουν εκεί που η όρμη τους σταματά, μ' έναν βροντερό θόρυβο με παρατεταμένο αντίλαλο συνταράζοντας τη γύρω βουνά λες κι' έφτασε η συντέλεια του κόσμου. Είναι ένα φαινόμενο της φύσης που αιφνιδιάζει και μαγεύει μικρούς και μεγάλους, όταν το ακούνε και το βλέπουν για πρώτη φορά τους

τρομάζει τόσο πολύ που διερετώνται και ρωτάνε «Τι συμβαίνει» και παίρνουν την απάντηση «πέφ'ν' χούνιν»;», ήρθε ο λίβας, έρχεται η Άνοιξη!

Είδα και άκουσα τις χούνινς σ' όλο τους το μεγαλείο φέτος, στις 31 Μαρτίου, καθώς κλάδενα τα κλήματα και τα δένδρα στον κήπο μου και έμεινα έκθαμβος, γιατί είχα κάποια χρόνια να παρακολουθήσω αυτό το υπέροχο φυσικό άκουσμα και θέαμα!

Ιωάννης Γ. Παπαϊωάννου
Πάπιγκον, 31 Μαρτίου 2009

1. «Πέφ'ν' χούνινς»= πέφτουν χούνινες.

*χούνινς (οι). Οι χούνινες (εν χουν (η): Η χούννη). Στενές, βαθιές ή ρηχές χαράδρες στις απότομες πλαγιές των βουνών, ξεκινούν από τις κορφές και καταλήγουν χαμηλά στις παρυφές.

ελλ. α) χοάνη αντί χώνη, χουνί. — χώνυμι, (χους, χέω), ... χύνω (επισυρεώ) που χύμα, γεμίζω τόπον τινά με χύμα, κατασκευάζω πρόχωμα (οχύρωμα, τάφου κ.τ.λ.).

β) — Ηχώ (η) η ηχώ (ο). Η αντανάκλασις του ήχου, αντήχησις (καν. αντιλαλία, (κατά την μυθολ.) νύμφη της ορκάς ερωμένη του Πανός κτλ.

— Ηχώ-ώ. Κάμνω ήχον, ηχολογώ, φωνάω, βουίζω, (με αιτ.) κάμνω να ακουσθεί ήχος.

Βλ. Λεξικόν Σκαρλαίου Βυζαντίου, οικείες λέξεις.

Στα ξωκλήσια του Ζαγοριού

Ελ. Οικονομίδου-Δουδάη

τόποι ιεροί που με τον ήχο του ταπεινού σήμαντρου ή της μικρής καμπάνας προσκαλούν σ' αντάμωμά τους κοντοχωριανούς και

Άγιος Κωνσταντίνος - Βαρβά Βίτσας

όχι μόνο.

Γιατί πολλοί φθάνουν «ταγμένον» κι απ' την πόλη.

Ανοιξιάτικα ότα γύρω χωριά περιποιημένο, καθαρό μάζεψε πολύ κόσμο ανήμερα της γιορτής. Περίσια η φροντίδα των Επιτρόπων.

— Και το βιβλίο μου «Το ΠΑΠΙΓΚΟ», τόμ. Β', σελ. 361.

2. Κτσιούφια (τα)= Πρόχειρη ξύλινη κατασκευή, σαν είδος πιστολιών, όπου τα παιδιά τοποθετούσαν μπαρούτο και κατά την έκρηξη του με φυτίλι και τσιακμάκι, δημιουργούσε μικρόν έντονον κρότον.

3. Βαρελότα (τα), (εν το βαρελότο)= Πρόχειρη εκρηκτική κατασκευή, φτιαγμένη από κάνες παλιών όπλων, τα λεγόμενα «λαμνιά»*. Ορισμένα από τα αγόρια του χωριού ηλικίας συνήθως άνω των 12 ετών, όπως στην ηλικία μου ήταν ο Στέργιος Κωτσοριδής και ο Γιώργος Χαλκιάς, βλέποντας τα μεγαλύτερά τους πώς τα έφτιαχναν, τα εμμοούντο τέλεια και αφού τις γέμιζαν με μπαρούτι καλά στυπωμένο άναβαν το φυτίλι στην απή που έκαναν, αν δεν είχε κανήν και με μεγάλη ταχύτητα από τον Αι-Δήμο, (θέση πίσω από το Θερό του Αγίου Βλασίου, καλά ασφαλισμένα, τα πετούσαν κάτω στο χωράφι του Τσιπίδη της τιμηή που ο ιερέας άρχιζε να ψέλνει το «Χριστός Ανέστη», την Πασχαλιά, κάνοντας έναν τρομακτικό εκκωφαντικό κρότο.

*Λαμνί (το), βλ. το βιβλίο μου, ενθ. αν. 65 σελ. 296.

4. Οριό (το)= ρίγος. βλ. το βιβλίο μου, ενθ. αν. σελ. 320.

5. Λίβας (ο)= δυτικονότιος άνεμος, προέρχεται από την ελλ. λέξη λιψ και όχι από τη χάρα Λιβύη. Λεξικόν Σκαρλάτου και βιβλίον μου ενθ. αν. σελ. 297.

6. Αμψώνω= Σπρώχνω, απωθώ.

7. «Πανωτιασμένος (ο) = ο ένας πάνω στον άλλο, στριμωγμένος, συνωστισμένος.

ανοίγουν, τα ξωκλήσια του Αη Νικόλα Βίτσας στην μοναδική τοποθεσία κάτω απ' τα αιωνόβια δένδρα. Εκεί γίνεται κάθε χρόνο το μνημόσυνο της Ευεργέτιδος Αγγελικής Παπαζογλου αλλά του Αη Κωνσταντίνου στο Βαρβά περιποιημένο, καθαρό μάζεψε πολύ κόσμο ανήμερα της γιορτής. Περίσια η φροντίδα των Επιτρόπων.

Ύστερα έχει σειρά το ξωκλήσι της Αγ. Τριάδας στην Ελάτη. Κατάνυξη κι ομορφιά χειροπιασμένες κι ευκαιρίες ανάτασης ψυχής αλλά και κοσμιαντάματος για τους λιγοστούς «ήρωες» μόνιμους κατοίκους των χωριών μας και τους άλλους που πονούν τον τόπο τους και επιμένουν να κρατούν με σεβασμό τα έθιμά του.

«Όπως τα' βραμιν έτσι να τ' αφηκουμε».

Στο γύρισμα του χρόνου καθώς μπαίνει το καλοκαίρι η θερμοκρασία ανεβαίνει σε «υψηλά για την εποχή επίπεδα» καθώς όλοι ασχολούνται με παραλίες, βουτιές και γαλανά νερά εγώ στη διάφανη δροσιά του βουνίσιου τόπου ανατρέχω για να δροσιστώ. Κι όταν φτάνω εκεί, μεσούντος του θέρους για διακοπές στα καλοκαίρια της ζωής μου βυθίζομαι, όπως ακριβώς τα κατέγραψα στη «μνήμη και στην πέτρα».

Απ' αυτά λοιπόν τα μακρινά πλέον, τα πίσω στο χρόνο μου ευτυχισμένα κι ανέμελα καλοκαίρια. Τους γείτονες θα θυμηθώ. Όχι εκείνους του σπιτιού μου, σιγά μην τους ξεχάσω αυτούς.

Ξεχνιέται, ας πούμε, η Μούσιω, η Βαγγελή, ο Μήτσος;

Τους άλλους εννοώ, των κοντινών μας χωριών. Τους απλούς εκείνους ανθρώπους που τα καλοκαίρια κατέκλυζαν το χωριό όχι για τουρισμό αλλά για δουλειά, για μεροκάματο.

Για να βγάλουν το ψωμί τους έρχονταν που, είναι αλήθεια, έβγαине δύσκολα στους δύσκολους εκείνους καιρούς μετά από φοβερούς πολέμους, στερήσεις και πείνα. Ήταν άνθρωποι του μόχθου που δούλευαν καρτερικά χωρίς αγανάκτηση, χωρίς διαμαρτυρία. Δούλευαν ευσυνειδήτητα χωρίς να εκμεταλλεύονται, χωρίς να κοροϊδεύουν κανέναν.

Τη δουλειά τους την έβλεπαν και σαν προσφορά γιατί τη ζούσαν σα να αφορούσε το δικό τους σπίτι, τη δική τους οικογένεια.

Κουβαλούσαν μαζί τους και τα προσωπικά τους προβλήματα, τις οικογενειακές τους έγνοιες.

Προβλήματα και έγνοιες που δεν τα χρησιμοποιούσαν ποτέ ούτε για λύπηση ούτε για εκμετάλλευση. Το ήθος και η αξιοπρέπεια περίσσευαν στους ανθρώπους εκείνους. Πολλούς απ' αυτούς τους συναντούσαμε στα πανηγύρια μας, ντυμένους με τα καλά τους ρούχα με τις οικογενειές τους να χορεύουν, να χαίρονται, να συμμετέχουν στη δική μας χαρά. Παρόντες ήταν και στη λύπη μας συμμετέχοντας στον πόνο της οποίας ανθρώπινης απώλειας. Γιατί με τους ανθρώπους αυτούς, τους γείτονες είχαμε, τελικά, χτίσει μιαν άλλη σχέση πέρα από την αυστηρά επαγγελματική. Ήμασαν φίλοι, πραγματικοί φίλοι με ειλικρινή αισθήματα, με αλληλοβοήθεια και συμπαράσταση στα δύσκολα της ζωής.

Πώς να ξεχάσω εγώ αλήθεια μορφές σαν εκείνη του μάστορα του Μήτοικα απ' το Νικάνορα της Κόνιτσας; Πελεκούσε την πέτρα με τέχνη απαρύλλη, έστρωνε αυλές και στέγες, ύψωνε τοίχους, στόλιζε πρέκια, «κεντούσε» με το αρμο-

Ο αθάνατος

Αφιερούται
στους παλαιμάχους Ζαγορίσους

Γεια σου χαρά σου γέροντα
με τ' άσπρα τα μαλλιά σου,
που ξήλεψε ο Όλυμπος
κι' έβαλε στην κορφή του.
Για πες μας τώρα γέροντα
με την ψηλή θοριά σου,
πουθε κρατάει η σκουφια σου
η φούτρα η αρχοντιά σου;
Από την Ήπειρο είμ' εγώ
το ξακουστό Ζαγόρι.

Τυμπαίο, με λέγαν οι παηλοί

και Μολοσσό οι νέοι.

Στην Τροία επολέμησα

και κει στις Συρακούσες,

και το Βυζάντιο κράτησα

στα χέρια χίλια χρόνια.

Τον Τούρκο δεν φοβήθηκα

τον Ιταλό, τον Λιάπη.

Τον Γερμανό, τον Χάλασα

και νάμαι πάλι τώρα,

στέκω ολόρθος ζωντανός

και καρτερώ την ώρα,

να τρέξω επί πον με καλεί

καθήκον και Πατρίδα.

Βασίλειος Δασκαλόπουλος

Ιούνιος

Ήρθε και το καλοκαίρι. Το θερμόμετρο άρχισε να ανεβαίνει στους 30 και καμιά φορά στους 35 βαθμούς Κελσίου. Οι δουλειές γίνονται πιο πολλές για τους γεωργούς και κτηνοτρόφους, όπως λέει και η παροιμία.

«Από το θέρος, ως τις ελιές δεν απολείπουν οι δουλειές». Αλλά ο Ιούνιος είναι η χαρά των μαθητών, γιατί κλείνουν τα σχολεία και έχουν πιο πολλές ώρες ξεγνιασιές και παιχνιδιού.

Πολλές φορές τον Μάιο και τον Ιούνιο, κάνει μεγάλη ξηρασία και τα σπαρτά κινδυνεύουν να καταστραφούν. Στο χωριό παλιά, όπως μου λένε οι μεγαλύτεροι, μάζευαν τα παιδιά και ένα πρωτότοκο, που να ζουν οι γονείς του, το ντύνουν παπαρούνα. Το στολίζουν δηλαδή με διάφορα λουλούδια, κληματσίδες, πρασινάδες κ.λ.π. γυρίζοντας στο χωριό από σπίτι σε σπίτι τραγουδώντας τους κάτωθι στίχους.

«Παπαρούνα περπατεί, το Θεό παρακαλεί για να βρέξει μια βροχή, μια βροχή καλή βροχή».

Θεέ μου βρέξε μια βροχή για να γιέν τα στάρια και τα καλαμπόκια, κι τ' Θεού τα παρασπόρια».

Οι γυναίκες ακούγοντας το τραγούδι των παιδιών, ρίχνουν νερό στην παπαρούνα, ενώ δίνουν καλούδια και λεφτά στα παιδιά. Οι παλαιοί λένε ότι πολλές φορές, την άλλη μέρα έβρεχε. Άλλη παροιμία λέει.

«Του Χειμώνα η βροχή, η χαρά του θεριστή».

Ο Ιούνιος στην Ήπειρο και στο Ζαγόρι μας, μας φέρνει τα κεράσια γι' αυτό τον λένε και Κερασάρη.

Όπως κάθε μήνας, έχει και ο Ιούνιος τις θρησκευτικές γιορτές του. Στις 24 το γενέθλιο του Αι Γιάννη του ριγανιά, όπως λέγεται σε πολλά χωριά, επειδή τότε αρχίζουν να μαζεύουν ριγανή.

Στις 29 είναι του Πέτρου και Παύλου, των πρωτοκορυφαίων από τους δώδεκα αποστόλους, οι οποίοι έκαναν σκοπό της ζωής τους, τη διάδοση της χριστιανικής θρησκείας, επισκεπτόμενοι και τις πιο απομακρυσμένες επαρχίες της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, ακολουθώντας πιστά την εντολή του Κυρίου.

«Παρευρεθέντες μαθητεύσατε πάντα τα έθνη, βαπτίζοντες αυτούς εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος».

Στη Ρώμη τους περίμενε ο θάνατος. Ο Παύλος επειδή ήταν Ρωμαίος πολίτης, αποκεφαλίστηκε, ενώ τον Πέτρο περίμενε ο ατιμωτικός και φρικτός θάνατος της σταύρωσης.

Οι μήνες του καλοκαιριού

Και στις 30 του μήνα εορτάζεται η σύναξη των δώδεκα Αποστόλων.

Ο Ιούνιος είναι ο έκτος μήνας του Ιουλιανού ημερολογίου. Τ' όνομά του το πήρε από τη Θεά Ήρα, οι Ρωμαίοι την πρόφεραν «Γιούνιο» ή από τον πρώτο Ρωμαίο ύπατο Λούκιο Ιούνιο Βρούτο.

Στην αρχαία Ελλάδα ονομάζονταν Σκιροφορίων.

Ιούλιος

Ο Ιούλιος είναι ο δεύτερος μήνας του καλοκαιριού. Λέγεται και Αλωνάρης επειδή αυτή την εποχή στα περισσότερα Ελληνικά μέρη είναι ο καιρός του αλωνισμού. Τώρα βέβαια, στα μέρη μας δεν έχουμε θέρο και αλώνια, οι μήνες

να χανόμαστε μέσα στ' άχυρα. Ενώ η χαρά των μεγάλων, ήταν το αποτέλεσμα της σοδιάς. Το σιτάρι που παίρνει από το αλώνισμα το λέγαν «Κουτρολιά».

Όταν μοίραζαν τη σοδιά, στα δύο ή στα τρία μέρη για να μην τσακώνονται έλεγαν το γνωμικό.

«Το σπιρί του αιταριού, τόχει Θεός στη μέση χωρισμένο, για να μοιράζουμε ίσα τ' αδελφία».

Αυτό τον μήνα πληθαίνουν και τα φρούτα γι' αυτό η παροιμία λέει «Αλωνάρη με τ' αλώνια και με τα γλυκά πεπόνια».

Το εορτολόγιο του Ιουλίου έχει πολλές γιορτές. Στις 7 του μηνός της Αγίας μεγαλομάρτυρος Κυριακής. Στο χωριό μου το Πάπικο έχουμε σ' ένα πανέμορφο τοπίο, το

ποτό. Παλιά γινόταν πανηγύρι, με όργανα. Εύχομαι κάποτε να γίνει και αυτό.

Στις 20 του μηνός η μνήμη του Προφήτου Ηλίου του Θεοβίτου. Άλλο πανέμορφο εκκλησάκι μες στο δένδρο. Το χωριό την ημέρα αυτή πανηγυρίζει. Παλαιότερα το πανηγύρι γινόταν στην ίδια τοποθεσία, μέρα, ώρα εδώ και κάμποσα χρόνια μεταφέρθηκε στην πλατεία του χωριού στον Άη Γιώργη, και το κάνει ο εξωραϊστικός σύλλογος βράδυ και κρατά δύο μέρες.

Στις 27 του μηνός του Αγίου Παντελεήμονα. Ο Άγιος μεγαλομάρτυς και ιαματικός Παντελεήμων, γιατρεύει όλες τις αρρώστιες και αναπηρίες γι' αυτό και η παροιμία. «Κουτσόι, στραβοί, όλοι στον Άη Παντελεήμονα».

Εκεί που είναι το σκεπαστό εικόνισμα του Άη Παντελεήμονα το τοπίο είναι πολύ ωραίο. Το θρόισμα των φύλλων από τον υπεραυνόβιο πλάτανο, το τραγούδι του νερού της θολωτής βρύσης που είναι κάτω από το εικόνισμα, το κελάιδισμα των πουλιών, το ψάλισμα των ψαλτών, τις καθάρειες δεήσεις του Παπαβαγγέλη, τι να πρωτοθαυμάσεις. Η φύση τα έδωσε όλα απλόχερα. Η τοποθεσία αυτή λέγεται Αυραγώνιο.

Από εκεί εμπνεύστηκε ο καλλιτέχνης και έγραψε το τραγούδι «Στο Πάπικο, στο μαχαλά είναι μια κρύα βρύση, ποιος έχει ντέρτι στην καρδιά, να πιάει να πιει να σβήσει».

Πολλές φορές οι αναμνήσεις, η αγάπη και η νοσταλγία που δεν ξεπερνιέται για το όμορφο Ζαγόρι και ιδιαίτερα για το χωριό μου, με κάνει να ξεχνιέμαι και με γυρίζει πίσω στα παλιά. Σ' εκείνα που πέρασαν, να δεν νομίζω πως θα ξαναγυρίσω.

Ας γυρίσουμε όμως στο σήμερα. Ο Ιούλιος μήνας πήρε τ' όνομά του από τον αυτοκράτορα του Ρωμαϊκού κράτους Ιούλιο Καίσαρα. Του αξίζει αυτή η τιμή γιατί αυτός οργάνωσε το απέραντο κράτος της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Ενοποίησε το πολύχρωμο μωσαϊκό των λαών. Μέσα στους τόσους νόμους επέβαλε αναγκαστικά και το ημερολόγιο που φέρει τ' όνομά του το 46 π.Χ. το οποίο ίσχυε στην Ελλάδα μέχρι τον Μάρτιο του 1923. Μετά εφαρμόστηκε το σημερινό Γρηγοριανό.

Στην αρχαία Ελλάδα ονομαζόταν Εκατομβαιών.

Καλή ξεκούραση – Καλές διακοπές.

Δ. Μ.

ΚΑΜΠΟΣ ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΩΝ: ΘΕΜΑ ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ... ΚΑΙ ΠΑΛΙ

Το θέμα βέβαια δεν είναι ο ... πάλοι ποτέ κάμπος, φωμότοπος των Ασπραγγέλων, αλλά η δόμηση εκτός ορίων οικισμού στο Ζαγόρι και σε τελευταία ανάλυση το μεγάλο και ζωτικό θέμα της προστασίας του περιβάλλοντος.

Η υπόθεση αυτή και η εξέλιξη της ήταν ήδη προδιαγεγραμμένη από τις αρχές του 2000 και για μας και το περιοδικό μας αναμενόμενη.

Από τη στιγμή που αποφά-

σεις του τότε Δ.Σ. του Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου, πετάχτηκαν στο καλάθι των αχρήστων και η τότε Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση άνοιξε την κερκόπορτα, δίνοντας 5 άδειες για ισάριθμες τουριστικές επιχειρήσεις στον κάμπο, όσα όσα σήμερα γίνονται ήταν νομοτελειακά αναπόφευκτα.

Εμείς εδώ από την επαλήθευση του περιοδικού μας, για την τιμή των όπλων και του μέχρι τώρα συνεπή αγώνα του, για την προστασία του φυσικού

και δομημένου περιβάλλοντος, απλώς αναδημοσιεύουμε σε παρακάτω σελίδες ρεπορτάζ από τον τοπικό τύπο, που ανακίνησαν το θέμα και την απάντηση του Δημάρχου του Κεντρικού Ζαγορίου.

Κι επειδή πολλοί Ζαγορίσιοι μας ρωτούν γιατί δεν παίρνουμε θέση, εμείς απαντούμε πως οι θέσεις μας είναι γνωστές από πολύ καιρό. Και για να υπενθυμίσουμε αυτές τις θέσεις, αναδημοσιεύουμε σε πιστό φωτοαντίγραφο το

πρωτοεξέλιδο του Περιοδικού μας Νο 315 των μηνών Ιουλίου - Αυγούστου 2004. Τι περισσότερο θα μπορούσαμε να προσθέσουμε σήμερα;

Βέβαια στο μεσοδιάστημα αυτό πολλά έγιναν, ορέξεις πωλητών και αγοραστών άνοιξαν και έτσι φτάσαμε στο σημερινό αποχακτηρισμό του κάμπου όπου ένας χώρος εν δυνάμει παραγωγής και καλλιέργειας τελικά θα σπαρθεί με πέτρες και τσιμέντο. «Ζ»

Αναρχή δόμηση στο Ζαγόρι

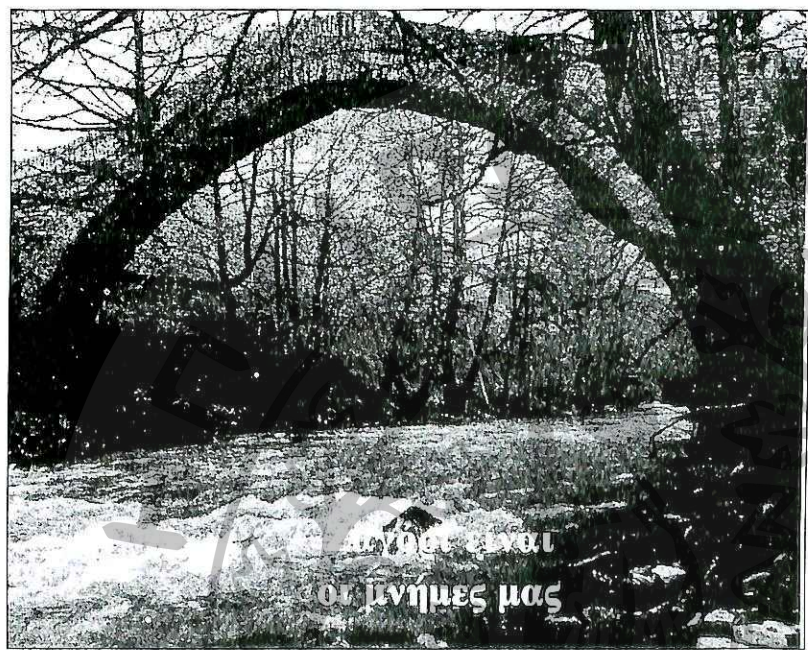
Άνοιξαν οι «κερκόπορτες»

του. Η ανάπτυξη του Ζαγορίου για τους Ζαγορίσιους είναι ιδεολογία.

Το Ζαγόρι πρώτα και κύρια, για μας τους Ζαγορίσιους είναι οι μνήμες μας. Κι αυτές οι μνήμες θρέφουν ευαισθησίες κι αυτές με τη σειρά τους συντηρούν ζωντανό το παρελθόν, θωρακίζουν το παρόν, κι εξασφαλίζουν το αύριο, τη συνέχεια. Κι όσο η ανάπτυξη του Ζαγορίου θα μείνει υπόθεση των Ζαγορίσιων, υπάρχει –πιστεύουμε– ελπίδα.

Είπαμε) και των κακώς εννοούμενων συμφερόντων τους. Γιατί δεν καταλάβαμε, οι Ζαγορίσιοι, πως μακροπρόθεσμα όλων μας το συμφέρον είναι –επαναλαμβάνουμε– η προστασία του τόπου μας με το ξεχωριστό περιβάλλον, την ξεχωριστή πολιτιστική του παράδοση και ιστορία από κάθε είδους παρεμβάσεις που αλλοιώνουν τον πλούτο μας αυτό.

Κι ας μη νομίζουμε, αφελώς, πως το πρόβλημα περιορίζεται στον κάμπο

Όμως τον τελευταίο καιρό, γινόμαστε μάρτυρες μιας αυξανόμενης εισβολής και βίαιης οικιστικής επέκτασης από μη Ζαγορίσιους, που αγοράζουν, χτίζουν, αλωνίζουν ανεξέλεγκτα.

Κι αυτοί για ανάπτυξη μιλούν, αλλά βέβαια τη δική τους ανάπτυξη, σ' ό,τι αφορά τους μη Ζαγορίσιους, που βλέπουν το Ζαγόρι σαν το σύγχρονο Ελδorado, αυτό είναι κατανοητό. Για τους Ζαγορίσιους όμως, για μας όλους, η ανάπτυξη του Ζαγορίου ταυτίζεται (θα πρέπει να ταυτίζεται) απόλυτα με την προστασία της ιδιαιτερότητάς του και της ιστορίας

των Ασπραγγέλων. Εκεί άναψε η πρώτη εστία της φωτιάς. Γρήγορα (αν δεν αντιδράσουμε) θα επεκταθεί σ' όλα τα χωροτόπια μας, από τα Ριζανά μέχρι την Αρίστη.

Ακούγονται τις μέρες αυτές πράγματα ανατριχιαστικά. Διάφοροι χοντροπορτοφολάδες σκέφτονται γ' αγοράσουν ολόκληρες «πλάσιες» σε κάμπους μας για να χτίσουν νέους τουριστικούς οικισμούς... (Θου Κύριε τω στόματί μου: τι έχουν να δουν τα μάτια μας...).

Κι η «φωτιά» δεν θα σταματήσει εκεί. Μετά τους κάμπους θα ρθει η σειρά για τα δάση μας. Στην «Καθη-

μερινή» της 4/7/2004 διαβάζουμε σε ολοσέλιδο άρθρο με τίτλο: «Τσιμέντο τρώει το Μαίναλο. Βίλες, ξενοδοχεία και Σαλέ μέσα στα περίφημα Ελατοδάσος». Κι ο Δήμαρχος της Βυτίνας φωνάζει: «Βρισκόμαστε σε πόλεμο. Σε διαρκή πόλεμο για να σώσουμε το δάσος».

Πόλεμο – όπως όλα δείχνουν– θα 'χουμε κι εμείς στο Ζαγόρι. Και πόλεμο δύσκολο με πολύ αβέβαιη την έκβαση. Σ' αυτόν τον πόλεμο ένα ισχυρό όπλο από πλευράς πολιτείας έρχεται (αν θαρρη τελικά...) το ΕΠΒΠ. Κι αντί έτσι να το δούμε (σαν όπλο σωτηρίας), πολλοί το πολεμήσαμε και το πολεμάμε ανεύθυνα και απερισκεπτικά ή έστω από άγνοια.

Μόνο στα πλαίσια του Εθνικού Πάρκου μπορεί να υλοποιηθεί το από χρόνια πάγιο αίτημά μας –θυμίζω την ημερίδα της ΕΕΤΑΑ (Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ανάπτυξης) και ΚΕΖ στα μέσα της δεκαετίας του '80– για τον καθορισμό ζωνών χρήσεων γης που από όλους τους υιοθετήθηκε αλλά ποτέ δεν πραγματοποιήθηκε. Τώρα μέσα από το Εθνικό Πάρκο αυτό γίνεται εφικτό. Αυτό που πρέπει να ζητήσουμε έγκαιρα και επίμονα, πριν εκδοθεί η νέα Κ.Υ.Α. σχετική με το πάρκο που επεξεργάζεται η ΥΠΕΧΩΔΕ, είναι να ανασταλεί προσωρινά η έκδοση οικοδομικών αδειών εκτός ορίων των οικισμών (το μόνο σωστό που προτάθηκε στη συνεδρίαση του Δ.Σ. στους Ασπραγγέλους) κι ακόμη να ενταχθεί στο Εθνικό Πάρκο Β. Πίνδου ολόκληρο το Ζαγόρι από το Μισοκέλι και πίσω. Η ευτυχής συγκυρία να βρίσκεται στο αρμόδιο υπουργείο δικός μας υπηκόος, ο κ. Στ. Καλογιάννης, μας κάνει να ευελπιστούμε πως δεν θ' αφήσει να συντελεστεί το έγκλημα και να μη αναφωνήσουμε ποτέ εκείνο το φοβερό «Εάλω» το Ζαγόρι.

Όλοι όσοι έχουν άποψη για το πρόβλημα, ας εκφραστούν. Οι σελίδες του Περιοδικού μας είναι ανοιχτές.

Υ.Γ. (τωρινό): Σήμερα η μόνη ελπίδα είναι να ισχύσει ο σχετικός Νόμος που αποτρέπει τη δόμηση εκτός ορίου των παραδοσιακών οικισμών. Ίδωμεν!...

(ΤΕΥΧΟΣ 315, ΙΟΥΛ-ΑΥΓ. 2004)

Η ΕΚΤΑΣΗ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΑΤΑ ΑΠΟΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΗΚΕ ΣΤΟΥΣ ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΖΩΝΗ

«Χτυπά» την πόρτα του Πάρκου

Ρεπορτάζ: ΣΩΤΗΡΗΣ ΑΡΓΥΡΗΣ

Με τη ... σιωπή επιχειρεί η δημοτική αρχή Κεντρικού Ζαγορίου να αποφύγει την κριτική που δέχεται για τον αποχαρκτηρισμό του κάμπου των Ασπραγγέλων από ζώνη υψηλής παραγωγικότητας που ήταν μέχρι τώρα.

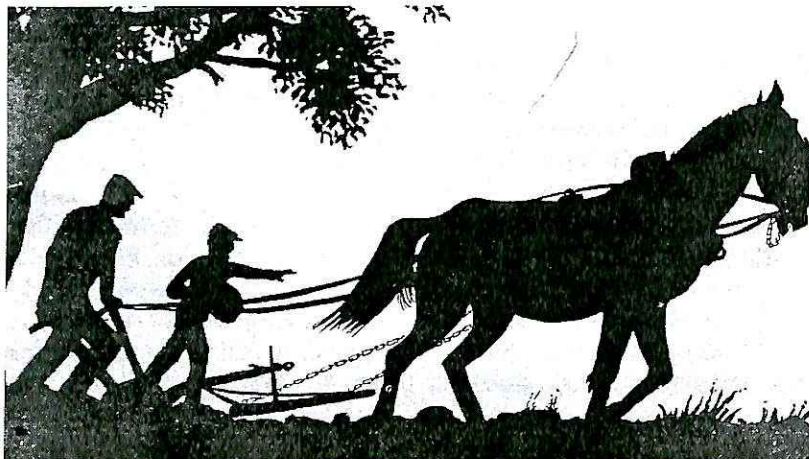
Ήδη, φορείς και κάτοικοι του Ζαγορίου εκφράζουν την έκπληξη τους μετά την αποκάλυψη του «Η.Α.» και για το ενδεχόμενο να αλλάξει η οικιστική φυσιογνωμία της περιοχής και το υφιστάμενο καθεστώς που ουσιαστικά απαγορεύει τη δόμηση.

Στα νέα στοιχεία που προκύπτουν από την, κατά πλειοψηφία, απόφαση της δημοτικής αρχής, είναι ότι αγνοήθηκε παντελώς η διοίκηση του φορέα διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Βόρειας Πίνδου. Κι αυτό γιατί ο κάμπος των Ασπραγγέλων, που εσπευσμένα αποχαρκτηρίστηκε στις 4 Μαΐου και χωρίς να προηγηθεί κάποιος δημόσιος διάλογος, βρίσκεται στην περιφερειακή ζώνη της προστατευόμενης περιοχής.

Το γεγονός αυτό επιχειρεί να αποκρύψει η δημοτική αρχή, η οποία μέχρι και χθες το απόγευμα δεν απάντησε στο ρεπορτάζ του «Η.Α.». Έτσι, προκύπτει μια σειρά ερωτημάτων για τους χειρισμούς του δήμου, ενώ την εισήγηση στο δημοτικό συμβούλιο έκανε ο ίδιος ο δήμαρχος Γαβριήλ Παπαναστασίου. Βασική αιτιολογία, την οποία επικαλέστηκε στη συγκεκριμένη συνεδρίαση, ήταν πό την πλευρά του δημάρχου τα αιτήματα των χωριανών για την αξιοποίηση των κτημάτων τους, ενώ δεν κατατέθηκε σχετική απόφαση του τοπικού συμβουλίου Ασπραγγέλων.

Και μέλος του Φορέα

Το παράδοξο είναι ότι μέχρι τώρα ο δήμαρχος Κεντρικού Ζαγορίου δεν ενημέρωσε καν το φορέα διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Πίνδου, καίτοι ο ίδιος είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου. Ως γνωστό, τα γραφεία του φορέα βρίσκονται στο δημοτικό διαμέρισμα των Ασπραγγέλων και μετά την παραίτηση του Θανάση Τζιάλλα από την προεδρία, τον περασμένο Απρίλιο, παραμένει ακέφαλος. Δεν αποκλείεται το «κενό» αυτό να εκμεταλλεύτηκε η δημοτική αρχή, ενώ παρά τις επανειλημμένες διαβεβαιώσεις της ηγεσίας του υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ «σχετικές δηλώσεις για την αναπλήρωση της θέσης του προέδρου έκαναν ο Γιώργος Σουφλιάς και ο Σταύρος

Εικόνες που δεν θα ξαναδούμε...

Καλογιάννης – μέχρι σήμερα δεν έχει οριστεί νέος πρόεδρος.

Εντύπωση, επίσης, προκαλεί κατά πόσο η δημοτική αρχή ανέτρεξε στο ΦΕΚ (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως) που αφορά στον αποχαρκτηρισμό της προστατευόμενης περιοχής και στα «επιτρέπεται» και «απαγορεύεται». Στελέχη και μέλη της διοίκησης του Πάρκου της Πίνδου βρίσκονται σε ετοιμότητα και αναμένουν την αποστολή του σχετικού φακέλου από την Περιφέρεια Ηπείρου προκειμένου να λάβουν σαφή γνώση της «νέας

κατάστασης» που δημιουργείται στην περιφερειακή ζώνη.

Σύνδεση με Πάρκο

Ο αποχαρκτηρισμός του κάμπου θα επιφέρει σταδιακά μια σειρά αλλαγών στην ευρύτερη περιοχή του Ζαγορίου καθώς ενδέχεται να ανοίξει το δρόμο για τη λήψη και άλλων παρόμοιων αποφάσεων (Άνω και Κάτω Πεδιάδα, Ελαφότοπος) από τη δημοτική αρχή Κεντρικού Ζαγορίου. Το βέβαιο, πάντως, είναι ότι με την πρόσφατη απόφαση θα υποβαθμι-

Το επιχείρημα του δημάρχου Κεντρικού Ζαγορίου για Ασπραγγέλους

«Για να προφυλάξουμε την περιοχή», ο αποχαρκτηρισμός του κάμπου

✓ Ο κ. Παπαναστασίου επικαλείται αποφάσεις της Ν.Α. που άνοιξαν το δρόμο για την εκτός οικισμού δόμηση και προβάλλει τον όρο ό,τι χτιστεί θα είναι σύμφωνα με το Διάταγμα Ζαγορίου για την Α' Ζώνη.

Με απάντησή του, στην οποία παραθέτει το ιστορικό της υπόθεσης και τις σχετικές αποφάσεις υπαρμύνεται της πρόσφατης, γνωμοδοτικού χαρακτήρα, απόφαση του δημοτικού συμβουλίου για τον αποχαρκτηρισμό του κάμπου των Ασπραγγέλων από ζώνη υψηλής παραγωγικότητας, ο δήμαρχος Κεντρικού Ζαγορίου Γαβριήλ Παπαναστασίου και παραπέμπει, εμμέσως πλην σαφώς, στην νομαρχιακή αυτοδιοίκηση η οποία πλην σαφώς, στην νομαρχιακή αυτοδιοίκηση η οποία και στο παρελθόν άνοιξε το δρόμο για εκτός σχεδίου δόμηση και τώρα μέσω της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης ζήτησε τη γνωμοδότηση για τον αποχαρκτηρισμό, προφανώς για να ανεγερθούν εκεί νέες ξενοδοχειακές μονάδες και καταλύματα και να δημιουργηθεί ένας νέος, παραδοσιακός (Α' ζώνης όμως) τρόπος τινά, οικισμός...

Επί της ουσίας πάντως ο δήμαρχος, επικαλούμενος και τους ιδιοκτήτες γης (οι οποίοι μπορούν να αξιοποιήσουν ποικιλοτρόπως την περιουσία τους) στον κάμπο, υποστηρίζει ότι ορθώς προωθείται ο αποχαρκτηρισμός, δεδομένου ότι από 20ετία έχει πάψει να καλλιεργείται και από το 2000 έχει επιτραπεί η εκτός σχεδίου δόμηση με απόφαση επιτροπής της νομαρχίας, αλλά με τους όρους του Διατάγματος Ζαγορίου.

Πάντως η συνέχεια θα έχει ενδιαφέρον αφού η Νομαρχιακή Επιτροπή Χωροταξίας και Περιβάλλοντος που ζήτησε τη γνωμοδότηση θα πρέπει να αποφασίσει και να προωθήσει την εισήγηση της στην Διεύθυνση ΠΕΧΩΔΕ της Περιφέρειας. Μένει να δούμε και ποιο ρόλο θα παίξει και ο Φορέας του Πάρκου Πίνδου και αν θα φτάσουμε σε απόφαση για πολεοδόμηση του κάμπου.

(«ΝΕΟΙ ΑΓΩΝΕΣ», Τετάρτη 3 Ιουνίου 2009)

στεί το αγροτικό τοπίο της περιοχής και παράλληλα θα αλλάξουν οι «όροι» της τουριστικής ανάπτυξης, με την περιοχή να χάνει σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα.

Την ανάγκη να προστατευθεί η περιφερειακή ζώνη του Πάρκου της Πίνδου από τα εκτός οικισμού των Ασπραγγέλων νέα κτίσματα (σπίτια και τουριστικές επιχειρήσεις) προκρίνει ως «αναγκαία πολιτική» για όλο το Ζαγόρι ο Κώστας Τζιόβας, μέλος του διοικητικού συμβουλίου του φορέα και υπεύθυνος του WWF Ελλάς στην περιοχή. «Ως περιφερειακή ζώνη σημαίνει ότι έχει οργανική σχέση με την προστατευόμενη περιοχή και το υπόλοιπο Πάρκο και με την απόφαση αποχαρκτηρισμού δημιουργούνται τετελεσμένα. Αυτό, λοιπόν, συνεπάγεται μια διαφορετική αντίληψη για την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, η οποία δεν συνάδει καθόλου με την ιδέα του ήπιου και εναλλακτικού τουρισμού στην περιοχή», δήλωσε στον «Η.Α.». Παράλληλα, ο κ. Τζιόβας εξέφρασε την ανησυχία του για την υποβάθμιση που θα υποστεί το αγροτικό τοπίο, θεωρώντας ότι η διατήρηση του σημερινού καθεστώτος συνδέεται απόλυτα με την ανάπτυξη του ήπιου τουρισμού στο Ζαγόρι.

Μεγάλο όφελος από την κατάτμηση

Ευνοημένοι από την απόφαση της δημοτικής αρχής του Κεντρικού Ζαγορίου θα είναι όσοι κατέχουν μεγάλες εκτάσεις στην περιοχή. Στη συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου επιχειρηματίας ανέφερε ότι έχει αγοράσει 16 στρέμματα στον κάμπο των Ασπραγγέλων και θέλει να αξιοποιήσει την έκταση. Σε μια τέτοια περίπτωση, από τη στιγμή μάλιστα που θα ανοίξει ο δρόμος για την ανέγερση νέων κτισμάτων, θα έχει σημαντικά οικονομικά οφέλη. Κι αυτό γιατί όπως αναφέρει η σχετική κοινή υπουργική απόφαση (ΚΥΑ) του Εθνικού Πάρκου της Πίνδου στην περιφερειακή ζώνη «κατώτατο όριο κατάτμησης και αρτιότητας ορίζονται τα 8 στρέμματα». Οι κάτοικοι της ευρύτερης περιοχής του δήμου επιμένουν ότι εδώ και καιρό υπήρχαν φήμες για ανέγερση μεγάλης ξενοδοχειακής μονάδας στον κάμπο των Ασπραγγέλων και κατηγορούν τη δημοτική αρχή για την απόφαση που έλαβε στην τελευταία συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου.

(«ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ», Τετάρτη 20 Μαΐου 2009)

ΜΕ ΛΟΓΙΚΗ... ΚΤΗΜΑΤΟΜΕΣΙΤΗ ΑΠΑΝΤΑ Ο ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΠΟΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟ

Και γιατί να μη χτίσουμε;

Ρεπορτάζ: ΣΩΤΗΡΗΣ ΑΡΓΥΡΗΣ

Με καθυστέρηση δύο εβδομάδων και μεγάλη δόση... παρελθοντολογίας η δημοτική αρχή Κεντρικού Ζαγορίου αποφάσισε να απαντήσει στα δημοσιεύματα του «Η.Α.» σχετικά με τον αποχαρκτηρισμό του κάμπου των Ασπραγγέλων από ζώνη υψηλής παραγωγικότητας.

Την ίδια ώρα, κάτοικοι της ευρύτερης περιοχής του Ζαγορίου και του προαναφερθέντος δήμου εκφράζουν την έκπληξη τους για την «πρωτοβουλία» να χτιστεί όλος ο κάμπος. Εντύπωση, πάντως, προκαλείότι στη χθεσινή απάντηση του δημάρχου Γαβριήλ Παπαναστασίου δεν γίνεται καμία αναφορά στο γεγονός ότι η περιοχή που προτείνεται για αποχαρκτηρισμό βρίσκεται στην περιφερειακή ζώνη του Εθνικού Πάρκου Βόρειας Πίνδου. Και επιπλέον ο ίδιος ο δήμαρχος είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου του φορέα διαχείρισης και απάντησε στη διοίκηση μετά από γραπτό αίτημα που του υποβλήθηκε από τον διευθυντή του Εθνικού Πάρκου Μιχάλη Βάκκα.

Όπως ήδη έγραψε ο «Η.Α.», ο υφυπουργός ΠΕΧΩΔΕ Σταύρος Καλογιάννης φέρεται ενοχλημένος από την αιφνίδια αυτή απόφαση. Το παράδοξο της απόφασης, βάσει της οποίας θα αλλοιωθεί παντελώς το φυσικό και αγροτικό τοπίο του Ζαγορίου, κατήγγειλαν ήδη ο Συνασπισμός Ριζοσπαστικής Αριστεράς (ΣΥΡΙΖΑ) Ιωαννίνων και οι Οικολόγοι Πράσινοι. «Ουδέν σχόλιο» είναι επί της ουσίας και η απάντηση του φορέα διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου, θεωρώντας ότι η απάντηση του δήμου δεν λαμβάνει υπόψη της τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις στην περιοχή καθώς και την αλλοίωση της αισθητικής του τοπίου της προστατευόμενης περιοχής.

Υπέρ οικοδόμησης

Ο δήμος Κεντρικού Ζαγορίου αρκείται σε ... ημερολογιακή αναφορά των ενεργειών που έγιναν από το 2000 και επικαλείται τη βούληση της πλειοψηφίας των

ιδιοκτητών των εκτάσεων να οικοδομηθεί ο κάμπος. Η λογική του, πάντως, δεν έχει καμία απολύτως σχέση με τη θεσμοθετημένη προστατευόμενη περιοχή και την προώτασία της, ενώ, σε περίπτωση υλοποίησης της σχετικής απόφασης, υπάρχει ο κίνδυνος για ... μεταφορά του οικισμού των Ασπραγγέλων στον κάμπο.

Τα επιχειρήματα της δημοτικής αρχής είναι καθαρά... υπηρεσιακού χαρακτήρα και παρατέμπουν σε ... κτηματομεσιτικό γραφείο, αφού βασικό ζητούμενο

στον κάμπο των Ασπραγγέλων η λειτουργία έως πέντε αγροτουριστικών μονάδων δυναμικότητας μέχρι 25 κλίνες και κάλυψης για κάθε μονάδα έως 250 τετραγωνικών μέτρων.

Το θέμα του ολικού αποχαρκτηρισμού έρχεται την ώρα που όλοι οι τοπικοί φορείς αναφέρονται στην αναγκαιότητα προστασίας του περιβάλλοντος. Επίσης, η πρόταση για τον αποχαρκτηρισμό γίνεται σε μια περίοδο που η κυβέρνηση σχεδιάζει το Χωροταξικό για τους ορεινούς όγκους,

δημοτικού συμβουλίου ελήφθη στις 4 Μαΐου, ενώ το θέμα είχε αναβληθεί σε προγενέστερη συνεδρίαση (29 Οκτωβρίου 2008). Στο μεταβατικό αυτό διάστημα το τοπικό συμβούλιο Ασπραγγέλων «αποφασίζει για τη συλλογή υπογραφών των κτηματιών», οι οποίοι σε ποσοστό πάνω από 95% επιθυμούν να γίνει η άρση της υψηλής παραγωγικότητας.

Το επιχείρημα αυτό καταδεικνύει και ένα και μοναδικό σκοπό της δημοτικής αρχής να μετρα-

Να χτίζουμε για να μην... ξαναλιντίζουμε...

είναι η ανέγερση νέων οικημάτων. Και προκειμένου να τηρήσει τα προσήματα θέτει ως βασική προϋπόθεση να γίνει πρώτα τροποποίηση από την Β' ομάδα στην Α' ώστε όλες οι οικοδομές να χτίζονται με παραδοσιακό τρόπο.

στοιχείο που επίσης παραβλέπει η δημοτική αρχή και δείχνει τα προσήματα θέτει ως βασική προϋπόθεση να γίνει πρώτα τροποποίηση από την Β' ομάδα στην Α' ώστε όλες οι οικοδομές να χτίζονται με παραδοσιακό τρόπο.

τρέψει την περιφερειακή ζώνη του Εθνικού Πάρκου σε νέο οικισμό και τα καλλιεργήσιμα χωράφια να παλινδρόμηση ως οικοπέδα! Στα επιχειρήματα του δημάρχου Κεντρικού Ζαγορίου περιλαμβάνονται και ερωτήματα στα οποία ο ίδιος θα πρέπει να απαντήσει (παραδειγματος χάριν η ανέγερση σικημάτων στη Βρύση του Πασιά), ενώ μέμφεται όσους υπερασπίζονται τη μη αλλοίωση του φυσικού τοπίου.

(«ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ», Τετάρτη 3 Ιουνίου 2009)

Στο παρελθόν

Η δημοτική αρχή ξεκινά τα επιχειρήματά της από το παρελθόν. Επί νομαρχίας του Νίκου Ζαρμπαλά και μετά από σχετική πρόταση της αρμόδιας επιτροπής, αποφασίστηκε να επιτραπεί

Ρωτά τον εαυτό του

Σχετικό έγγραφο κοινοποίησε στο δήμο Κεντρικού Ζαγορίου η Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης. Τελικά, όπως αναφέρει στην απάντησή του ο δήμαρχος, η κατά πλειοψηφία απόφαση του

Ο ΠΑΣ ΓΙΑΝΝΙΝΑ ΣΤΟ ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

12 Μάη 2009 πραγματοποιήθηκε η φιέστα για την επάνοδο στη ΣΟΥΠΕΡ ΛΙΓΚΑ του θρυλικού Άγιαξ της Ηπείρου, του ΠΑΣ Γιάννινα. Οι εκδηλώσεις των 2000 περίπου φιλάθλων της Γιαννιώτικης ομάδας ήταν αυθόρμητες και ένα πανηγύρι στήθηκε στο Εθνικό Στάδιο Ιωαννίνων «ΟΙ ΖΩΣΙΜΑΔΕΣ». Μέρος της γιορτής ήταν και το φιλικό ματς

Δήμαρχο Τύμφης και αντιπρόεδρο του Δ.Σ. της ομάδας Γιώργο Σουκουβέλο, μαζί με τον προπονητή τους και αντιδήμαρχο Καλπακίου Μίλτο Μάστορα και άλλους παρόντες του ΠΑΣ ΓΙΑΝΝΙΝΑ.

Μας επισκέφτηκαν το πρωί και απόλαυσαν καφεδάκια, αναψυκτι-

Μακρή για τα Ζαγοροχώρια που τους χάρισε ο Δήμαρχος. Φωτογραφήθηκαν μαζί μας μπροστά στο Δημαρχείο, όπου εκτός από μερικούς παίκτες διακρίνονται και ο Δημοτικός Σύμβουλος Γεώργιος Δέμας, ο Κων/νος Σουλτάνης, ο Δήμαρχος Τύμφης Γιώργος Σουκο-

άλλων ξύπνησαν μνήμες και θυμήθηκαν οι παλαιότεροι, αλλά και έμαθαν οι νεώτεροι ότι πριν από 18 χρόνια η ΟΜΑΔΑ του ΠΑΣ ΓΙΑΝΝΙΝΑ ήταν εδώ, όπου και προπονήθηκε το καλοκαίρι εκείνο... και άλλα πολλά. Καλώς νάρθουν πάλι!....

Δεν τους τρόμαξε τίποτε τους απόγονους του Πύρρου που αγωνι-

Ζαφειρόπουλος, Ντάσιος, Δήμαρχος, Σαϊτιώτης, Σολάκης

των παλαιμάχων... Ας μη ξεχνάμε ότι η αείμνηστη Βασιλική που έφυγε νωρίς και ήταν σύζυγος του παλαίμαχου αργεντινού ποδοσφαιριστή Γκλάσμαν Αλφρέδο Ροδόλφο είχε καταγωγή από Τσεπέλοβο...

13 Μάη 2009. Η γιορτή και η χαρά των παικτών συνεχίστηκε και την επομένη μέρα, όπου βρέθηκαν στο Τσεπέλοβο, καλεσμένοι από το

κά, γλυκά στον ίσκιο του αιωνόβιου πλατάνου της Κεντρικής Πλατείας Τσεπελόβου. Ανέβηκαν στο Δημαρχείο όπου έγινε ανταλλαγή αναμνηστικών δώρων. Έδωσαν στον Δήμαρχο μια φανέλα με υπογραφές των παικτών της Ομάδας οι Ζαφειρόπουλος, Ντάσιος, Σαϊτιώτης και Σολάκης. Εντυπωσιάστηκαν με το φωτογραφικό λεύκωμα του Β. Σικά και το βιβλίο του Ευριπίδη

Ο ΠΑΣ στο Τσεπέλοβο

βέλος, ο Χριστόδουλος Ζησιδής, ο Αριστείδης Δέμας, ο Βασίλης Χρηστάκος, ο Δημοσθένης Δεληγιάννης και η δημοτική υπάλληλος Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα. Επισκέφτηκαν το σχολείο και συναντήθηκαν με μαθητές και μαθήτριες του Γυμνασίου Λυκείου Τσεπελόβου, όπου μοίρασαν αυτόγραφα. Στη συνέχεια βρέθηκαν για φαγητό στη «Δρακόλιμνη»... Εκεί μεταξύ

στηκαν και με το παραπάνω, για νάνα και φέτος μετά από κάποια χρόνια και πάλι στην Α' ΕΘΝΙΚΗ, η ομάδα η θρυλική. Ολόψυχα αύχομαι, όπως και όλοι φαντάζονται οι Γιαννιώτες και όχι μόνο, η ΟΜΑΔΑ να παραμείνει για πάντα ψηλά, πολύ ψηλά και η επιτυχία και η νίκη νάνα συνέχεια δική της...

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΥΣ

– Πραγματοποιήθηκε στους Ασπραγγέλους τις 22, 23 και 23 Μαΐου Ηπειρωτική γιορτή μανιταριού στο ξενοδοχείο Ντοβρά που βρίσκεται 800 μέτρα έξω από το χωριό μας (στον κάμπο Ασπραγγέλων).

Διοργανωτές της γιορτής ήταν ο Δήμος Κεντρικού και Ανατολικού Ζαγορίου και ο Δήμος Τύμφης.

Ο Σύλλογος των μανιταρόφιλων ιδρύθηκε τον Μάιο του 2008 με έδρα τα Γιάννινα. Σκοπός του είναι:

1. Διάδοση της γνώσης που αφορά τα μανιτάρια.
2. Καταγραφή του μυκοπληθυσμού της Ηπείρου.
3. Προστασία και διατήρηση της μυκοχλωρίδας.
4. Διαρκής ενημέρωση όλων των ενδιαφερομένων.
5. Καλλιέργεια οικολογικής συνείδησης και συμπεριφοράς στην Ηπειρο.

Ήμουν επισκέπτης της γιορτής και αναθυμήθηκα τα περα-

σμένα μου χρόνια, τότε που οι γιαγιάδες μας (κυρά μάνα και μανίτσα), μας έστελναν στον κάμπο και μαζεύαμε μανιτάρια στους γύρω όχθους των χωραφιών που τότε φύτρωναν πολλά. Τα έψηναν και ήταν μια πολύ καλή τροφή για εκείνα τα φτωχά περασμένα χρόνια.

Ο Τσεπελοβίτης υπάλληλος του Ταχυδρομείου μας, ο αείμνηστος Τάσος, έφερνε στην τότε παρέα μας και μας φίλευε στα καφενεία του χωριού μας.

– Στις 7 Μαΐου έγιναν οι Ευρωεκλογές. Στις 8 Μαΐου

γιορτή του Αγίου Πνεύματος έγινε η λειτουργία στο εξωκλήσι της Αγίας Τριάδος στην Ελάτη. Πολύς κόσμος απ' το Ζαγόρι ήρθε και εκκλησιάστηκε. Έλειπαν οι μεγαλύτερες από μένα ηλικίες. Αναθυμήθηκα σκηνές τότε που λειτουργούσαν οι παιδικές εξοχές του Υπουργείου Παιδείας στην Ελάτη (1950-1954). Διέκρινα αρκετές ώριμες κυρίες και κυρίους που τότε ήταν κοπελίτσες και παιδάκια στην κατασκήνωση.

Εκ μέρους της Ελάτης πρωτοστατούσε ο Γιάννης ο Τσονί-

δης και άλλοι νεότεροι επίτροποι.

Μετά τον Αγιασμό προσέφεραν στους προσκυνητές ο Ιερέας το αντίδωρο και το λουκούμι οι Επίτροποι. Πολλοί φίλοι χαμένοι ήταν απόντες στην καταχνιά του χρόνου που τίποτα δεν μένει όπως μας γράφει στα βιβλία του ο λόγιος χωριανός μας Φ. Τ. Ούτε Λούσιας, ούτε Σιάκας, ούτε Γιακουμής, ούτε Βάσιος και οι άλλοι ξεχασμένοι.

Τελευταία χάσαμε και τον πιλότο μας Ηρακλή. Εκ μέρους της Ελάτης ούτε Μενέλαος, ούτε ο Αλέξης ο Μυλωνάς ή φωτογράφος, ούτε κι ο ανεψιός του ο Λευτέρης, ούτε εκείνος ο ξυλέμπορος Βέλλης που έστηνε το χορό, ούτε τα Τακούτσια. Τελευταία μας έφυγε ο Πολύζος και ο Χαρίλαος.

Αναθυμώντας όλα αυτά ένιωσα κάποια μελαγχολία.

M.K.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Βίτσας και η Αδελφότητα Βίτσας σας προσκαλούν στο παραδοσιακό γλέντι που θα διοργανώσουν την **Κυριακή 19 Ιουλίου 2009** (και όχι το Σάββατο 18 Ιουλίου όπως εκ παραδρομής γράφτηκε σε προηγούμενο τεύχος) ημέρα εορτής του Προφήτη Ηλία στο Μοναστήρι του Αη-Λια Βίτσας.

Θα χαρούμε να σας δούμε όλους εκεί.

Το Δ.Σ. του Πολιτιστικού συλλόγου Βίτσας
Το Δ.Σ. της Αδελφότητας Βίτσας

11η ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΖΑΓΟΡΙΟΥ 2009

Μετά από συνάντηση των εκπροσώπων των χωριών: **ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ, ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ, ΒΙΤΣΑ, ΒΟΒΟΥΣΑ, ΕΛΑΤΟΧΩΡΙ, ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ, ΚΑΠΕ-ΣΟΒΟ, ΚΟΥΚΟΥΛΙ, ΛΑΪΣΤΑ, ΜΟΝΟΔΕΝΤΡΙ, ΠΑΠΙΓΚΟ, ΣΚΑΜΝΕΛΙ, ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ και ΣΚΑΜΝΕΛΙ**, καθώς και με την παρουσία εκπροσώπων των Δήμων Τύμφης και Κεντρικού Ζαγορίου, αποφασίσθηκε από κοινού η διεξαγωγή της «**11ης ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ 2009**». Συμμετοχή δήλωσαν οι ομάδες των παραπάνω χωριών.

Οι **ΟΡΟΙ ΤΗΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ** ορίσθηκαν από κοινού ως εξής:

1. Να γίνουν τέσσερις (4) όμιλοι, οι δυο των τριών (3) και δύο των τεσσάρων (4) ομάδων.
2. Στα προημιελικά θα προκριθούν ο πρώτος και ο δεύτερος από τους ομίλους των τεσσάρων, ο τρίτος καλύτερος από τους δυο ομίλους των τεσσάρων, ο πρώτος από τους ομίλους των τριών καθώς και ο δεύτερος καλύτερος από τους δυο ομίλους των τριών ομάδων. Σε περίπτωση ισοβαθμίας των ομάδων στον ίδιο όμιλο θα μετρήσουν: α) οι μεταξύ τους αγώνες, β) η καλύτερη διαφορά τερμάτων και γ) αρώνας μπαράζ.
3. Σε περίπτωση ισοβαθμίας, η οποία προήλθε από αποχή ομάδας (2-0 άνευ αγώνος) στον όμιλο, τότε θα γίνει αγώνας μπαράζ.
4. Κάθε ομάδα θα πρέπει να προκαταβάλει 300€ για την συμμετοχή της. Τα χρήματα αυτά θα χρησιμοποιηθούν για την αγορά κυπέλλων, μεταλλίων, αναμνηστικών πλακετών, καθώς και για τα έξοδα της διατίσης και των γιατρών. (Τα χρήματα θα πρέπει να καταβληθούν έως το πρώτο παιχνίδι της κάθε ομάδας).
5. Σημειώνεται ότι οι Δήμοι Τύμφης και Κεντρικού Ζαγορίου υποσχέθηκαν ότι θα ενισχύσουν οικονομικά την διοργάνωση.
6. Οι διαιτητές θα ανήκουν στο Σύνδεσμο Διαιτητών Ηπείρου (Σ.Δ.Η.).
7. Όλοι οι αγώνες των ομίλων θα γίνουν στα γήπεδα **Ασπραγγέλων, Τσεπελόβου και Ελαφοτόπου**. Οι προημιελικοί στα γήπεδα **Ασπραγγέλων και Τσεπελόβου** και οι ημιτελικοί και ο τελικός στο γήπεδο **Τσεπελόβου**.
8. Η ομάδα κάθε χωριού θα κατεβαίνει στους αγώνες με πλήρη ομοιομορφη ποδοσφαιρική στολή και **θα έχει μαζί της δυο μπάλες**. Θα αγωνίζονται παίκτες από το χωριό τους και μόνο. Όποιος γαμπρός κάθε χωριού θέλει να συμμετάσχει, θα πρέπει να προσκομίσει πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης από το Δήμου του μαζί με την ταυτότητά του. Σε περίπτωση συμμετοχής ξένου ποδοσφαιριστή, η ομάδα θα αποκλειστεί.*
9. Κάθε αγώνας θα διαρκεί 90 λεπτά (45 λεπτά το ημίχρονο).
10. Απαράιτη η παρουσία γιατρού.
11. Σε κάθε αγώνα επιτρέπονται τέσσερις (4) αλλαγές. Η τιμωρία με κόκκινη κάρτα έχει ισχύ για μια αγωνιστική. Σε περίπτωση βιαιοπραγίας ποδοσφαιριστή, ο ποδοσφαιριστής θα αποβληθεί οριστικά.

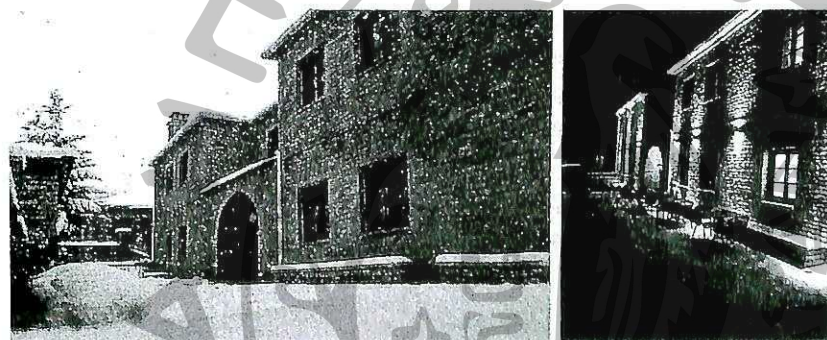
Μονοδένδρι

Από τα πιο ονομαστά χωριά του Ζαγορίου. Χτισμένο σε υψόμετρο 1100 μέτρων ατενίζει από ψηλά το παγκοσμίως διάσημο και χαοτικό φαράγγι του Βίκου. Ο συνεχώς αυξανόμενος αριθμός Ελλήνων και ξένων επισκεπτών, προκάλεσε τα τελευταία χρόνια εκρηκτική αύξηση της τουριστικής υποδομής. Ένα από τα ωραιότερα και πιο παραδοσιακά καταλύματα είναι το «**ZAGORI PHILOXENIA**», κοντά στην είσοδο του πάνω χωριού.

Η οικογένεια Κοντογιώργου αποδεικνύει από την πρώτη στιγμή την φιλοξενία της. Μας υποδέχεται με τσιπουράκι και λουκούμι, το δημοφιλές και χαρακτηριστικό κέρασμα όλων των ορθόδοξων Ελληνικών μοναστηριών.

Η παραδοσιακή Ζαγορίσια αρχιτεκτονική είναι κυρίαρχη σε κάθε

ZAGORI PHILOXENIA

σημείο της μονάδας, με ντόπια πελεκητή πέτρα στους τοίχους και σχιστόπλακες στις στέγες. Η αίθουσα καθιστικού είναι ευρύχωρη και πολύ ευχάριστη με το τζάκι της, τους καναπέδες και τα μπάζα, τα παστρπαράδοτα χρωματιστά ταβάνια με τα ψηλάκια. Στη συνέχεια του καθιστικού βρίσκεται ο μικρός, χαριτωμένος χώρος του πρωινού, όπου η οικογένεια Κοντογιώργου σερβίρει στους επισκέ-

πτες της ένα ωραίο σπιτίσιο πρωινό.

Ο αulειος χώρος είναι πλακόστρωτος, με πολλά λουλούδια και θέα στην κατάφυτη αντικρινή πλαγιά και σε παραδοσιακό τμήμα του χωριού. Ένας πλακόστρωτος διάδρομος μας οδηγεί στο κάτω κτίριο της μονάδας. Εδώ το καθιστικό είναι ένας πανέμορφος χώρος με τζάκι, ξύλινα έπιπλα και βιβλιοθήκη. Είν' ένας χώρος που αποπνέει ζεστασιά, ιδανικός για ήρεμη συζήτηση, ανάγνωση και χαλάρωση.

Πολύ όμορφα είναι και τα δωμάτια, δίκλινα, τρίκλινα ή σουίτες. Κάποια είναι εφοδιασμένα με τζάκια και μπανιέρες υδρομασάζ, ενώ όλα έχουν δρύινα πατώματα, ταβάνια με ψηλάκια και ωραίους χρωματισμούς, που διαφέρουν από δωμάτιο σε δωμάτιο. Κορυφαίας ποιότητας είναι και οι πιεστές με Αιγυπτιακό βαμβάκι, τα κλιννοσκετάσματα και τα στρώματα. Κυρίαρχη θέση στις αναμνήσεις μας έχουν ο Βασίλης, ο Δημοσθένης και η Ρίτσα Κοντογιώργου, που κάνουν τα πάντα για να είναι η διαμονή μας όμορφη και ευχάριστη.

Απόσταση από Ιωάννινα 39 χλμ.

Υπεύθυνοι: ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ & ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΟΣ
www.zagoriphiioxenia.gr
info@zagoriphiioxenia.gr
τηλ. 26530 71040
ΜΟΝΟΔΕΝΤΡΙ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Αποτελέσματα των Ευροεκλογών στο Ζαγόρι

ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ		
Εγγεγραμμένοι: 3275		Ψήφισαν: 1622
	Ψήφοι	Ποσοστό
N.Δ.	728	45,56%
ΠΑΣΟΚ	577	36,36%
ΚΚΕ	55	3,47%
ΣΥΡΙΖΑ	43	2,71%
ΛΑΟΣ	67	4,22%
ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ	37	2,33%

ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ		
Εγγεγραμμένοι: 2668		Ψήφισαν: 1428
	Ψήφοι	Ποσοστό
N.Δ.	515	36,73%
ΠΑΣΟΚ	492	35,09%
ΚΚΕ	112	7,99%
ΣΥΡΙΖΑ	101	7,20%
ΛΑΟΣ	54	3,85%
ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ	50	3,57%

ΔΗΜΟΣ ΤΥΜΦΗΣ		
Εγγεγραμμένοι: 2328		Ψήφισαν: 1381
	Ψήφοι	Ποσοστό
N.Δ.	642	47,31%
ΠΑΣΟΚ	436	32,13%
ΚΚΕ	67	4,94%
ΣΥΡΙΖΑ	53	3,91%
ΛΑΟΣ	59	4,35%
ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ	21	1,55%

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΒΩΒΟΥΣΑΣ		
Εγγεγραμμένοι: 352		Ψήφισαν: 195
	Ψήφοι	Ποσοστό
N.Δ.	95	49,74%
ΠΑΣΟΚ	53	27,75%
ΚΚΕ	6	3,14%
ΣΥΡΙΖΑ	10	5,24%
ΛΑΟΣ	3	1,57%
ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ	7	3,66%

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΑΠΙΓΚΟΥ		
Εγγεγραμμένοι: 317		Ψήφισαν: 176
	Ψήφοι	Ποσοστό
N.Δ.	70	40,94%
ΠΑΣΟΚ	48	28,07%
ΚΚΕ	3	1,75%
ΣΥΡΙΖΑ	9	5,26%
ΛΑΟΣ	20	11,70%
ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ	7	4,09%

Σημείωση: Στους επιτυχόντες ευρωβουλευτές συγκαταλέγεται και ο κ. Αρσένης Κρίτων - Ηλίας με το ψηφοδέλτιο του ΠΑΣΟΚ, γιος της κ. Μαρίας Σωτηροπούλου Αρσένη εκ Κήπων Ζαγορίου.

ΗΜΕΡΑ ΓΙΟΡΤΗΣ ΜΑΝΙΤΑΡΙΟΥ ΣΤΟΥΣ ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΥΣ

Στις 23 Μαΐου 2009 πραγματοποιήθηκε στην έδρα του Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου στους Ασπραγγέλους ειδική εκδήλωση «γιορτή μανιταριού» με σκοπό τη γνωριμία, όσον συμμετείχαν αλλά και μεγάλου αριθμού επισκεπτών τη γνωριμία με τον κόσμο των μανιταριών και για την ανάπτυξη γενικότερα της μανιταροφιλίας.

Την εκδήλωση οργάνωσε με επιτυχία ο Σύλλογος Μανιταρόφιλων Ηπείρου στο Ξενοδοχείο «ΝΤΟΒΡΑ» στον κάμπο Ασπραγγέλων. Μια ξεχωριστή ημέρα της γιορτής ήταν το Σάββατο όπου έγινε συλλογή μανιταριών από την γύρω περιοχή, τα οποία στη συνέχεια μαγειρεύτηκαν επί τόπου και οι συμμετέχοντες απόλαυσαν τη νόστιμη μανιταρόπιτα και άλλα παρασκευάσματα από μανιτάρια.

Ειδικοί ομιλητές ανέπτυξαν σχετικά θέματα για τα μανιτάρια. Ο πρόεδρος Μανιταρόφιλων Ηπείρων κ. Γεώργιος Λάμπρου τόνισε, πως ο στόχος τους είναι να κάνουν γνωστή την αξία των μανιταριών στους ανθρώπους της υπαίθρου και την περαιτέρω προβολή του μανιταρολογικού πλούτου της Ηπείρου. Για τα μανιτάρια και συγκεκριμένα για την ιστορία τους, τη θρεπτική τους αξία, την εκμετάλλυσή τους από εμπορική σκοπιά μίλησαν ο εκπρόσωπος των Μανιταρόφιλων Δυτικής Μακεδονίας κ. Γεώργιος Κωνσταντινίδης, ο κ. Στέφανος Διαμαντής εκ μέρους του ΕΘΙΑΓΕ και οι Χάρης Λαμπρίδης και Χριστίνα Ντάγκα από τους Μανιταρόφιλους Ηπείρου.

Τέτοιες εκδηλώσεις δημιουργούν κατάλληλες ευκαιρίες για την προβολή της περιοχής του Ζαγορίου και αναδεικνύουν θέματα, που ενδιαφέρουν ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού της Ηπείρου και όχι μόνο γιατί τα μανιτάρια αποτελούν μια πολύ χρήσιμη και υγιεινή τροφή.

Τέλος την αναγκαιότητα να εκπονηθεί ειδική μελέτη για τα μανιτάρια της περιοχής Ζαγορίου και της Βόρειας Πίνδου γενικότερα, υπογράμμισαν και οι τρεις Δήμαρχοι του Ζαγορίου (Κεντρικού Ζαγορίου Γαβριήλ Παπαναστασίου, Ανατολικού Ζαγορίου Βασίλης Σπύρου και Τύμφης Γεώργιος Σουκουβέλος) κατά τους χαιρετισμούς τους στην εν λόγω εκδήλωση.

Σάββας Θεοδώρου

Επιστολή αναγνώστη μας

Θα ήθελα να δημοσιευθεί η επιστολή μου αυτή σκοπεύοντας στην αποκατάσταση της αλήθειας σε σχέση με δημοσιευμένο άρθρο της εφημερίδας «ΤΑ ΝΕΑ» σε ένθετο για το ΔΥΤΙΚΟ ΖΑΓΟΡΙ.

Από δίωρη -μη μαγνητοφωνημένη- συνέντευξη που παραχώρησα σε δημοσιογράφο της εφημερίδας για την πολιτιστική ζωή του τόπου μας και την προσφορά του Συλλόγου Νέων Αρίστης σ' αυτήν από την ίδρυσή του μέχρι και σήμερα καθώς και την συνεισφορά στο χωριό μας του Ιδρύματος Σαραλά με τα «ΚΥΚΛΑΜΙΝΑ» κατέληξε να δημοσιοποιηθεί σύντομη συρραφή και μάλιστα ατυχής των λεγομένων μου αποσπασματικά, παραλείποντας βασικές εξιστορήσεις μου για την πολύτιμη προσφορά συγχωριανών μας τόσων ετών στην ιστορία των τοπικών Συλλόγων.

Παρακαλώ λοιπόν με αυτές τις διευκρινίσεις όπως διορθωθεί η λανθασμένη εντύπωση που διεφάνη στο εν λόγω άρθρο.

Ευχαριστώ για την φιλοξενία
Παντελής Ζαχαράκης

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ 2009 ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΑΠΙΓΚΟΥ

— 19-20 Ιουλίου: Πανηγύρι Αη-
Λια με συνδιοργανωτή την Κοινό-
τητα Παπίγκου και την Ένωση Απο-
δήμων Παπίγκου.

— 25 Ιουλίου: Εγκαίνια εκθέσε-
ως καλλιτεχνών και συγγραφέων
Παπικιωτών στην Κοινοτική
Βιβλιοθήκη με συνδιοργανωτές:
Ένωση Αποδήμων Παπίγκου και
Κληροδότημα Καλλινείων Σχολεί-
ων.

— 27 Ιουλίου: Εορτή του Αγίου
Παντελεήμονα με μεζέ-ταΐμπουρο
και ομιλία «Οι Βικιογιστροί», με
συνδιοργανωτή την Εκκλησιαστική
Επιτροπή.

— 31 Ιουλίου: Θέατρο Σκιών.
Συνδιοργανωτής Κοινότητα Παπί-
γκου

— 2 Αυγούστου: το πρωί αιμο-
δοσία. Συνδιοργανωτής Κοινότητα
Παπίγκου.

— 5 Αυγούστου: Θέατρο — «Οι
Ηλίθιοι», από τη Θεατρική Ομάδα
Πολυθέαμα Ιωαννίνων. Συνδιοργα-
νωτής Κοινότητα Παπίγκου

— 8 Αυγούστου: Συνεστίαση και
Απονομή Αναμνηστικών στα Συμ-
βούλια που πέρασαν από της ιδρύ-
σεως του Συλλόγου

— 12 Αυγούστου: Λαϊκή Βραδιά -
Συνδιοργανωτής Κοινότητα Παπί-
γκου και Ορειβατικός Σύλλογος
Παπίγκου

Αθλητικά-Ποδόσφαιρο
— 16-8 Κυριακή, Εκλογές νέου
Δ.Σ.

Συνεστίαση στο Πάπιγκο 8 Αυγούστου 2009

Πρόσκληση

Αγαπητοί συγχωριανοί,
Το Διοικητικό Συμβούλιο του
Εξωραϊστικού Συλλόγου Παπίγκου
με την συμπλήρωση περίπου 40
χρόνων δράσης και προσφοράς
από την ίδρυσή του μέχρι σήμερα,
αποφάσισε τα 2 χρόνια της λει-
τουργίας του 2007-2009 να αποτε-
λέσουν ένα διετεές εορταστικό
παραδοσιακό πρόγραμμα.

Στα πλαίσια αυτά του εορτα-
σμού καλεί όλα τα μέλη του Συλλό-
γου, όλους τους χωριανούς, όλους
όσους έχουν ρίζες από το Πάπιγκο
και όλους τους φίλους του συλλό-
γου, να παρευρεθούν στη Συνε-
στίαση που θα γίνει στο Πάπιγκο
και στο υπαίθριο χώρο δεξιώσεων
του κτήματος Μπίτου.

Η συνεστίαση έχει 2 σκοπούς:

— Το αντάμωμα των χωριανών
που βρίσκονται σκορπισμένοι σε
όλο τον Πλανήτη και
— την απονομή αναμνηστικών
στους προέδρους και συμβούλους
από της ιδρύσεως του συλλόγου
μέχρι σήμερα.

Σε περίπτωση που κάποια οικο-
γένεια δεν πάρει πρόσκληση λόγω
ορισμένων συνθηκών παρακαλούμε

τους συγγενείς αυτών να τους
ειδοποιήσουν.

Όσες οικογένειες θα συμμετά-
σχουν στη Συνεστίαση και με πόσα
άτομα θα πρέπει να πάρουν τηλέ-
φωνο από 20 Ιουλίου έως 2 Αυγού-
στου καθημερινώς και ώρα 6 έως 8
το απόγευμα στα τηλέφωνα
2653041076 - κιν. 6937885544 είναι
του Προέδρου του Συλλόγου ή στο
κιν. 6932862784 είναι της Γραμμα-
τέως του Συλλόγου.

Για όσους είναι στο χωριό ή
κοντά σ' αυτό μπορούν να δηλώ-
σουν την συμμετοχή τους σε οποι-
οδήποτε μέλος του Δ.Σ. προσωπι-
κώς.

Η προσέλευση στην Συνεστίαση
θα αρχίσει στις 8 το απόγευμα. Θα
υπάρχει ζωντανή Δημοτική μουσική
πληρωμένη μέχρι τις 3 τα ξημερώ-
ματα για χορό και γλέντι.

Συμμετοχή κατ' άτομο 18 ευρώ,
εκτός ποτών.

Το υπόλοιπο πρόγραμμα θα
ανακοινωθεί εκείνες τις μέρες.

Έκθεση με έργα καλλιτεχνών και συγγραφέων χωριανών

Πρόσκληση

Ο Εξωραϊστικός Σύλλογος
Παπικιωτών στα πλαίσια των

καλοκαιρινών εκδηλώσεων του
2009 αποφάσισε και φέτος την
δημιουργία εκθέσεως με έργα καλ-
λιτεχνών και συγγραφέων χωρια-
νών, για όσους στην περυσινή
έκθεση δεν μπόρεσαν να λάβουν
μέρος αρκετοί συγχωριανοί μας.

Η έκθεση θα πραγματοποιηθεί
από 25 Ιουλίου έως 17 Αυγούστου
στην αίθουσα της Κοινοτικής
Βιβλιοθήκης. Οι χώροι και η τοπο-
θέτηση θα υποδειχθεί από άνθρωπο
του συλλόγου που θα είναι και ανά-
λογος με τον αριθμό των εκθετών.
Εάν ο χώρος είναι περιορισμένος ο
εκθέτης έχει δικαίωμα να εναλλάσ-
σει αν θέλει τα εκθέματα. Ο σύλλο-
γος θα έχει μισθωτό άνθρωπο ο
οποίος θα ανοίγει τις κατάλληλες
ώρες την έκθεση. Κατά τις ημέρες
της εκθέσεως δεν μπορεί να γίνει
καμία συναλλαγή, αν υπάρχουν
εκθέματα προς πώληση. Στην περι-
πτωση αυτή θα γίνεται παραγγελία
στον υπάλληλο του συλλόγου και
όλα αυτά θα παραδίδονται μετά το
τέλος της εκθέσεως.

Παρακαλούνται όσοι επιθυμούν
να εκθέσουν τις δημιουργίες τους,
να ενημερώσουν το Δ.Σ. του Συλ-
λόγου μέχρι 10 Ιουλίου 2009, στα
τηλέφωνα:

6937885544 του Προέδρου κ.
Χριστοδούλου Στουκίδη

και 2653041931 στο ΚΕΠ Παπί-
γκου

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

«ΤΟ ΛΙΑΣΚΟΒΕΤΣΙ»

Ταχ. Διεύθυνση: Λεπτοκαρυά Ζαγορίου - Τ.Κ.: 44018
Τηλ. Επικοινωνίας: 26510 71321, 26510 39231

Καλοκαιρινές εκδηλώσεις

Θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε αλλά και να σας προσκαλέσουμε
στις εκδηλώσεις που θα πραγματοποιηθούν στη διάρκεια του καλοκαιρι-
ού στο χωριό μας.

— Τιμητική εκδήλωση για τον Παντελή Βούλγαρη, Τετάρτη 22 Ιουλίου
2009

Θα προβληθεί η κινηματογραφική ταινία «Νύφες» και θα ακολουθήσει
συζήτηση με το σκηνοθέτη και τη σεναριογράφο της ταινίας κ. Ιωάννα
Καρυσιτιάννη που θα παρευρεθούν στην εκδήλωση.

— Έκθεση ζωγραφικής του Θεσσαλονικίου ζωγράφου Βασίλη Ζωγρά-
φου που φιλοτέχνησε το εξώφυλλο της έκδοσης του Συλλόγου, «14
συνταγές με φασόλια και τρεις γυμνές πίτες».

Τα έργα θα εκτίθενται στο Εντευκτήριο του χωριού, Τετάρτη 22 Ιου-
λίου έως την Τετάρτη 29 Ιουλίου.

— Έκθεση παλιών φωτογραφιών από τη ζωή του χωριού. Οι φωτο-
γραφίες που θα εκτεθούν, παραχωρήθηκαν από τους συγχωριανούς μας
και είναι μέρος υλικού που προσπαθούμε να συλλέξουμε.

— Το τριήμερο πανηγύρι από 25 μέχρι 27 Ιουλίου με την παραδοσιακή
επιστροφή του εκκλησιάσματος από το Εξωκλήσι της Αγίας Παρασκευής
και το ζιαφέτι που ακολουθεί στα πλατάνια του μεσοχωριού μας.

Για το Δ.Σ. του συλλόγου
Ο πρόεδρος
Νίκος Φίλιος

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΕ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

ΠΡΟΣ:
Όλα τα μέλη του Συλλόγου

Το Διοικητικό Συμβούλιο σύμ-
φωνα με τα άρθρα 26 και 27 του καταστατικού, σας καλεί σε
τακτική γενική συνέλευση που θα γίνει στις 8 Ιουλίου 2009 ημέρα
Τετάρτη και ώρα 7:30 μ.μ. στην αίθουσα του πνευματικού κέντρου
του Συνδέσμου. Χρηστοβασιλή 8, με θέματα:

1. Έγκριση πεπραγμένων του Δ.Σ. ετών 2007-2008
2. Έγκριση οικονομικού απολογισμού ετών 2007-2008
3. Έκθεση της ελεγκτικής επιτροπής για τα έτη 2007-2008
4. Εκλογές για την ανάδειξη νέου 9μελούς Δ.Σ. και 3μελούς
ελεγκτικής επιτροπής.

Σημείωση: Σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί απαρτία κατά την
ημερομηνία επαναληπτικής Τακτικής Συνέλευσης η 15η Ιουλίου
2009 ημέρα Τετάρτη την ίδια ώρα και στον ίδιο χώρο.

Για το Δ.Σ.
Ο Πρόεδρος
Πολύβιος Καρράς

Μια ωραία πρωτοβουλία του Φορέα Διαχείρισης Δρυμών

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος 5 Ιουνίου, ο Φορέας Διαχείρισης Εθνικών Δρυμών πήρε την πρωτοβουλία και πραγματοποίησε ενημερωτικές επισκέψεις σε Δημοτικά Σχολεία της περιοχής του Εθνικού Πάρκου Βίκου-Αώου και Πινδου κατά το χρονικό διάστημα από την παραμονή της 5ης Ιουνίου έως και την 11ην του αυτού μηνός.

Συγκεκριμένα μια ολιγομελής ομάδα από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης επισκέφτηκε τα Δημοτικά Σχολεία **Μονοδενδρίου, Τσεπελόδου, Μηλιωτάδων** Ζαγορίου και τα Δημ. Σχολεία **Μηλέας Μετσόδου και Κνίδης Γρεβενών**. Σκοπός των επισκέψεων αυτών ήταν μια πληρέστερη ενημέρωση των παιδιών της ηλικίας αυτής, που ζουν εντός της ζώνης του Εθνικού Πάρκου και να ευαισθητοποιηθούν περισσότερο, γύρω από τα θέματα

της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, ώστε σαν ενηλικιωθούν να καταστούν ενεργοί πολίτες ικανοί ν' αναδείξουν τον τόπο τους στην παρθενική τους όψη –όπως σήμερα τον γνώρισαν και τον ζουν– ένα μοναδικό μεγαλείο της φύσης και ακριβή μας κληρονομιά.

Σ. Θεοδώρου

Στο Μονοδένδρι το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα «Κατάρτιση στελεχών για ένα αειφορικό Τουρισμό»

Σε συνδιασμό με την 2 διακρατική συνάντηση, που έγινε στην Ισπανία από τις 14 έως τις 17 Ιουνίου 2009 για την υλοποίηση σχετικού προγράμματος σε πανευρωπαϊκό επίπεδο με τον τίτλο «κατάρτιση στελεχών για έναν αειφόρο τουρισμό», η Αναπτυξιακή Εταιρεία Ζαγορίου (Α.Ν.Ε.Ζ.) με τη συνεργασία του ΚΕΚ Τεχνική Εκπαίδευση διοργάνωσε στο Μονοδένδρι στο Ριζάρειο Συνεδριακό Κέντρο στις 28 Μαΐου 2009 συνάντηση με τη συμμετοχή επιχειρηματιών του τουριστικού κλάδου της περιοχής Ζαγορίου. Στόχος των συναντήσεων αυτών είναι η επεξεργασία ερωτηματολογίων προκειμένου να συνταχθεί ένας οδηγός καλών πρακτικών για την ενίσχυση του επαγγελματισμού των επιχειρηματιών στις τουριστικές περιοχές και την καλύτερη υποδοχή και ικανοποίηση των προσφερομένων υπηρεσιών της τουριστικής πελατείας.

Η υλοποίηση του προγράμματος αυτού ξεκίνησε το Δεκέμβριο του 2008. Πρόκειται για μια εκπαιδευτική σύμπραξη Grundtigr, που διαχειρίζεται το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (I.K.Y.) και συμμετέχουν και άλλοι ευρωπαϊκοί οργανισμοί όπως οι City de la Culture et du Tourisme Durable (Πολιτεία του Πολιτισμού και του Αειφόρου Τουρισμού Γαλλία - Ένωση Κοινοτήτων του Nebbiu Κορσική (Γαλλία) - Τοπικό Κέντρο Καινοτομίας και Οικονομικής Ανάπτυξης (CLIFE) Ισπανία.

Εναπόκειται σε μας τους Ζαγορίσιους να τιμήσουμε αυτή τη διάκριση στο τουριστικό γίγνεσται και να προσπαθήσουμε σύμφωνα με το πνεύμα του προαναφερθέντος ευρωπαϊκού προγράμματος να ευαισθητοποιηθούμε και ιδιαίτερα ο επιχειρηματίας και όσοι άλλοι εμπλέκονται στην εκμετάλλευση του τουρισμού.

Σάββας Θεοδώρου

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

Φρίξος Θεοχάρους

Μας συνετάραξε ο αιφνίδιος θάνατος του συμπατριώτη μας από την Ελάτη Φρίξου Θεοχάρους, που επισυνέβη σήμερα στις 21 Ιουνίου 2009. Ένας καταξιωμένος επιστήμονας οδοντίατρος στην πόλη των Ιωαννίνων, δραστήριο μέλος της τοπικής κοινωνίας, ζογορισιολάτρης μετέχοντας ενεργά σε διάφορα πολιτιστικά σωματεία και οργανώσεις στην «Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Ζαγορίου» (ΙΛΕΖ) (από τα πρώτα μέλη της), στον «Πολιτιστικό Σύλλογο Ζαγορίσιων» προσφέροντας ανιδιοτελώς τις πολύτιμες υπηρεσίες του και στο «Κέντρο Ερευνών Ζαγορίου» (Κ.Ε.Ζ.).

Έφυγε από κοντά μας σ' ένα στάδιο της ζωής του σφριγηλός και με δυνατότητες να προσφέρει ακόμα τόσο στην απορφανισθείσα οικογένειά του και στο Ζαγόρι. Όλοι εμείς οι φίλοι του, τα μέλη της Ι.Λ.Ε.Ζ. οι Ζαγορίσιοι τον αποπείνουμε στο αιώνιο ταξίδι του με έκδηλο τον ψυχικό πόνο και τη θλίψη με την ευχή ο Θεός ν' αναπαύσει την ψυχή του.

Αιώνια του η μνήμη.

Ελένη (Νίτσα) Πετρίδου

Έφυγε απ' τη ζωή στις 10 Ιουνίου και κηδεύτηκε την επομένη η καλή μας **ΕΛΕΝΗ (ΝΙΤΣΑ) ΠΕΤΡΙΔΟΥ**.

Η οικογένειά της ή μάλλον η Νίτσα μας προ 10ετίας και πλέον, αγόρασε σπίτι στο Κουκούλι, το ανακαίνισε με όλη τη νοικοκυροσύνη και το μεράκι της και το μεταμόρφωσε σε «βίλα».

Η Νίτσα μας ήταν και εκλεγμένο μέλος στο Δ.Σ. του σωματείου μας ΤΕΒΕ-ΟΑΕΕ και από τη θέση αυτή προσέφερε στο ψυχαγωγικό μέρος, τεράστιο έργο, εκδρομές, συνεστιάσεις και άλλες εκδηλώσεις.

Σύσσωμα τα μέλη του Δ.Σ. και πολλά μέλη την αποχαιρέτησαν στο τελευταίο της ταξίδι. Μετά τον θάνατο του πρώην προέδρου Παπαπέτρου και τον ξαφνικό θάνατο της Νίτσας μας το σωματείο μας μοιάζει ορφανό. Στους οικείους και συγγενείς της τα πιο θερμά συλλυπητήρια. Ας είναι ελαφρύ σαν πούπουλο το χρώμα της Γιαννιώτικης γης που την σκέπασε.

Αιώνια η μνήμη της.

Μιχάλης Κομπάρος

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

Σπύρος Χαβάς

Πλήρης ημερών απεβίωσε στις 7 τρέχοντος μηνός στα Γιάννινα και την επομένη ενταφιάστηκε στο αγαπημένο του Μεσοβούνι ο Σπύρος Χαβάς.

Τον επικήδειο εξεφώνησε η συνταξιούχα δασκάλα Πηνελόπη Κυργιάνη-Μπούρη:

«Συναθροιστήκαμε σήμερα εδώ όλοι οι χωριανοί, συγγενείς και φίλοι από τα περίχωρα για να ξεπροβοδίσουμε για την άλλη ζωή, το μεγαλύτερο στην ηλικία χωριανό μας, τον παρά λίγο αιωνόβιο, αγαπημένο μας μπάρμπα-Σπύρο.

Ο μπάρμπα-Σπύρος γεννήθηκε την πρώτη δεκαετία του προηγούμενου αιώνα στο Ελεύθερο Κονίτσης. Πολύ μικρός είχε την ατυχία να χάσει τη μητέρα του.

Η μοίρα, τους οδήγησε με τον πατέρα του στο Μεσοβούνι, όπου ο πατέρας του ξαναπαντρεύτηκε και δημιούργησε πολυμελή οικογένεια. Εκτοτε το Μεσοβούνι έγινε η ιδιαίτερη πατρίδα για τον Σπύρο και η μόνιμη κατοικία του.

Από πολύ μικρός, ακολούθησε τα τακίμια των χτιστάδων και εξελίχθηκε σε άριστο τεχνίτη της πέτρας.

Τόσο ήταν το μεράκι του που νεαρός και χωρίς βοήθεια έχτισε το δικό του σπίτι. Ο μπάρμπα-Σπύρος σήμερα φεύγει. Τα έργα του όμως μένουν. Τα λιθόχτιστα σπίτια, οι στέγες και οι μάντρες θα τον θυμίζουν.

Για πολλά χρόνια έκανε και μπακάλης στο χωριό. Και σ' αυτόν τον τομέα αποδείχτηκε πετυχημένος, χρήσιμος για το χωριό μας.

Εργατικός και τίμιος, νοικοκύρης άριστος. Μοναστήρι το σπίτι του, ως συνήθιζαν να λένε. Φιλόξενος και καταδεκτικός. Δέχονταν ανοιχτό γεμάτο χάρη, οι επισκέπτες. Ήθελε το σπίτι του πάντα Γλεντζές και χορευταράς. Οι κλέφτες οι Βελτσινοί ήταν ο πρώτος του χορός.

Επίτροπος για χρόνια στην εκκλησία. Φρόντιζε και η δραχμούλα να διατεθεί σωστά.

Εκτός αυτών που προανέφερα ήταν και μανιώδης κυνηγός. Τουφέκια και κυνηγόσκυλα ήταν η αδυναμία του.

Μαζί με την αείμνηστη σύζυγό του, την εξαίρετη Μαριάνθη, ήταν για όλους μας γνωστοί ως το φιλόξενο και κοινωνικό ζευγάρι.

Ως τα τελευταία του ήταν ακμαίος και σωστός στα φρένα του. Κάθε φορά που τον επισκεπτόμουν, μου έλεγε ένα ζεστό και ευγενικό ευχαριστώ, αν και τον παρατηρούσα, γιατί τον εύρισκα να σχίζει ξύλα με μια πελώρια τσεκούρα.

Έφυγες μπάρμπα Σπύρο. Έφυγες, χωρίς να κουράσεις και να προβληματίσεις κανέναν μας. Έφυγες παλικάρι. Θα μας λείψεις. Θα μας λείψεις πολύ, γιατί όλοι μας σ' αγαπήσαμε και μας αγάπησες.

Ο ενάρετος όμως βίος σου και η παληκαριά σου ας μείνουν σ' όλους μας παράδειγμα».

Αιώνια σου η μνήμη.

Λάκης Κωτσαρίδης

Με ανέκφραστη ψυχική οδύνη δεχτήκαμε το θλιβερό και συγκλονιστικό μήνυμα: το θάνατο του Λάκη μας, δεν υπάρχει στη ζωή!!!

Σκληρότατο το χτύπημα. Βαρύτατος ο πόνος και παρηγοριά της συντετριμμένης μητέρας του αγαπητού μας Λάκη, της συζύγου του, των παιδιών, των αδελφών, όλων!

Οι απαρηγόρητοι συγγενείς σου, οι χωριανοί σου και 'γω ο δάσκαλός σου από μακριά, είμαστε όλοι συγκεντρωμένοι και κοιτά-

ζουμε και απορούμε. Αντικρίζουμε και αμφιβάλλουμε! Και όμως είναι αλήθεια! Δεν ανήκεις στην προσωρινή αυτή ζωή, έφυγες... έφυγες τόσο γρήγορα. Ανήκει φαίνεται στη μοίρα των ωραίων να μην μπορούν ν' αζήσουν για πολύ μέσα στη πεζή ζωή μας. Έρχονται, λάμπουν με τις σπάνιες αρετές τους (όπως είχες και συ Λάκη μου) και φεύγουν πρόωρα. Φεύγεις και αφήνεις πίσω τους απέραντη θλίψη και πολλά δάκρυα.

Αγαπημένε και αξέχαστε μαθητή μου ο δρόμος της επίγειας ζωής σου τελείωσε. Σου ευχόμαστε ήσυχο και γαλήνιο το μακρινό ταξίδι του ουρανού.

Αιώνια σου η μνήμη αλησμόνητε μαθητή μου και φίλε Λάκη.

Ανδρέας Αποστόλου

Στη μνήμη της Τερψιχόρης Βασδέκη-Ζαρίδη

Ένας χρόνος πέρασε από το θάνατο της αγαπημένης μας θείας Τερψιχόρης. Όλοι εμείς συγγενείς, φίλοι και δικοί της άνθρωποι την αποκαλούσαμε Χόρη. Έτσι την ευχαριστούσε. Η Τερψιχόρη Βασδέκη γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Βίτσα. Παντρεύτηκε τον Φίλιππα Ζαρίδη από το Δίκورφο και απέκτησαν τρία κορίτσια, που υπήρξαν διαμάντια και εκπλήρωσαν στο ακέραιο τους στόχους των γονιών τους. Η Κατερίνα καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, η Ελευθερία Τραπεζικός Ιωαννίνων, η Ελευθερία Τραπεζικός Υπάλληλος και η Ιωάννα Επιχειρηματίας, όλες επιτυχημένες σ' αυτό που διάλεξαν. Η Χόρη και ο Φίλιππος υπήρξαν από τα πιο αγαπημένα και νοικοκυρεμένα παλαιά ζαγορίσια ζευγάρια, που σκοπό είχαν τη δημιουργία, το νοικοκυριό και την προκοπή των παιδιών τους και το πέτυχαν.

Η εκλιπούσα υπήρξε άριστη σύζυγος-νοικοκυρά μάνα και γιαγιά, αγαπητή σε όλους, με το πηγαίο χιούμορ της και την καλή της καρδιά.

Μεγάλωσε τα κορίτσια της μεταδίδοντας σ' αυτά τις ελληνοχριστιανικές παραδόσεις και αξιώθηκε να τις καμαρώσει όπως προανέφερα. Είχε τη χαρά να τις δει να δημιουργούν οικογένειες και να της χαρίζουν 4 χαριτωμένα εγγόνια επιστήμονες και φοιτητές.

Χωρίς αμφιβολία μέσα στη ζωή συνυπάρχουν τα πάντα, σε μια ομαλή ή αντιθετική σχέση μεταξύ τους. Χέρι-χέρι η χαρά με τη λύπη, η ευεξία με τον πόνο, η αγάπη με το μίσος. Θα ανατρέσουμε στη διαδρομή της ζωής της για να θαυμάσουμε το θάρρος, το πείσμα και τη συνειδητή αντοχή της στο μικρό ποτήρι του πόνου που της έδωσε ο χαμός της πολυαγαπημένης της κόρης Ελευθερίας, πόνος που της επιφύλασε η μοίρα στα στερνά της ζωής της.

Στη σελίδα της προσωπικής της ζωής έχει μπει «τελεία και παύλα». Σ' αυτή τη σελίδα αντρέχω και αναθυμάμαι και έχω έντονα ακόμα τις οικογενειακές της ανησυχίες, μπαίνοντας στους χώρους της ευθύνης και της προσωπικής δημιουργίας.

Πλούτισε το οικογενειακό της περιβάλλον με τις δικές της φύτες ζωής, που με τα παρακλάδια τους δημιούργησαν μια ευάριθμη ανθρώπινη κοινωνία με παιδιά, εγγόνια, μια αλυσίδα που θα αναπλάθεται και θα διαιωνίζει τη ζωή, πάνω στο δικό της ρίζωμα.

Τούτη τη στιγμή που γράφω, η σκέψη μου επιφέρει ολοζώντανη κοντά μου, για όλα αυτά που ήταν, για ότι δημιούργησε και πρόσφερε με την παρουσία της πάνω στον πλανήτη μας.

Θεία Χάρη δεν θα σε ξεχάσουμε ποτέ! Γιατί είσαι έντονα καταχωρημένη στη μνήμη μας.

Ας είναι αιώνια η μνήμη σου και ελαφρύ το χρώμα της Περιβλέπτου που σε σκέπασε.

Θερμά συλλυπητήρια στα αδελφια σου, στα ανήψια σου και ιδιαίτερα στους οικείους σου.

Η ανηψιά σου

Ελενίτσα Σπυροπούλου

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

Αφιέρωμα στη μάνα μου τη Λέγκω

Πολλές μέρες έκασα να γράψω δυο σειρές για τη μάνα μου αλλά δεν μπορούσα. Νόμιζα ότι θα με φώναζε από το άλλο δωμάτιο. Μάταια. Έφυγε για πάντα εκεί που δεν υπάρχει πόνος, λύπη, στεναγμός. Κι' αν δεν τα ένιωθε όλα τούτα η Μάνα μου σε τούτη τη ζωή. Πάλεψε μόνη της 42 ολόκληρα χρόνια σαν λιοντάρι. Καμιά βοήθεια. Η μόνη βοήθεια παιδί μου που είναι σίγουρο ότι θα έχεις, είναι αυτή από τον Θεό. Έτσι μου έλεγε πάντα κοιτάζοντάς με κατάματα. Αυτή μπορούσε να με κοιτάει πάντα κατάματα εμένα και όλο τον κόσμο. Ποτέ δεν έλεγε κάτι κακό για κανένα ακόμη κι αν είχε νοιώσει την αδικία, το μίσος ή την κατακραυγή.

«Μάνα» όταν λέω την έχω συνδυάσει στο μυαλό μου με την αυταπάρνηση, την αυτοθυσία, την αξιοπρέπεια, τον αυτοσεβασμό. Όλα ετούτα ήταν η μάνα μου. Μια παλιά καλή νοικοκυρά Ζαγορίσια, που άνοιγε την πόρτα της σ' όλο τον κόσμο. Τους καλοδέχονταν, τους έδινε ευχές μέσα από την καρδιά της και τους ξέβγαζε μέχρι τη γωνία στο γκαλντερίμι. Μάνα κάθε μέρα, κάθε ώρα, κάθε λεπτό της μέρας εγώ, ο άντρας μου, και τα παιδιά σε σκεφτόμαστε με αγάπη γιατί κι' εσύ μας αγαπούσες πολύ. Να είσαι καλά εκεί, στις γειτονιές των αγγέλων γιατί εκεί είσαι, έφυγες τη Μεγάλη Εβδομάδα κι' αυτό μου φτάνει. Να έχεις συντροφιά τουλάχιστο σ' εκείνη την ζωή τον πατέρα αφού η ζωή ήταν σκληρή και δεν ζήσατε εδώ μαζί.

Μαριγώ Φανίκα-Πετρέλη

Ιφιγένεια Γιαννοπούλου-Βακόλα

Μου άρσε να συνομιλώ με αυτή τη γυναίκα, γιατί εκτός του ότι τη θεωρούσα αρχόντισσα στην ψυχή και στο πνεύμα, ήταν φίλη της μάνας μου.

Κάθε φορά που ο συνειρμός, αυτός ο ταχύτατος Ερμής της γλώσσας, ο αγγελιοφόρος των συσχετίσεων (κατά τη Δημιουργία) μου την έφερνε μπροστά μου, δίπλα της πάντα στεκόταν η μάνα μου. Ήταν φίλες και λίγο συγγενείς, όπως συχνά μου έλεγε εκείνη. Κοινός τόπος η καταγωγή τους, η Πολύλοφος.

Η Ιφιγένεια ήταν ζωντανός άνθρωπος, τη ζήλευα με την έννοια του θαυμασμού, ήταν πολύ ταξιδεμένη. Συχνά κουβεντιάζαμε για τις χώρες που το πέρασμά τους είχε αφήσει ανεξίτηλα τα ίχνη στην προσωπικότητά της.

Ανοίγουν οι ορίζοντες, έλεγε, κοιμάσαι και ξαφνικά ξυπνάς σε άλλους πολιτισμούς και γνωρίζεις άλλες κουλτούρες του κόσμου. Τα αγαπούσε τα ταξίδια εκτός από εκείνο το καταραμένο στο Λονδίνο... όπως κι εγώ.

Παρά τις συντριβές, τις τρικυμίες, παρά τα ναυάγια που της επιφύλαξε η φουρτούνα της ζωής της, όλα τα αντιμετώπισε χωρίς υστερισμούς, ψύχραιμη, ανθεκτική, σχεδόν μειδίασε με μια γλυκιά μελαγχολία. Συνδυετικός μας κρίκος η φίλη Άννα Ρίγγα η καλή εξαδέλφη της, που την αγαπούσε, τόσο όσο κι εκείνη και της συμπαραστέκονταν.

Λίγο καιρό πριν, είχε τηλεφωνήσει στην εφημερίδα για παράπονα. Γιατί ξέχασε ο διανομέας να της αφήσει το φύλλο. Συγκεκριμένα δεν τηλεφώνησε η ίδια, αλλά κάποια γυναίκα που τη φρόντιζε. Ζήτησα να της μιλήσω, όπως συνήθως έκανα. Ήταν η τελευταία

φορά που επικοινωνήσα μαζί της. Με το γέλιο της, με το χιούμορ που τη χαρακτήριζε, με τις γνώριμες εκφράσεις της, με την κριτική της για όσα ταξιδιωτικά έγγραφα, πάντα η ίδια, κυρία με τα όλα της.

Με το που ανέφερα εκείνη τη μέρα το όνομά της, αμέσως ανέσυρα από τη μακρινή μνήμη μια επίσκεψη στο ιατρείο του οικογενειακού γιατρού Κώστα Βακόλα. Συνόδευα τον άρρωστο πατέρα μου, κι η μάνα μου μαζί. Μια λεπτή, αέρινη φιγούρα κατέβηκε στο ισόγειο να συναντήσει την Αρετή και να τη συμπονέσει για το Λεωνίδα τον πατέρα μου, που χτυπημένος νέος από αλλεπάλληλα εγκεφαλικά, άφησε πια την ενεργό ζωή. Έτσι κι εκείνης ένα εγκεφαλικό της στέρησε τη γλώσσα, αυτό το εξαιρετικό χάρισμά της, το ελιξίριο της νεότητας και μαζί με αυτό τη στέρησε και τη ζωή.

Από χθες η Ιφιγένεια αναπαύεται στο κοιμητήριο του Αγίου Νικολάου Κοπάνων σκεπασμένη με φσκα λουλούδια από τον κήπο της, που φρόντισαν τα εγγόνια της, τα παιδιά του λατρευτού της, του Γιάννη της, να εναποθέσουν στο νωπό της τάφο.

Τη φαντάζομαι να πετά ψηλά με τα αραχνούφαντα φορέματά της, να γυρίζει τον κόσμο του ουρανού, να κάνει στάσεις στα πλάτη του και στο τέλος να ξεκουράζεται στις αγκαλιές των δυο αγοριών της. «Μη φοβάσαι» της λένε, «δεν θα χωρίσουμε πια».

ΛΟΥΚΙΑ ΤΖΑΛΛΑ

Αντιγόνη Ν. Κανούρα

Πέθανε στα Γιάννινα την 10-4-09 και κηδεύτηκε την επομένη στη Δοβρά μας, πλήρης ημερών η καλосυνάτη χωριανή μας **Αντιγόνη Ν. Κανούρα**.

Η Αντιγόνη μας ήταν μια όμορφη, πληθωρική, παλιά Δοβριανίτισσα. Γεννημένη πριν τον πόλεμο του '40, την θυμούμαι τότε στα πικρά χρόνια της Κατοχής, στη ρούγα που έφερε το όνομα της οικογενείας της (Ρούγα Παπαλέξη) νάνει κορυφαία σε όλες τις εκδηλώσεις της γειτονιάς μας, τότε που μας γλεντούσε ο μπάρμπα-Κράτης με την παρέα του με άλλες χωριανές μας γυναίκες που σήμερα δυστυχώς δεν υπάρχουν. Η Αντιγόνη μας ήταν ήμερος άνθρωπος και καλή νοικοκυρά. Είχε ψυχικό μεγαλείο, τα περισσότερα για τους φίλους της παρέας και συγγενείς και τα λίγα για τον εαυτό της. Παντρεύτηκε τον χωριανό μας Νικόλαο Κανούρα συμβολαιογράφο και απέκτησε το μοναδικό της παιδί, τον Αποστόλη.

Βάσκανος και σκληρή μοίρα της τον πήρε. Χαροκαμένη μάνα.

Από τότε και μετά παρατηρούμε μια θλιμμένη αριστοκράτισσα κυρία να μην ησυχάζει πουθενά.

Αντιγόνη μας δεν θα σε ξεχάσουμε ποτέ, ούτε εμείς οι φίλοι σου, ούτε και οι συγγενείς σου, αλλά ούτε κι αυτοί που σε γνώρισαν. Ας είναι ελαφρύ σαν πούπουλο το χώμα του Πέλλιου μας που σε σκέπασε. Αιώνια η μνήμη σου.

Μ.Κ.

Αναστασία Αθανασίου

Έφυγε απ' τη ζωή την 12 Μαΐου πλήρης ημερών η Αναστασία Αθανασίου και κηδεύτηκε την επομένη στο χωριό μας. Η Σία ήταν μια καλή νοικοκυρά και αγαθή γυναίκα. Ήταν της οικογένειας ΖΕΚΙΝΑ. Ας είναι ελαφρύ το χώμα της Δοβριανίτικης γης που την σκέπασε. Αιώνια η μνήμη της.

Μ.Κ.

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

Απόστολος Δ. Μπλάτσιος

Ασπράγγελοι. Πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα όπου μόνιμα διέμενε πλήρης ημερών ο χωριανός μας **Απόστολος Δ. Μπλάτσιος**.

Ο Απόστολος ήταν το πρώτο παιδί του Δημητρίου Μπλάτσιου. Μετά το ολοκαύτωμα του χωριού μας η οικογένεια εγκατέλειψε το χωριό, το νοσταλγούσε όμως και νοερά ήταν κοντά του, τελευταία τα αδέρφια δώρισαν στην κοινότητα το οικόπεδο της οικίας τους.

Ο Απόστολος σταδιοδρόμησε στο δικαστικό κλάδο και είχε γράψει και διάφορα βιβλία όπως:

– Περί μικροδιαφορών (συνεργασία με Κ. Ι. Κουτουρίση), Αθήναι 1967.

– Δικονομικά τινα ζητήματα εκ της περί προστασίας της επαγγελματικής στέγης νομοθεσίας, Αθήναι 1969

– Τύχη अपαράδεκτης ασκηθείσης αγωγής, Αθήναι 1970

– Ανέκκλητοι: αποφάσεις των Ειρηνοδικείων, Αθήναι 1970

– Προβλήματα βεβαιωτικού όρκου, Αθήναι 1974

– Ο νέος κώδιξ οδικής κυκλοφορίας (επιμέλεια) Αθήναι 1977

Συνεκδότης - συν/δντής του περιοδικού:

– Ηπειρωτικές Σελίδες, Γιάννινα 1952-53.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα της Αττικής γης που τον σκέπασε. Αιώνια η μνήμη του. Στους οικείους και συγγενείς τα πιο θερμά συλλυπητήρια.

Μ.Κ.

Γεώργιος Ρίζος

ΜΝΗΜΟΛΟΓΙΟ από το παιδί του

Μία ιστορία και ένα άδοξο τέλος.

Κάποτε στα Ζαγοροχώρια ήταν ένας άνθρωπος ο Γεώργιος Ρίζος. Ο Γεώργιος Ρίζος του Χρήστου (που ήταν αγροφύλακας στη Λαίστα) και της Σουλτάνας έγραψε την δικιά του ιστορία. Από 15 χρόνων δούλευε στο χωριό φορτώνοντας μπλάρια με ξύλα για να βοηθήσει την οικογένειά του. Ο παππούς μου ο Χρήστος Ρίζος του έπαιρνε τα χρήματα και τα έστελνε στη Γερμανία για να πληρώσει τις σπουδές του άλλου του γιου Δημήτρη που σπούδαζε παιδαγωγικά. Αργότερα, χρόνο με το χρόνο ο Γιώργος μεγάλωνε και έπρεπε να πιαστεί από κάποιο επαγγελματικό. Ο παππούς του έλεγε να πάει στην αστυνομία γιατί είχε και κάποιο μέσο αλλά ο Γιώργος δεν ήθελε. Έτσι ακολούθησε το επάγγελμα αυτοκινητιστής = οδηγός. Αρχικά άρχισε να οδηγεί λεωφορείο στα 22 του περίπου, μόλις έβγαλε το επαγγελματικό δίπλωμα Δ' Κατηγορίας.

Κάποιος τον σύστησε τότε σε ένα μέτοχο του ΚΤΕΛ Ιωαννίνων που είχε δικό του λεωφορείο και ήταν το πρώτο που είχε πάει τότε στα Ζαγοροχώρια. Αναφέρομαι στον αείμνηστο Αθανάσιο Πολύζο που ήταν από το Ντομπρίνοβο - Ηλιοχώρι 14 χιλ. από την Λαίστα και ήταν κοντοχωριανοί.

Εκεί άρχισε να δουλεύει τότε ο Γιώργος στο ΚΤΕΛ. Τα χρόνια πέρασαν γρήγορα και ο Γιώργος αγόρασε δικό του λεωφορείο, ένα 30νταδάρη Μερσεντές, εκεί μετά είχε και δικιά του συγκοινωνία στο Ανατολικό Ζαγόρι. Έτσι τα ονόματα τότε στα Ζαγοροχώρια ήταν δύο ο Πολύζος ο Αθανάσιος από τη μια και ο Ρίζος ο Γιώργος από την άλλη.

Σιγά σιγά το ΚΤΕΛ εξελίχτηκε, τα λεωφορεία έγιναν περισσότερα και οι οδηγοί πιο πολλοί. Ο Γιώργος παντρεύτηκε και μια πολύ καλή γυναίκα από τον Καστανώνα Ανατολικού Ζαγορίου την Ευτέρπη Ρίζου του Κων/ντίνου Ρίζου και της Αρτεμισίας. Έκαναν και δύο παιδιά εμένα τον Χρήστο και την Κωνσταντίνα, την αδερφή μου.

Ο Γιώργος 45 ετών είχε αλλάξει 3 λεωφορεία δικά του και πήγαινε για το τέταρτο. Σε ηλικία πλέον 50 ετών ο Γιώργος πήρε το τελευταίο του λεωφορείο ένα Μερσεντές 303. Γνωστός πολύ πλέον στο ΚΤΕΛ ο Γιώργος, κουρασμένος σταμάτησε να δουλεύει στο δικό του λεωφορείο λόγω των μακρινών ταξιδιών που έκανε. Έτσι στα 56 άρχισε πάλι την δουλειά σε ένα λεωφορείο του ΚΤΕΛ 25 θέσεων που πήγαινε στα γύρω χωριά των Ιωαννίνων για να μην λείψει τίποτα στα δύο του παιδιά, τον Χρήστο και την Κωνσταντίνα.

Επίσης ο πατέρας μου αγαπούσε πολύ το χωριό του. Κάθε Σαββατοκύριακο ανεβαίναμε στο χωριό για κυνήγι γιατί του άρεσε πολύ και σε αυτόν και σε εμένα γιατί πήγαινε και ο παππούς.

Πρώτος σε πανηγύρια και χορούς έτρεχε σε γλέντια στο Περιβόλι, Σαμαρίνα, Αβδέλα, Ηλιοχώρι, Βρυσσώρι και σε άλλα πολλά. Ο πιο καλός οδηγός όπως του λέγανε στα χωριά που πήγαινε, αλλά και με άδεια επαγγέλματος σε όλη την Ευρώπη σε Δ' Κατηγορία. Αυτό το πτυχίο του είχε δώσει το ΚΤΕΛ Ν. Ιωαννίνων.

Αλλά δεν πρόλαβε να χαρεί τίποτα από αυτά που έφτιαξε με κόπο γιατί την 4-5-09 σε ηλικία 58 ετών αυτοκτόνησε για άγνωστη αιτία με κυνηγετικό όπλο αφήνοντας πίσω τη γυναίκα του Ευτέρπη και τα δύο του παιδιά, τον Χρήστο που του έμαθε πάρα πολλά για το αυτοκίνητο, το κυνήγι και τη ζωή, και την Κωνσταντίνα, την κορούλα του που την αγαπούσε πάρα πολύ. Τον έκλαψαν πολύ και τον αγάπησαν ακόμα πιο πολύ γνωστοί, φίλοι, συνεργάτες και συγγενείς.

Θα σε θυμόμαστε για πάντα πατέρα,

ο γιος σου Χρήστος Ρίζος

Τι μπορείτε να δείτε

επισκεπτόμενοι το Ζαγόρι

• **ΣΤΟ ΡΙΖΑΡΙΟ** Εκθεσιακό Κέντρο Μονοδενδρίου λειτουργεί ΕΚΘΕΣΗ με τίτλο «Φώκαια 1913-1920» και φωτογραφίες του **Φελίξ Σαρτιώ** από τη Φώκαια της Μικράς Ασίας. Το Ριζάριο Κέντρο είναι ανοιχτό από το πρωί (10-5) κάθε μέρα εκτός Τρίτης (τηλ. 26530 71573).

• **ΚΕΝΤΡΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ.** Λειτουργεί στο Μικρό Πάπιγκο Ζαγορίου με ευθύνη του WWF-Ελλάς. Ανοιχτό καθημερινά εκτός Τετάρτης. Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα -Τρίτη-Πέμπτη, Κυριακή 10.30-18.00 και Παρασκευή-Σάββατο 11.00-15.00, 16.00-19.00 τηλ. 26530 41071.

• **ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΑΪΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ «ΑΓΑΠΙΟΣ ΤΟΛΗΣ»** στους Κήπους. Λειτουργεί καθημερινά. Τηλ. 26530 71826.

• **ΜΟΥΣΕΙΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ** Πέτρου Φραγκούλη «ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ», Ελάτη Ζαγορίου. Είσοδος ελεύθερη.

• **ΛΑΖΑΡΙΔΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ** στο Κουκούλι. Τηλ. 26530 71775.

ΑΝΩ ΡΑΒΕΝΙΑ

Γεννήσεις

– Η **Ευφροσύνη Π. Δημουλά** και ο **Βασίλης Γράψας** απόκτησαν υγιέστατο πρωτότοκο αγοράκι στην Αθήνα στις 19 Γενάρη του 2009. Η Πόπη Γ. Γκιολέκα και ο Τάσος Γκουγιάννος χάρισαν στην Κυριακή τους μια χαριτωμένη αδελφούλα στα Γιάννενα στις 31 Γενάρη του 2009.

– Η **Αλεξάνδρα** του Χρήστου **Βέργου** και της Πανωραβενιώτισσας Σπυριδούλας Μακρή και ο **Γιώργος Καρασταμάτης** απόκτησαν πρωτότοκο κοριτσάκι στην Κόρινθο στις 23 Μαρτίου 2009.

Να ζήσουν τα μαράκια όλα με υγεία, χαρά, ευτυχία.

Γάμοι

– Ο **Γιώργος Γόγολος** του Βασίλη και της Αλεξάνδρας το γένος Ν. Τσουμάνη και η εκλεκτή του **Ιουλία Στεργίου** παντρεύτηκαν στον Ιερό Ναό Ευαγγελιστρίας στην Ηγουμενίτσα το Σάββατο 30-5-2009. Η Αντιγόνη Βέργου του Χρήστου και της Σπυριδούλας το γένος Κ. Μακρή παντρεύτηκε τον εκλεκτό της καρδιάς της Κώστα στη Νέα Κερασούντα Πρέβεζας στις 7 Ιουνίου 2009.

Να ζήσουν τα νέα ζευγάρια, να ευτυχίσουν, απογόνους και όλα του κόσμου τα καλά να αποκτήσουν.

Ευχαριστήριο

– Ευχαριστούμε θερμά όλους όσους παρευρέθηκαν στο 40νθήμερο μνημόσυνο του πολυαγαπημένου μας αδελφού και θείου

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Βασιλείου Π. Γκερλέ καθώς και το Δήμαρχο Καλπακίου που μας παραχώρησε το λεωφορείο του Δήμου για την μετακίνηση του κόσμου στο Καλπάκι, όπου παρατέθηκε γεύμα υπέρ αναπαύσεως της ψυχής αυτού.

Οικογένεια Γκερλέ

ΑΡΙΣΤΗ

Συγχαρητήρια

– Στον αγαπητό μας αδελφό και ξάδελφο, ο οποίος πήρε και το δεύτερο «μάστερ» του ηλεκτρολόγου μηχανικού στην Αγγλία όπου και προσελήφθη από μεγάλη αγγλική εταιρία, ύστερα από επτάχρονης επιτυχίας σπουδές του εκεί.

Οι θείοι του
Κωνσταντίνος
και Ενζελα Βασιλείου
και τα ξαδέρφια του
Άλεξ και Κατερίνα
Σίδνεϋ Αυστραλίας

ΒΙΤΣΑ

Θάνατοι

– Στις 12 Ιουνίου 2009 κηδεύτηκε από τον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Κοπάνων η συμπατριώτισσά μας **Ευλαλία Κων. Βλαχοπούλου**. Στα παιδιά της, τα εγγόνια της και λοιπούς συγγενείς τα θερμά μας συλλυπητήρια.

Το «ΖΑΓΟΡΙ μας»

ΒΙΤΣΙΚΟ

Θάνατοι

– 11 Απριλίου 2009 έφυγε να ξεκουραστεί για πάντα στο Βίκο, κοντά στον αείμνηστο σύζυγό

ΓΑΜΟΣ ΠΑΛΙΟΚΑΙΡΙΣΙΟΣ ΣΤΑ Κ. ΣΟΥΔΕΝΑ

Στις 13 Ιουνίου μέρα Σάββατο του 2009 έγινε ο γάμος του **Γιώργου Καραϊσκού**, γιου του Σπύρου και της Έφης, με την ωραιότατη κοπέλα απ' την Ορεσιτιάδα, με όλα σχεδόν τα ήθη και έθιμα του Ζαγοριού και με όργανα το Λευτέρη Σαρρέα με την παρέα του. Χρόνια πολλά είχαν να δουν τα Ζαγοροχώρια τέτοιο γάμο. Με τα όργανα ξύρισαν και με τραγούδια και χορούς τον ξεκίνησαν για την εκκλησιά στις 6:30 μ.μ.

Το Γαλανοπουλάτικο σπιτικό είδε παλιές δόξες και μεγαλεία, ας είναι καλά τα παιδιά κι όλο το Ραφταϊκό σόι που τους συμπαρσάστηκε για να πετύχουν τ' ακατόρθωτα.

Ο Αη-Θανάσης είχε πολλά χρόνια να δει τέτοιες στιγμές και να υποδεχτεί τη νύφη με όργανα, σε καμπριολέ κούρσα.

Ρύζι άφθονο και πολλά κουφέτα «Στο Ησαΐα χόρευε». Μετά την τελετή στα Γιάννενα ακολούθησε τραπέζι με τα ίδια όργανα που κράτησε ως το πρωί της Κυριακής.

Τώρα θα πρέπει να συγχαρώ και γω τα νιόπαντρα παιδιά, να τους ευχηθώ από καρδιάς να ζήσουν χαρούμενα, ευτυχισμένα κι αγαπημένα, με πολλούς απογόνους και στου Κωστάκη τη χαρά γρήγορα, στους γονείς των να τα χαίρονται και να τα καμαρώνουν και σ' όλους τους ελεύθερους συγγενείς και φίλους και στις χαρές τους.

Με πολλή αγάπη
Στέφανος Γαλανόπουλος

της Μιχάλη, η **Κούλα Ράγκα** που είχε γεννηθεί το 1930. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς της.

– Ένας από τους τελευταίους της γενιάς του ο αιωνόβιος καλωσυνάτος **Χρήστος Παπαμάρκος** του Αλεξίου και της Κωνσταντώς που είχε γεννηθεί το 1910, αφού χάρηκε παιδιά, εγγόνια, δισέγγονα. Κοιμήθηκε ήσυχα ήσυχα στα χέρια της φιλότιμης μοναχοκόρης του Ηλέκτρας Ντάκουλα, παιδικής φίλης της μητέρας μου στις 25 Μάη 2009. Ανάλαφρο το χώμα του Βιτσικού, εκεί που τόσα χρόνια ιερουργούσε ο αείμνηστος παππούς μου και φίλος του, ο παπα-Γιώργης Παπαϊωάννου από το Πάπιγκο. Νάχουν την ευχή του και να του πάρουν τα χρόνια οι δικοί του άνθρωποι...

ΒΡΑΔΕΤΟ

Γεννήσεις

– Ο **Σπύρος Τσουμάνης** του Λάμπρου και της Σταυρούλας, το γένος Μυριούνη και η **Γεωργία Γιοχανατζόγλου** χάρισαν στον Χαράλαμπο τους ένα υγιέστατο αδελφάκι στις 18-3-2009 στα Γιάννενα. Να τους ζήσει με υγεία και ν' αποκτήσουν και κοριτσάκι.

– Η **Γιώτα και ο Νίκος Μυριούνης** του Βασιλείου και της Σταθούλας το γένος Ν. Φερντίνου χάρισαν στα δυο αγοράκια τους μια χαριτωμένη αδελφούλα στη Φραξύλα Πρέβεζας. ΝΑ τους ζήσει με υγεία, ευτυχία.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

Γάμοι

– Την Κυριακή 21 Ιουνίου έγιναν οι γάμοι της **Ναταλίας Ζινδριλή**, κόρης του Βασίλη και της Άννας Ζινδριλή από τον Ελαφότοπο, με τον εκλεκτό της καρδιάς της **Γιάννη Τζίμα** στη Μητρόπολη Ιωαννίνων. Μετά τη στέψη ακολούθησε γλέντι στο ξενοδοχείο «ΕΠΙΡΟΥΣ PALACE». Ευχόμαστε στους ευτυχείς γονείς να τους ζήσουν και καλούς απογόνους.

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

Ευθυμία Γιάννης-Ρούλα

ΚΑΤΩ ΣΟΥΔΕΝΑ

Συλλυπητήρια

– Για το θάνατο του αγαπητού συγχωριανού μου **Βάσιου Χουλιαρά** θερμά συλλυπητήρια στη γυναίκα του, τα αδέρφια του και σ' όλους τους συγγενείς.

Κώστας Βασιλείου
Σίδνεϋ Αυστραλίας

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ

Θάνατοι

– Στις 3 Ιουνίου 2009 κηδεύτηκε από τον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Κοπάνων Ιωαννίνων η συμπατριώτισσά μας **Ιφιγένεια Κων. Βακόλα**.

Στους οικείους της και λοιπούς συγγενείς τα θερμά μας συλλυπητήρια.

Το «Ζ» μας

ΜΕΣΟΒΟΥΝΙ

Γάμος

Ζαγορίσιος γάμος έγινε την 16 Μαΐου στη Λάρισα. Ο **Κων/νος Τσιγγάνης**, γιος του Χρήστου Τσιγγάνη και της προέδρου του Συλλόγου Ζαγορισιών Ν. Λάρισας Σταματίας Κοντονάσιου από το Μεσοβούνι παντρεύτηκε στον Ιερό Ναό της Αναλήψεως του Σωτήρος την εκλεκτή της καρδιάς του **Κλεοπάτρα Προκοπίου Σαΐτη**, από τον Άγιο Γεώργιο Καρδίτσης.

Ο γάμος έγινε με όλα τα παραδοσιακά έθιμα και τη συμμετοχή του εκλεκτού συγκροτήματος του Ηλία Τζιχάνη από τα Γιάννενα.

Οι νεόνυμφοι και οι γονείς τους δεξιώθηκαν τους πολλούς καλεσμένους που προσήλθαν από πολλά μέρη της Ελλάδος και το εξωτερικό, στο κέντρο «Βερσαλιές», όπου έγινε ένα αξέχαστο παραδοσιακό ηπειρώτικο γλέντι.

ΛΑΪΣΤΑ

Γάμοι

– Η **Μαρία** του Χρήστου **Χόρεθα** και της αείμνηστης Βούλας παντρεύτηκε τον εκλεκτό της καρδιάς της **Γιώργο Πεταλωτή** από την Καβάλα στις 6 Ιουνίου 2009. Να ζήσουν ευτυχισμένοι, υγιείς και χαρούμενοι.

Θάνατοι

– Ο καλονοικοκύρης 56χρονος **Μιχάλης Αν. Χρυσικός** άφησε παιδιά, σύζυγο, μάνα, αδέρφια, ανήψια, φίλους και συγγενείς και έφυγε νωρίς-νωρίς. Ανάλαφρο το γιαννιώτικο χώμα που τον σκέπασε στον Άγιο Νικόλαο Κοπάνων Ιωαννίνων, όπου τον ξεκινήσαμε την 1η Ιουνίου 2009.

Θερμά συλλυπητήρια.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΜΕΣΟΒΟΥΝΙ

Θάνατοι

– Ο συμπαθέστατος αιωνόβιος **Σπύρος Χαθός** του Γεωργίου και της Ελένης που είχε γεννηθεί το 1911 ήταν μια χαρά για την ηλικία του.

Τι τόβλε ν' ανεβεί στην κερασιά; Τι να πει κανείς... Εκεί τού-

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

γραφει και έτσι τον ξεκινήσαμε για την τελευταία του κατοικία τη Δευτέρα του Αγίου Πνεύματος 8 Ιουνίου του 2009. Ανάλαφρο το μεσοβουνιώτικο χώμα που τον σκέπασε.... Νάχουν την ευχή του και να του πάρουν τα χρόνια οι συγγενείς του.

Θερμά συλλυπητήρια...

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

Γεννήσεις

– Το ζεύγος **Νικολάου Αρθανίτη** και **Ευγενίας Αθανασίου** απέκτησαν το πρώτο τους παιδί μια χαριτωμένη και υγιέστατη κορούλα. Στους ευτυχείς γονείς ευχόμαστε να τους ζήσει και να είναι τυχερή.

Βαπτίσεις

– Στις 8 Ιουνίου 2009 το ζεύγος **Μιχάλη Τσεργγογιάννη** και **Ντίνας Λιανού** βάπτισαν το αγοράκι τους στον Ιερό Ναό Αγίου Αθανασίου Ανοιξιότικου Αμφιλοχίας και το όνομα αυτού Θεόδωρος – το όνομα του παππού–. Ευχόμαστε στους ευτυχισμένους γονείς και στους παπούδες Θεόδωρο και Αγγελική Τσεργγογιάννη θερμές ευχές να χαίρονται τον νεοφώτιστο και όλοι να τον καμαρώνουμε.

Με αγάπη Παντελής - Ναυσικά, Τάσος-Ελπίδα και Γεωργία.

Γάμοι

– Στο μήνα Ιούνιο είχαμε και άλλα ευτυχή γεγονότα.

Στις 20 Ιουνίου στον Ιερό Ναό Κοιμήσεως της Θεοτόκου Αρχιμανδρείου Ιωαννίνων ενώθηκαν με τα ιερά δεσμά του γάμου η συγχωριανή μας **Ερατώ-Άννα Καραμπά** και ο **Αναστάσιος Διαμάντης** από την Πλατανιά Ιωαννίνων.

Στους νεόνυμφους ευχόμαστε να ζήσουν ευτυχισμένοι.

– Στις 21 Ιουνίου έγιναν οι

Συγχαρητήρια

– Στον συνταγματάρχη **Ιωάννη Β. Δασκαλόπουλο** γιο του εν αποστρατεία συμπατριώτη μας Ταξιάρχου Βασιλείου Δασκαλόπουλου, διακριθέντα στους Πανστρατιωτικούς Αγώνες **Τοξοβολίας** με την απονομή του **αργυρού μεταλλίου**. Θερμά συγχαρητήρια και εις ανώτερα στη στριατιωτική ιεραρχία.

Το «ΖΑΓΟΡΙ» μας

γάμοι της συγχωριανής μας **Σοφίας Ράπτη** και του **Κωνσταντίνου Στατήρη** στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Φαρσάλων.

Θερμές ευχές στους νεόνυμφους για μια ζωή ευτυχισμένη.

Σ.Θ.

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

Γεννήσεις

– Ο **Ευάγγελος Μπαλατσός** και η **Λουκία Συνοδινού** χάρισαν στον Ορέστη τους ένα υγιέστατο αδελφάκι. Να τους ζήσει με υγεία.

Γάμοι

– Η **Αριστέα Τζουμερκιώτη** του Αχιλλέα και της Λούλας Καρβούνη παντρεύτηκε τον εκλεκτό **Βασίλη** από τη Λιγοψά, την Κυριακή 7 Ιουνίου 2009 στα Γιάννενα. Να ζήσουν υγιείς και ευτυχισμένοι.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

Γάμοι

– Ο γεωπόνος **Γρηγόρης** του Θανάση **Κουμπή** και της Αριστούλας Μυριούνη παντρεύτηκε την εκλεκτή της καρδιάς του **Μαρία Σκανδάλη** από την Κρανιά Πρέβεζας στις 20 Απρίλη του 2009. Να ζήσουν!....

Συγχαρητήρια

– Η **Σοφία** του Θύμιου **Ράπτη** και της Βιργινούλας Π. Βούρβου ορκίστηκε στις 29 Μάη του 2009 πτυχιούχος της Σχολής Λογιστών Πρέβεζας. Θερμά συγχαρητήρια, καλή επαγγελματική σταδιοδρομία και μ' ένα καλό γαμπρό.

Θάνατοι

– Ο 88χρονος **Φώτης Καζαντζής** του Κων/νου απεβίωσε τον Απρίλιο του 2009 στη Θεσ/νίκη. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς όλους.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

Θάνατοι

– Στις 22/4/2009 έφυγε από τη ζωή η **Έλλη Δημητρίου Τσεκούρα**, γεννημένη στους Φραγκάδες του Ζαγοριού και η σωρός της αναπαύεται στο Β' Νεκροταφείο Αθηνών.

Σ' όλους που συμμετείχαν στο πένθος μας, η οικογένεια και ο αδερφός της Γ. Δ. Τσεκούρας, εκφράζουν τις θερμές ευχαριστίες τους.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

– Το Δ.Σ. του Πολιτιστικού Συλλόγου Ασπραγγέλων αισθάνεται την υποχρέωση να ευχαριστήσει και μέσω της εφημερίδας «Το Ζαγόρι μας» όλους όσους ενισχύουν οικονομικά το έργο του και ιδιαιτέρως όλους εκείνους που προτιμούν να καταθέτουν, αντί στεφάνων, χρηματικά ποσά εις μνήμην των αγαπημένων τους προσώπων. Η σημασία των προσφορών αυτών γίνεται πιο εύκολα αντιληπτή αν αναλογιστούμε ότι τόσο οι συνδρομές όσο και οι ενισχύσεις δεν αποτελούν επικουρική αλλά κύρια πηγή εσόδων του συλλόγου μας. Ευχαριστούμε λοιπόν θερμά τους κάτωθι:

– Αγγελική Σίμου, Ξενοφώντα Σίμου και Ελένη Σίμου Ελ-Ζέιντ (300 ευρώ)

– Αγνή Ράπτη (200 ευρώ εις μνήμην της μητέρας της Αγαθολικής Ράπτη)

– Αθανάσιο Τσουμάνη (150 ευρώ)

– Ευρύκλεια Καμτσίκια (60 ευρώ εις μνήμην Ελευθερίου Καμτσίκια)

– Βασίλειο και Όλγα Γκιζά (50 ευρώ εις μνήμην Βασιλικής Γκιζά)

Εις μνήμην Ηρακλή Γκάνου:

– Οικ. Βασίλη Γκάνου (50 ευρώ)

– Οικ. Άρη Γκάνου (50 ευρώ)

– Οικ. Γαβριήλ Παπαναστασίου (20 ευρώ)

– Οικ. Κωνσταντίνου Τσαπάρη (20 ευρώ)

– Οικ. Κωνσταντίνου Τσαπάρη (20 ευρώ)

– Οικ. Θωμά Καραγιάννη (20 ευρώ)

– Οικ. Θωμά Καραγιάννη (20 ευρώ)

– Οικ. Θωμά Καραγιάννη (20 ευρώ)

– Οικ. Θωμά Καραγιάννη (20 ευρώ)

– Οικ. Θωμά Καραγιάννη (20 ευρώ)

– Οικ. Θωμά Καραγιάννη (20 ευρώ)

– Οικ. Θωμά Καραγιάννη (20 ευρώ)

– Οικ. Θωμά Καραγιάννη (20 ευρώ)

– Οικ. Θωμά Καραγιάννη (20 ευρώ)

– Οικ. Θωμά Καραγιάννη (20 ευρώ)

– Οικ. Θωμά Καραγιάννη (20 ευρώ)

– Οικ. Θωμά Καραγιάννη (20 ευρώ)

– Οικ. Θωμά Καραγιάννη (20 ευρώ)

– Οικ. Θωμά Καραγιάννη (20 ευρώ)

– Οικ. Θωμά Καραγιάννη (20 ευρώ)

– Οικ. Θωμά Καραγιάννη (20 ευρώ)

– Οικ. Θωμά Καραγιάννη (20 ευρώ)

– Οικ. Θωμά Καραγιάννη (20 ευρώ)

– Οικ. Θωμά Καραγιάννη (20 ευρώ)

– Οικ. Θωμά Καραγιάννη (20 ευρώ)

– Οικ. Θωμά Καραγιάννη (20 ευρώ)

– Οικ. Θωμά Καραγιάννη (20 ευρώ)

Εις μνήμην **Μιχάλη Φωτόπουλου:**

– Τα εγγόνια του Μιχάλη και Παύλο Φωτόπουλο (100 ευρώ)

– Οικ. Μιχάλη Νταλίπη (50 ευρώ)

– Οικ. Σπυριδούλας Νταλίπη (50 ευρώ)

– Οικ. Γαβριήλ Παπαναστασίου (20 ευρώ)

– Οικ. Ελευθερίας Λιαπογιάννη (30 ευρώ)

– Οικ. Κωνσταντίνου Παπαδημητρίου (15 ευρώ)

– Οικ. Χρήστου Ζαμπακόλα (20 ευρώ)

– Οικ. Θωμά Καραγιάννη (20 ευρώ)

Εις μνήμην **Μαργαρίτας Βλαχοπούλου:**

– Οικ. Δημητρίου Μπίκα (20 ευρώ)

– Οικ. Γαβριήλ Παπαναστασίου (20 ευρώ)

Εις μνήμην **Αντιγόνης Κανούρα:**

– Οικ. Αγγελίας Γκίτσα (20 ευρώ)

– Οικ. Γαβριήλ Παπαναστασίου (30 ευρώ)

– Οικ. Κωνσταντίνου Τσαπάρη (20 ευρώ)

– Οικ. Σωτηρίου Ζαμπακόλα (20 ευρώ)

Εις μνήμην **Αναστασίας Αθανασίου:**

– Οικ. Δημητρίου Μπίκα (20 ευρώ)

– Οικ. Κωνσταντίνου Τσαπάρη (20 ευρώ)

– Οικ. Χρήστου Ζαμπακόλα (20 ευρώ)

– Οικ. Γαβριήλ Παπαναστασίου (20 ευρώ)

– Οικ. Κωνσταντίνου Τσαπάρη (20 ευρώ)

– Οικ. Χρήστου Ράπτη (20 ευρώ)

– Οικ. Χρήστου Ράπτη (20 ευρώ)

– Οικ. Χρήστου Ράπτη (20 ευρώ)

– Οικ. Χρήστου Ράπτη (20 ευρώ)

– Οικ. Χρήστου Ράπτη (20 ευρώ)

– Οικ. Χρήστου Ράπτη (20 ευρώ)

– Οικ. Χρήστου Ράπτη (20 ευρώ)

– Οικ. Χρήστου Ράπτη (20 ευρώ)

– Οικ. Χρήστου Ράπτη (20 ευρώ)

– Οικ. Χρήστου Ράπτη (20 ευρώ)

– Οικ. Χρήστου Ράπτη

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

κη, Μιχαήλ Βασδέκη, η Γεωργία Νεοπτ. Βασδέκη, οικογ. Ιωάννου και Γεωργίας Βασδέκη, οικ. Χριστόδουλου Παπαδημητρίου, οικογ. Βασιλικής Χόινα Βασδέκη.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή Κάτω Βίτσας ευχαριστεί.

ΒΡΑΔΕΤΟ

— Η **Αικατερίνη Καπρίτσιου** χήρα του Δημητρίου, προσέφερε στην Εκκλησία Βραδέτου χρηματικό ποσό **στη μνήμη του συζύγου της**, για την αντικατάσταση του πατώματος και της σκάλας του κωδωνοστασίου της. Οι εργασίες ολοκληρώθηκαν προ μηνός.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί

ΚΑΠΕΣΟΒΟ

— Ο Βασίλειος και ο Δημήτριος Δαλκαβούκης κατέθεσαν στην Εκκλησιαστική Επιτροπή Καπεσόβου χρηματικό ποσό **στη μνήμη** του θείου τους

Κων/νου Δαλκαβούκη και για τις ανάγκες του παρεκκλησίου το Γενέθλιον της Θεοτόκου στη θέση «Σελιό» Καπεσόβου.

Η Εκκλ. Επιτροπή

— Ο **Θωμάς Ράπτης** του Παύλου, Καπεσοβίτης απόδημος στο Τορόντο του Καναδά, έστειλε στον Πολιτιστικό Σύλλογο Καπεσόβου «ΑΛΕΞΗΣ ΝΟΥΤΣΟΣ», 1200 δολάρια Καναδά. Το Δ.Σ. τον ευχαριστεί θερμά και του εύχεται καλή επιστροφή στην πατρίδα.

Η Πρόεδρος
Καίτη Κοντοδήμου

Κ. ΣΟΥΔΕΝΑ

— Ο **Γιώργος Κοντούρης** προσέφερε στο ΜΕΣ.Κ.Π. το ποσό των 200 ευρώ.

Ο Σύλλογος ευχαριστεί θερμά

— Η **Λιλίκα Μπασογιάννη** και τα παιδιά της προσέφεραν στο Μ.Τ. Σ. Κάτω Πεδινών το ποσό των 50 ευρώ **στη μνήμη** του συζύγου και πατέρα **Ναπολέων**

Μπασογιάννη.

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

— Στη μνήμη **Κωνσταντίνου Δαλκαβούκη** το ζεύγος Γιάννη Παπαμιχαήλ και Όλγας Δαλκαβούκη προσέφεραν χρηματικό ποσό για τα συσσίτια της Ενορίας Αγίου Νικολάου Αγοράς Ιωαννίνων.

Επίσης η Αθηνά Γ. Σάρρου και Μαίρη Σ. Δερδεμέζη χρηματικά ποσά για τον Ιερό Ναό Αγίου Αθανασίου Μονοδενδρίου.

Οι αδελφοί Δ. Πατεράκη 150 ευρώ για τον Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου Μονοδενδρίου.

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

— Στη μνήμη **Κωστούλα Δαλκαβούκη** για τον Άγιο Ιωάννη Ρογκοβού πρόσφεραν ο Γεώργιος Δαλκαβούκης 50 ευρώ, ο Δημήτριος Δαλκαβούκης 20 ευρώ και ο Αθανάσιος Γκουβάς 30 ευρώ. Σύνολο 100 ευρώ.

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο ευχαριστεί.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΕΥΡΩ 70

Ματσοπούλου Όλγα

ΕΥΡΩ 60

Δόσης Μιλτιάδης

ΕΥΡΩ 55

Κωστάκης Ναπολέων

ΕΥΡΩ 50

Τσεκούρας Γεώργιος του Δημητρίου

ΕΥΡΩ 45

Γκράτζιος Χρήστος
Τσοπάνογλου Μαγδαληνή

ΕΥΡΩ 30

Κομπάρου Μαρία-Σπυριδούλα
Πετρέλη Μαρία
Βαζάκα Ιάνθη
Χαντζάρας Ελευθέριος
Τσιγαρά Αμαλία
Τσιγαρά Σωτηρία
Σκλάβη Ευνομία
Λάππας Κων/νος
Βούρδα Βάνα
Θεοδώρου Αγλαΐα
Θεοδώρου-Δημαρά Μαριγώ
Μπαζούκας Αθανάσιος

ΕΥΡΩ 25

Βαστέλη Θέλμα

ΕΥΡΩ 20

Παππά-Μπονόβα Βασιλική
Ζούμπου Αγγελική
Τζούφης Δημήτριος
Μακρή Ευρίκλεια
Κούρας Χάρης
Νίκας Ευάγγελος
Βασδέκη Ευανθία
Φάφας Κίμων
Σάββα Χρυσάνθη
Γκέκης Νικόλαος
Τζόκας Ιωάννης
Οικονόμου-Δώδου Ταρίτσα
Μπούνα Αικατερίνη
Μέρζιου Βεατρίκη
Παπαληθεία Έλλη

ΕΥΡΩ 15

Τζιόβα-Δουλάμη Φωτεινή
Ράπτης Θωμάς
Λιακοπούλου - Καρακίτσου
Ολυμπία
Τζόκα Ελένη του Νικολάου
Τσαβαλιά Φαίδρα
Παναγιώτου Φωτεινή
Παπαϊωάννου-Βλάχου Μερρόπη
Μπασογιάννης Ναπολέων
Ιασωνίδου Αικατερίνη

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ
ΕΤΟΣ 1978

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:

ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ Ι.Λ.Ε.Ζ.

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΣΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

★

ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ

ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΓΚΕΚΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟ
Πρόεδρος
ΝΤΙΝΑΛΕΞΗ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
Α' Αντιπρόεδρος
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑ
Β' Αντιπρόεδρος
ΤΖΙΟΒΑ ΒΑΣΙΛΗ
Γεν. Γραμματέα
ΤΣΕΚΟΥΡΑ ΙΩΑΝΝΗ
Ταμία
ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΛΥ
Μέλος
ΖΑΧΑΡΗ ΓΕΩΡΓΙΟ
Μέλος

Αριστίνδην μέλη:
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ-ΔΟΥΒΛΗ ΕΛΕΝΗ
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΒΑΚΑΜΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΚΙΚΟΠΟΥΛΟΣ ΜΕΝΕΛΑΟΣ
ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΡΕΜΟΥ-ΤΣΟΥΠΗ ΜΑΡΙΑ
ΣΚΟΥΡΤΗ ΕΛΕΝΗ
ΥΦΑΝΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

★

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44
και στο Μυροπολείο
ΚΑΛΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόρδου Βύρωνος 21
Τηλ. 26510 26266
Ιωάννινα 45444

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού 15 ΕΥΡΩ
Ευρώπης 40 ΕΥΡΩ
Εκτός Ευρώπης 50 \$ ΗΠΑ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ

ΡΟΥΛΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

★

Τυπογραφία:

Μ. ΔΟΥΒΛΗ - Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμπέρη)
Τηλ. 26510 20544 - 26510 27845
Ιωάννινα 454 44

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

— Η οικογένεια **Μιχαήλ Κομπάρου** προσέφερε στο περιοδικό μας το ποσό των 20 ευρώ **στη μνήμη Αντιγόνης Κανούρα.**

— Η οικογένεια της **Καίτης Σωτηροπούλου** προσέφερε στο περιοδικό μας το ποσό των 100 ευρώ **στη μνήμη της.**

— Ο **Γεώργιος Κοντούρης** προσέφερε στο περιοδικό μας το ποσό των 50 ευρώ **στη μνήμη της Μαρίας Καλατζή-Διαμάντη** και το ποσό των 50 ευρώ **στη μνήμη Χρήστου Ράπη.**

— Η **Μπασογιάννη Λιλίκα** και τα παιδιά της **Πέτρος και Ελενίτσα** με τη συμπλήρωση ενός έτους από το θάνατο του πολυαγαπημένου συζύγου και πατέρα τους **Ναπολέοντα** προσέφεραν στο περιοδικό μας το ποσό των 50 ευρώ.

Το Δ.Σ. της ΙΛΕΖ ευχαριστεί θερμά.